

**Uchwała Nr XXXIX/286/2017
Rady Miejskiej w Piaskach
z dnia 29 września 2017 roku**

w sprawie: przyjęcia „Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski w latach 2016-2023”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski w latach 2016-2023” zwaną w dalszej części „Strategią” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

„Strategia” stanowi podstawę przy formułowaniu założeń społeczno-gospodarczych do planowania i wykonywania budżetu gminy oraz do sporządzania planów rozwojowych i strategii branżowych.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Piask.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Paweł Podgórski

Załącznik
Do Uchwały Nr XXXIX/286/2017
Rady Miejskiej w Piaskach
z dnia 29 września 2017 roku

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY PIASKI W LATACH 2016-2023

Piaski 2016

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie	4
I. Charakterystyka i diagnoza stanu społeczno-gospodarczego	7
I.1. Analiza położenia geograficznego miasta, zasoby kulturowe i walory przyrodnicze	7
I.2. Ogólna charakterystyka sfery społecznej	13
I.2.1. Demografia	13
I.2.2. Rynek pracy- problematyka bezrobocia	18
I.3. Diagnoza stanu infrastruktury techniczno-ekonomicznej.....	19
I.3.1. Infrastruktura sanitarna	19
I.3.2. Polityka przestrzenna Gminy	20
Cele rozwoju przestrzennego	20
I.3.3. Infrastruktura transportowa	22
I.4. Diagnoza sfery gospodarczej.....	26
I.4.1. Rolnictwo	26
I.4.2. Podmioty gospodarcze	27
II. Stan infrastruktury społecznej.....	28
II.1. Oświata i wychowanie	28
II.1.1. Służba zdrowia i opieka społeczna	29
II.1.2. Turystyka	31
II.1.3. Działalność kulturalna	32
II.2. Wartości historyczne i kulturowe	35
II.3. Bezpieczeństwo publiczne.....	42
II.4. Organizacje pozarządowe	46
III. Gospodarka finansami	50
IV. Analiza SWOT	50
V. Perspektywy rozwoju społeczno-gospodarczego	53
V.1. Misja i wizje.....	54
V.2. Cele strategiczne.....	55
V.2.1. Określenie strategicznych celów rozwoju- priorytety realizacji celu generalnego	55
V.2.2. Określenie najważniejszych zadań częściowych - cele operacyjne	58
VI. Spójność z dokumentami strategicznymi	66
VII. Monitorowanie i wdrażanie.....	68

VII.1. Wdrażanie Strategii	68
VII.2. Monitoring	70
VIII. Prognoza finansowania strategii rozwoju	73
IX. Opis przebiegu i wyników konsultacji społecznych	74
X. Wieloletni Plan Inwestycyjny	83
Spis tabel	90
Spis rysunków	91

Wprowadzenie

Gmina, jako jednostka samorządu terytorialnego skupiająca społeczność lokalną, za podstawę swojego funkcjonowania przyjmuje działania zabezpieczające jej zbiorowe potrzeby.

Dotyczą one zapewnienia mieszkańcom możliwości egzystencjalnych, stworzenia dla nich odpowiednich warunków bytowych godnych XXI wieku i umożliwienia im stałej poprawy warunków życia w środowisku wiejskim, czemu służyć winny stale rozwijająca się infrastruktura i tworzenie nowych miejsc pracy.

Niniejszy dokument przedstawia Strategię Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski na lata 2016 – 2023. Podstawowym celem sporządzania Strategii Rozwoju Lokalnego jest stworzenie możliwości decyzyjnych w sprawach podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie rzeczowym oraz finansowym, w dłuższej perspektywie czasowej. Ma więc wymiar operacyjno – strategiczny (lata 2016-2023). Jednocześnie, w sposób oczywisty stanowi ona kontynuację działań i decyzji podjętych w latach wcześniejszych i jest w pewnej mierze ich konsekwencją.

Rolą organów Gminy będzie prowadzenie polityki społeczno-gospodarczej, obiektywnie w stosunku do poszczególnych sołectw czy środowisk gdyż każde z nich wymaga pomocy w rozwoju.

Należy podkreślić także rolę organów Gminy w równoważeniu rozwoju poszczególnych jej części, jak również w zapewnieniu zrównoważonego rozwoju w poszczególnych sołectwach, wzięwszy pod uwagę ich odrębne cechy i specyfikę.

Bieżące też musi być współdziałanie tych organów z samorządami wiejskimi, organizacjami społecznymi czy wręcz środowiskami i grupami mieszkańców, mające na celu dobre rozeznanie potrzeb środowiskowych, a następnie ich realizacja w miarę posiadanych możliwości budżetowych Gminy i aktywności samych mieszkańców.

Dobrze zorganizowany proces opracowania strategii umożliwi zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie zgłaszanych opinii i pomysłów pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie się identyfikowała w dużym stopniu społeczność lokalna. Utożsamianie się władz i mieszkańców gminy z opracowaną strategią stanowi niezbędny warunek jej skutecznej realizacji.

Rada, w dążeniu do możliwie pełnego rozwoju Gminy, winna określić kierunki działań oraz wyznaczyć zadania priorytetowe ogólnogminne i na tym tle formułować zadania przewidywane do realizacji w poszczególnych sołectwach. Muszą one wypływać z aspiracji społecznych, zabezpieczając potrzeby mieszkańców oraz z realiów życiowych, a nie oderwanych od rzeczywistości problemów. Podstawowym zadaniem będzie kontynuowanie przedsięwzięć rozpoczętych, niezbędnych dla funkcjonowania Gminy, mających związek z ochroną środowiska, oświatą i drogami.

W podejmowanych i realizowanych zadaniach, Burmistrz i Rada Miejska muszą kierować się możliwościami finansowymi będącymi w dyspozycji Gminy jak również możliwościami w zakresie pozyskania środków strukturalnych w ramach UE. Nie należy nie doceniać także możliwości

pozyskania inwestorów do realizacji inwestycji publiczno – prywatnych, jak również wszelkich form zaangażowania i zainteresowania mieszkańców.

Jednocześnie, należy mieć świadomość możliwości finansowych budżetu Gminy nie tylko na etapie finansowania poszczególnych inwestycji, ale także na etapie ich wdrożenia i eksploatacji. Obowiązkiem organów Gminy winno być pozyskiwanie środków pozabudżetowych, zwłaszcza na realizację zadań ogólnogminnych. Środki takie, pochodzące głównie z funduszy Unii Europejskiej, Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Sportu i Turystyki i innych, winny być kierowane głównie na realizację zadań proekologicznych, oświatowych i drogowych.

W podejmowaniu i realizacji zadań gospodarczych organy Gminy winny też kierować się aktywnością społeczną mieszkańców poszczególnych sołectw czy środowisk, przekazując środki pieniężne tam, gdzie mogą być one efektywnie wykorzystane. Należy również aktywizować poszczególne społeczności poprzez odpowiednią politykę inwestycyjną.

Plany roczne Gminy, obejmujące sferę budżetową i zadania rzeczowe powinny wynikać przede wszystkim z planu operacyjnego rozwoju Gminy, nie zamykając jednak możliwości realizacyjnych w zadaniach wynikających z sytuacji nadzwyczajnych czy koniecznych, a wcześniej nie przewidywanych.

Posiadanie aktualnej Strategii Rozwoju Gminy wynika z wyżej wymienionych powodów, a także z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym czy też ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której strategii gmin zostały zaliczone – obok strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych oraz strategii wojewódzkich – do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie których powinna być prowadzona polityka rozwoju kraju. Strategia rozwoju gminy jest warunkiem formalnym ubiegania się o dofinansowanie realizacji zadań ze źródeł zewnętrznych (krajowych i zagranicznych) w tym o środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

W zarządzaniu rozwojem lokalnym ważne jest, by proces ten miał oparcie i dał się weryfikować na podstawie rzetelnej analizy potencjału i oczekiwań społeczności lokalnej. W tym celu przeprowadzono szerokie konsultacje społeczne, w których brali udział reprezentanci środowisk społecznych, gospodarczych i samorządowych. Zainteresowanie i akceptacja społeczeństwa dla zamierzeń lokalnej władzy jest politycznym kapitałem niezbędnym do wsparcia jej wysiłków. Szczególna wartość niniejszego dokumentu polega na tym, że nie jest on tylko propozycją skierowaną do społeczeństwa z kręgów lokalnej władzy, ale jest przede wszystkim efektem porozumienia i współpracy wielu osób, których życie i funkcjonowanie związane jest z gminą Piaski. Dokument ma charakter poznawczy oraz służy możliwie szerokiemu i kompleksowemu rozpoznaniu obecnego stanu rozwoju, wyodrębnieniu uwarunkowań sprzyjających rozwojowi. Jest zapisem priorytetów oraz planowanych działań gminy Piaski na lata 2016-2023.

Strategia dzieli się na trzy części. Dwie pierwsze części mają charakter merytoryczny i kreślą główną oś Strategii. Część trzecia obejmuje formalny opis procedur monitoringu i ewaluacji niniejszego dokumentu.

Pierwsza część Strategii: Analiza zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy zawiera opis czynników mających wpływ na obecną sytuację oraz na możliwości rozwoju tej wspólnoty samorządowej w najbliższych latach. Wykonana diagnoza przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą wraz z identyfikacją problemów. To z kolei przekłada się na określenie silnych i słabych stron gminy Piaski oraz szans i zagrożeń dla jej rozwoju. W części drugiej dokumentu: Wizja rozwoju gminy Piaski. Cele i zadania Strategii, przedstawiona została wizja gminy Piaski, do osiągnięcia której w najbliższym okresie dążyć będzie wspólnota samorządowa.

Realizacja zadań zmierzających do realizacji tej wizji podzielona została na trzy cele strategiczne, te z kolei dzielą się na cele operacyjne i dalej na zadania strategiczne.

Uproszczony schemat podziału działań służących realizacji wizji gminy zamieszczono poniżej.

Trzecia część strategii: monitoring oraz ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Piaski na lata 2016-2023, opisuje zestaw procedur monitorowania realizacji zapisów Strategii oraz określania jej wpływu na sytuację gmin.

Strategia Rozwoju Lokalnego będzie realizowana na obszarze Gminy Piaski i obejmuje okres programowania na lata 2016-2023.

Okres programowania niniejszej Strategii jest zgodny z programowaniem funduszy UE. Zakłada się, że fundusze UE będą podstawowym źródłem wsparcia inwestycji na obszarze gminy Piaski.

Według nowego podziału administracyjnego kraju, wprowadzonego 1 stycznia 1999 r., gmina Piaski jest położona na terenie powiatu świdnickiego - jednego z 24 powiatów Województwa Lubelskiego. Przez gminę przebiegają szlaki komunikacyjne łączące Lublin z Zamościem i Chełmem. Gmina położona jest 25 km od Lublina, przy trasie międzynarodowej Warszawa-Kijów, Warszawa-Lwów, w odległości ok. 60 km od przejścia granicznego w Dorohusku oraz ok. 120 km od przejścia granicznego w Hrebennem.

Tabela 1 Dane gminy Piaski

DANE O GMINIE PIASKI	
Województwo	lubelskie
Powiat	świdnicki
Powierzchnia	169 km ²
Ośrodek miejski	Piaski
Liczba mieszkańców	10 605
Gęstość zaludnienia	62 osoby na 1 km ²
Liczba sołectw	40
Liczba miejscowości	39
Większe miejscowości (ponad 500 mieszkańców)	Piaski, Wierzchowiska Drugie, Bystrzejowice Pierwsze
Liczba gospodarstw rolnych	3 280
Użytki rolne	13 545 ha
Lasy	1 933 ha

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Zarządzanie miastem i gminą Piaski odbywa się na podstawie Statutu Gminy, zatwierdzonego przez Radę Miejską. Podstawową strukturą samorządową działającą na terenie gminy jest Urząd Miejski, którego Regulamin Organizacyjny zatwierdził Burmistrz. Pracą Urzędu Miejskiego kieruje Burmistrz, który pełni funkcję organu wykonawczego. Załatwianie spraw interesantów odbywa się na bieżąco w odpowiednich komórkach Urzędu Miejskiego oraz poprzez następujące jednostki organizacyjne gminy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Piaskach
- Zakład Usług Komunalnych w Piaskach Sp. z o.o.
- Miejskie Centrum Kultury w Piaskach
- Miejska Biblioteka Publiczna w Piaskach

Na terenie gminy Piaski funkcjonują również następujące instytucje publiczne świadczące usługi na rzecz mieszkańców. Są to:

- Poczta Polska S.A.
- Spółdzielczy Bank Powiatowy
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – Biuro Powiatowe

- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Komisariat Policji
- PKO Bank Polski S.A. Agencja

Ukształtowanie terenu, podłoże geologiczne

W budowie geologicznej gminy Piaski znaczącą rolę odgrywa kompleks skał węglanowych wieku kredowego. Wykształcone są one w formie opok o słabym zróżnicowaniu litologicznym w pionie. Liczne i rozległe płyty opoki spotyka się po prawej stronie rzeki Sierotki oraz we wschodniej części gminy. Większą część powierzchni gminy stanowią gezy i opoki najczęściej pokryte cienką warstwą utworów pylastych lessowatych.

W krajobrazie gminy zwraca uwagę węzeł paleohydrograficzny okolic Piask. Stanowią go martwe rynny dolinne łączące dorzecze Giełczwi, Stawka i Sierotki, pradolina Giełczwi-Stawka oraz współczesne doliny Sierotki i Giełczwi. Wszystkie te formy zbiegają się w Piaskach. W południowej części gminy występują młode rozcięcia erozyjne. Jednak nie występują tu typowe wąwozy. W najsilniej urzeźbionym obszarze można spotkać parowy o głębokości od kilku do kilkunastu metrów. Północną część gminy stanowią rozległe równiny denudacyjne. Są to płaskie, rozległe powierzchnie, łagodnie nachylone.

Gleby

Gleby w obrębie gminy Piaski wykształciły się głównie na utworach pyłowatych, składem mineralogicznym i frakcją przypominających lessy właściwe. W wyniku tego na terenie gminy dominują gleby płowe, z towarzyszącymi im dość rzadko glebami brunatnymi. Jeszcze mniejszy udział w powierzchni gminy mają rędziny. Na południe od Piask, w dolinie Giełczwi dominują kwaśne gleby torfowe, najczęściej zajmowane przez łąki.

Tabela 2 Klasa bonitacyjna gruntów ornych (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Klasa bonitacyjna	Grunty orne % powierzchni
I	0,1
II	10,8
IIIa	41,2
IIIb	31,4
IVa	12,0
IVb	2,4
V	1,9
VI	0,2

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Sieć wodna

Obszar gminy należy do dwu dorzeczy rzek III rzędu, bezpośrednich dopływów Wieprza. Do Stawka odwadniany jest obszar północno-zachodni, stanowiący 35% pow. gminy. Pozostała część jest hydrograficznie podporządkowana Gielczwi. W górnej części rzeka ta została uregulowana i wybudowano dwa betonowe stopnie spiętrzające wodę. Rzeka Sierotka, dopływ Gielczwi, ma długość 8 km. Na długości 2,5 km została uregulowana i wybudowano tam dwa jazy. Sierotka w swoim biegu od źródeł nie pobiera wody, lecz ją traci. W obrębie gminy znajduje się także górny bieg Stawka o długości 6 km.

Na terenie gminy znajduje się pięć zespołów stawów, które związane są ze wszystkimi trzema rzekami. Są to:

- Piaski - 9 stawów o łącznej powierzchni 58,5 ha, zasilane przez rzekę Sierotkę.
- Wola Piasecka - 4 stawy, z których tylko jeden jest wypełniony wodą pochodzącą z Sierotki.
- Między Piaskami a Siedliszczami znajdują się 23 stawy o łącznej powierzchni ogroblowanej około 40 ha. Obecnie jednak lustro wody ma powierzchnię 28,1 ha i jest zasilane przez Gielczew.
- Kawęczyn - 5 stawów z których tylko dwa są napełnione wodą pochodzącą ze Stawka.
- Wierzchowiska - staw będący niegdyś elementem dekoracyjnym zespołu pałacowego, zasilany wodą ze Stawka.

Na terenie gminy znajduje się osiem źródeł czynnych.

Krajobraz i walory środowiska przyrodniczego

Gmina ma krajobraz nizinny, lekko pofałdowany, zwłaszcza w południowej części. Większość obszaru gminy zajmują pola, co znacząco wpływa na walory krajobrazowe tego terenu.

Gmina Piaski jest gminą o silnie przekształconym środowisku naturalnym. Znaczące części lasów zostały wycięte w celu pozyskania terenów nadających się pod uprawy rolne. W związku z tym niewiele jest obszarów na terenie gminy szczególnie cennych przyrodniczo. Ochronie prawnej podlega 8 obiektów. Jest to jeden rezerwat i 7 drzew pomnikowych.

Rezerwat ustanowiono w 1983 roku na terenie lasu Wierzchowiska, w celu zachowania pozostałości starego, naturalnego lasu dębowo-lipowego. Jest to rezerwat częściowy.

Pomniki Przyrody na terenie gminy Piaski:

- Brzezice - dąb 360 cm w parku podworskim
- Brzezice - jesion wyniosły w parku podworskim
- Kozice Górne - lipa drobnolistna 450 cm w parku podworskim
- Kozice Górne - lipa drobnolistna 400 cm w parku podworskim
- Kozice Górne - lipa drobnolistna 320 cm w parku podworskim

- Nadleśnictwo Świdnik – dąb szypułkowy 570 cm
- Nadleśnictwo Świdnik – dąb szypułkowy 430 cm

Teren chroniony stanowi także niewielką część osłony Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego, która na obszarze gminy zajmuje powierzchnię łącznie około 8,5 km². Ponadto na terenie gminy Piaski został utworzony użytek ekologiczny Piaski-Brzezice o powierzchni 250 ha.

Zarys historyczny

Ślady pierwszego osadnictwa na terenach dzisiejszych Piask pochodzą z epoki paleolitu. Świadczą o tym obiekty archeologiczne z Piask i okolic, które zostały zebrane w różnych okresach przez miejscowych nauczycieli i ich uczniów oraz przygodnych poszukiwaczy pamiątek z przeszłości. Nie zachował się przywilej lokacyjny miasta, wobec czego nieustalona pozostaje data założenia Piask jako miasta oraz związane z lokacją nadania i przywileje. W dotychczasowych opracowaniach ugruntował się pogląd, iż miasto Piaski zostało lokowane na terenie wsi Pogorzały Staw. Najstarsza wzmianka o tej wsi pochodzi z 1401 r., kiedy to Jerzy Pelka Obermuntowicz Pogorzałego Stawu dziedzic dóbr Minkowice był stroną w sporze granicznym przeciwko Gromli, dziedzicowi dóbr Wierzchowiska. W 1446 r. grunta tej wsi obejmowały obszar, jak mówi dokument: (...) od Narożnicy Brzezickiej do Narożnic Melgiewskiej przy Drodze z Minkowice do Biskupic idącej. Dalej źródła podają, że Joannes et Jacobus Hebermuttowic, posiadający Pogorzały Staw et de Piaski... Kębów et de Gyelczew... jako osobne miejscowości, a dziejopis Jan Długosz w księdze uposażeń kościelnych Liber beneficiorum dioecesis Cracoviensis wymienia tę miejscowość pod datą 1470r. jako miasto i nazywa je Pyassek alias Gyelczew, przyjmując, iż alias odnosi się do czasu przeszłego, czyli Piasek innym czasem Gielczew. Należy więc przypuszczać, że miasto Piaski zostało utworzone na terenach istniejących wcześniej wsi Pogorzały Staw i Gielczew.

Osadnictwo

Odkryte pozostałości po obwałowaniach ziemnych przy istniejących grodach i przeprawach rzecznych (Pieczowisko w Wierzchowiskach, pozostałości po cmentarzysku prasłowiańskim z urnami w Piaskach, odnalezionym na polach Kębłowa grobie skrzynkowym, niedawno odkryte ślady po paleniskach w Kozicach Górnych i pojedynczych dobrze zachowanych narzędziach użytkowych z kamienia i krzemienia w Siedliszczkach, Gielczwi i Młodziejowie w dolinie rzeki Gielczwi), świadczą dostatecznie o ciągłości istnienia osadnictwa w tym rejonie Lubelszczyzny przed naszą erą i w okresie tworzenia się naszego państwa w X wieku. Peryferyjne położenie tej części Lubelszczyzny w stosunku do pozostałych ziem polskich dawało okazję do niszczenia tego osadnictwa przez ciągłe najazdy wschodnich sąsiadów średniowiecznej Polski: Jaćwingów, Litwinów, Rusinów i Tatarów. Tędy bowiem wiodły najdawniejsze szlaki handlowe z Rusi przez Lublin, Sandomierz w stronę Krakowa i Śląska oraz szlakiem na północ po bursztyn nad Bałtyk i Litwę (znaleziska monet z I i II w n.e.). Wyjątkowa szczupłość źródeł historycznych z tamtego okresu, spowodowana brakiem istnienia w tej części Lubelszczyzny opactw, klasztorów i świątyń, które tworzyły te dokumenty i je przechowywały oraz zniszczeń na szlakach najazdów sąsiadów

spowodowały, że znajomość dziejów tego regionu jest niewystarczająca aż do XIV wieku. Nieliczne źródła z tego okresu, sporządzone w odległych opactwach diecezji krakowskiej, do której w połowie XIV w. należała parafia w Gielczwi odnotowały, że około 1325 r. była ona spustoszona (najprawdopodobniej najazdem) i nie mogła złożyć zwierzchnikom określonej daniny z podległych wsi, a ponadto zabrakło stałego plebana w świątyni gielczewskiej. Wszystko to świadczy, że osadnictwo w okolicach istniało, ale z powodu braku źródeł pisanych nie można tego dostatecznie potwierdzić i opisać.

Rysunek 2 Przedwojenna kamienica w miejscowości Piaski

Źródło: Zasoby internetowe.

II wojna światowa

Już przed 1 września 1939 r. zapełniły się drogi na wschód, którymi ewakuowała się ludność z za Wisły przed nadejściem Niemców. Liczne naloty, buszujących po niebie samolotów faszystowskich siały śmierć i zniszczenie na całej trasie. Piaski, leżące przy ważnych traktach strategicznych, były czterokrotnie bombardowane i ostrzeliwane z broni pokładowej w miesiącu wrześniu 1939 r. Naloty te nastąpiły 7, 9, 14 i 17 września. Wybuchły liczne pożary (ul. Lubelska i Zamojska), które zniszczyły kilka budynków i obejść. Strażacy i zorganizowane drużyny obrony cywilnej i przeciwlotniczej oraz stałe dyżury (warty) nocne w osadzie uchroniły ją przed większymi zniszczeniami. Zginęło jednak od bomb kilkunastu żołnierzy polskich, oraz uciekinierów przemieszczających się drogami i ulicami. Na zdeterminowanych mieszkańców osady i wiosek padł strach, a skutki bombardowań, pożarów i śmierć kilkunastu ludzi dały wyobrażenie, czym jest wojna i co niesie każdego dnia ze sobą. W sklepach zaczęło brakować podstawowych produktów spożywczych. Panika ogarnęła ludzi w gminie. Należało ją opanować. Zajęli się tym w pierwszym rzędzie nauczyciele oraz lekarze. Organizowali strażaków do stałych dyżurów przeciwpożarowych w nocy, natomiast miejscowi lekarze i pielęgniarki przeprowadzali intensywne szkolenia w specjalistycznych drużynach sanitarnych. Sołtysi organizowali kwatery i pożywienie dla olbrzymiej grupy uciekinierów z za Wisły. Wyznaczani stójkowi po każdym nalocie niemieckim zwozili rannych i chowali zabitych żołnierzy oraz cywilów. Od pierwszego dnia wojny przechodziły przez Piaski olbrzymie ilości różnych rodzajów wojska, które po walkach udawały się na wschodnie rubieże Rzeczypospolitej, aby tam organizować się do dalszej obrony. Dogodne warunki gospodarcze, przed rozpoczęciem II wojny światowej, spowodowały, iż na tereny Lubelszczyzny, napływać zaczęła duża ilość ludności żydowskiej.

Rysunek 3 Mieszkaniec żydowski gminy Piaski.

Źródło: Zasoby internetowe.

I.2. Ogólna charakterystyka sfery społecznej

I.2.1. Demografia

Stan i charakterystyka zaludnienia

Łączna liczba ludności w gminie Piaski wynosi: 10 605 osób, w tym na terenie miasta mieszka 24,33 % ogółu ludności (dane z dnia 31 XII 2015 rok). W stosunku do lat poprzednich struktura zaludnienia ma powolną stopniową tendencję spadkową. Do miejscowości o największej liczbie ludności należą: Piaski, Brzezice, Bystrzejowice Pierwsze, Wierzchowiska Drugie.

Tabela 3 Liczba ludności w Gminie Piaski w latach 2011-2015

Ludność wg miejsca zameldowania	2011	2012	2013	2014	2015
stan na 30 VI					
ogółem	10 796	10 628	10 668	10 640	10 634
mężczyźni	5 124	5 097	5 066	5 043	5 044
kobiety	5 654	5 615	5 602	5 597	5 590

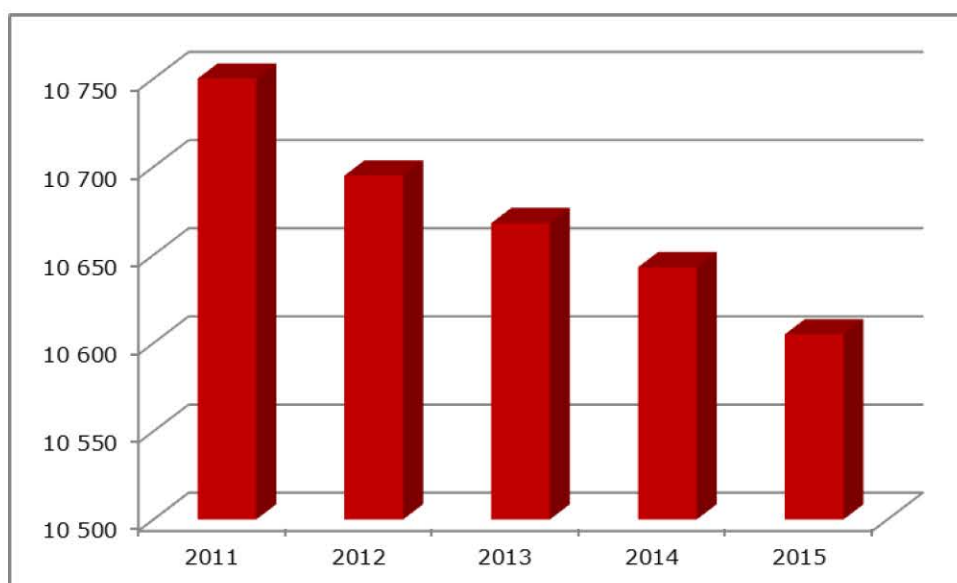

stan na 31 XII					
ogółem	10 750	10 695	10 668	10 643	10 605
mężczyźni	5 110	5 085	5 062	5 048	5 044
kobiety	5 640	5 610	5 606	5 595	5 561

Źródło: Dane GUS. www.stat.gov.pl

Analizując dane demograficzne gminy Piaski w latach 2011-2015 można zauważyć, że liczba mieszkańców gminy Piaski z roku na rok znacznie spada, w 2015 roku jest o 145 osób mniej w stosunku do roku 2011, gdzie liczba ludności wynosiła 10 750 osób /stan na dzień 31 XII/.

Rysunek 4 Liczba ludności w latach 2011-2015

Źródło: Opracowanie własne

Najliczniejszą miejscowością w gminie jest miejscowość Piaski /2 580 osób/, zaś najmniejszą Stefanówka /32 osoby/.

Tabela 4 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
1.	Borkowszczyzna	57
2.	Brzezice	444
3.	Brzeziczki	170
4.	Bystrzejowice Drugie	354
5.	Bystrzejowice Pierwsze	518
6.	Bystrzejowice Trzecie	206
7.	Emilianów	127
8.	Gardzienice Drugie	273

9.	Gardzienice Pierwsze	338
10.	Gielczew	184
11.	Jadwisin	97
12.	Janówek	294
13.	Józefów	154
14.	Kawęczyn	326
15.	Kęblów	319
16.	Klimusin	128
17.	Kozice Dolne	216
18.	Kozice Dolne Kolonia	177
19.	Kozice Górne	173
20.	Majdan Brzezicki	120
21.	Majdan Kawęczyński	143
22.	Majdan Kozic Dolnych	98
23.	Majdan Kozic Górnych	122
24.	Majdanek Kozicki	143
25.	Marysin	96
26.	Młodziejów	60
27.	Nowiny	74
28.	Piaski	2 580
29.	Piaski Górne	105
30.	Piaski Wielkie	187
31.	Siedliszczki	316
32.	Siedliszczki Kolonia	197
33.	Stefanówka	32
34.	Wierzchowiska Drugie	646
35.	Wierzchowiska Pierwsze	389
36.	Wola Gardzienicka	158
37.	Wola Piasecka	346
38.	Wola Piasecka Kolonia	47
39.	Żegotów	101

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Niepokojącym zjawiskiem demograficznym w gminie Piaski jest drastyczny spadek przyrostu naturalnego, który na koniec roku 2015 **wynosił -36**, co oznacza iż więcej osób zmarło /126 osób/ niż urodziło się /90 osoby/. Tak przedstawiająca się sytuacja przyrostu naturalnego jest niepokojącym stanem starzenia się społeczeństwa w gminie Piaski. Ogólnie z analiz danych GUS można stwierdzić, iż społeczeństwo gminne Piaski miało i ma tendencje spadku przyrostu naturalnego.

Tabela 5 Przyrost naturalny w gminie Piaski w latach 2011-2015

Ruch naturalny wg płci					
	2011	2012	2013	2014	2015
Urodzenia żywe					
ogółem	87	123	106	109	90
mężczyźni	36	57	51	45	44
kobiety	51	66	55	64	46
Zgony ogółem					
ogółem	156	136	110	138	126
mężczyźni	69	77	49	67	52
kobiety	87	59	61	71	74
Zgony niemowląt					
ogółem	0	0	0	0	0
mężczyźni	0	0	0	0	0
kobiety	0	0	0	0	0
Przyrost naturalny					
ogółem	-69	-13	-4	-29	-36
mężczyźni	-33	-20	2	-22	-8
kobiety	-36	7	-6	-7	-28

Źródło: Dane GUS. www.stat.gov.pl

Silną grupą wiekową w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy Piaski jest ludność w wieku produkcyjnym /6 541 osób/, według metodologii Głównego Urzędu Statystycznego w **wieku produkcyjnym** znajdują się:

- mężczyźni pomiędzy 18. a 64. rokiem życia,
- kobiety pomiędzy 18. a 59. rokiem życia.

Ponadto Wiek produkcyjny dzielony jest dalej na:

- wiek mobilny - 18–44 lata mężczyźni i kobiety,
- wiek niemobilny - 45–64 lata mężczyźni i 45–59 lat kobiety.

Tabela 6 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci					
Rok	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	10 627	10 578	10 571	10 557	10 513
mężczyźni	5 041	5 016	5 012	5 013	5002
kobiety	5 586	5 562	5 559	5 544	5511
w wieku przedprodukcyjnym					
ogółem	1 983	1962	1 936	1 909	1 881
mężczyźni	958	940	920	912	902

kobiety	1 025	1 022	1 016	997	979
w wieku produkcyjnym					
ogółem	6 670	6 628	6 577	6 567	6 541
mężczyźni	3 539	3 528	3 499	3 501	3 492
kobiety	3 131	3 101	3 078	3 066	3 049
w wieku poprodukcyjnym					
ogółem	1 974	1 988	2 058	2 081	2 091
mężczyźni	554	549	593	600	608
kobiety	1 430	1 439	1 465	1 481	1 483

Źródło: Dane GUS. www.sast.gov.pl

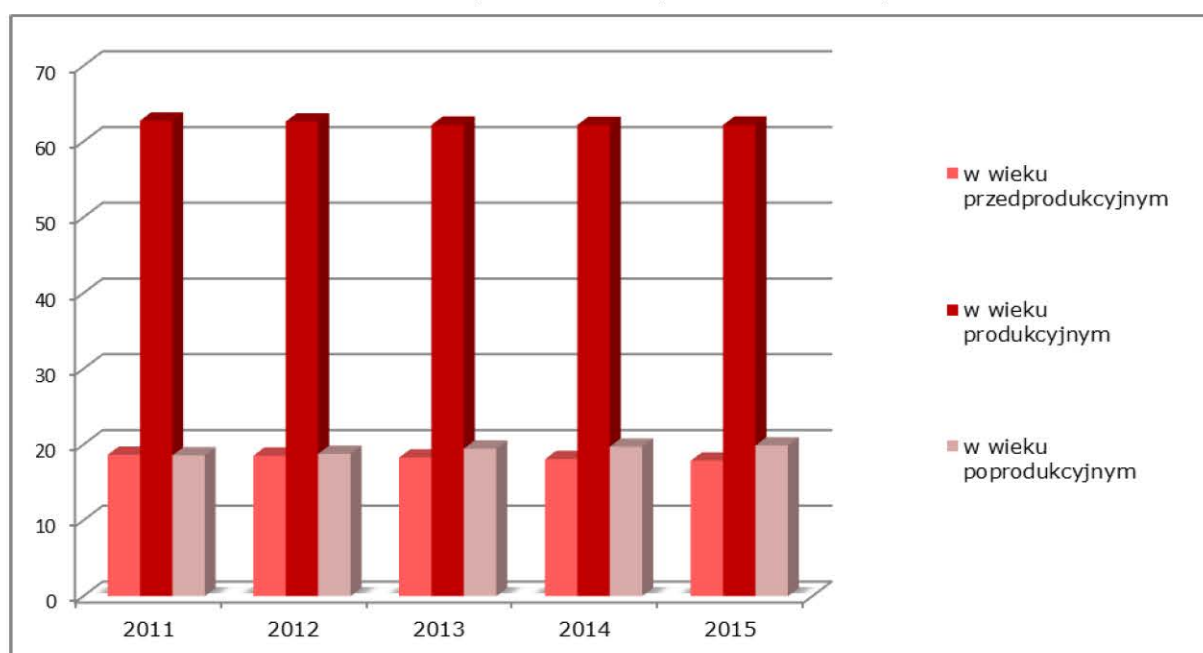
Wysoki % ludności w wieku produkcyjnym obecnie jest korzystny dla rozwoju gminy Piaski lecz w przyszłości może grozić wysokim stopniem spadku przyrostu naturalnego, o ile nie wzrośnie % osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 7 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w %

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
	%	2011	2012	2013	2014	2015
w wieku przedprodukcyjnym	%	18,66	18,55	18,31	18,08	17,89
w wieku produkcyjnym	%	62,76	62,66	62,22	62,21	62,22
w wieku poprodukcyjnym	%	18,58	18,79	19,47	19,71	19,89

Źródło: Dane GUS. www.stat.gov.pl

Rysunek 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

Źródło: Opracowanie własne.

I.2.2. Rynek pracy- problematyka bezrobocia

Gmina Piaski pozytywnie oddziałuje na aktywność zawodową ludności, m.in.: stanowi rynek pracy dla mieszkańców. Jest ośrodkiem działalności firm handlowych i usługowych. Część osób z terenu gminy dojeżdża do pracy poza obszar gminy, najczęściej do Lublina, Zamościa, Świdnika. Blisko połowa mieszkańców jest zatrudniona w rolnictwie.

Bezrobocie w gminie Piaski wynosi **9,6 %**. W strukturze bezrobocia widoczny jest wysoki udział osób w wieku produkcyjnym. Strukturę bezrobocia w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 8 Stan bezrobocia

	Ogółem:	W tym kobiety:
Bezrobotni	631	304

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Tabela 9 Bezrobocie wg wieku

Przedział wiekowy	Ogółem	Kobiety
18-24 lat	141	72
25-34lat	206	111
35-44 lat	120	65
45-54 lat	87	34
55-59 lat	47	21
60-64 lat	30	1

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Sytuacja mieszkaniowa

Na terenie miasta Piaski dominuje prywatna zabudowa jednorodzinna. Natomiast na terenie gminy występują miejscowości o charakterze osiedli wiejskich. We wszystkich miejscowościach znajduje się 1720 budynków mieszkalnych z 1788 mieszkańami o powierzchni 14 4767 m².

Zabudowa wielorodzinna jest reprezentowana przez następujące podmioty:

- Spółdzielnie – Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa w Piaskach

Komunalne zasoby mieszkaniowe:

- liczba budynków mieszkalnych - 18
- łączna powierzchnia - 3 080 m²
- powierzchnia użytkowa na 1 osobę - 18,01 m²

I.3. Diagnoza stanu infrastruktury techniczno-ekonomicznej

I.3.1. Infrastruktura sanitarna

Infrastruktura sanitarna w gminie jest rozwinięta w stopniu niewystarczającym. Sieć wodociągowa dociera do 85% mieszkańców, dlatego też planowany jest dalszy jej rozwój. Do priorytetowych zadań należy skanalizowanie gminy. Gmina będzie starać się także o środki w zakresie gospodarki ściekowej na obszarach osadnictwa rozproszonego (przydomowe oczyszczalnie ścieków). Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzysta ok. 1860 mieszkańców, co stanowi około 17,5 % ludności gminy. Dodatkowo budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w znacznej mierze poprawi ten wskaźnik. Podobna sytuacja dotyczy sieci gazowej, z której korzysta również niewielka liczba mieszkańców gminy.

Tabela 10 Sieć wodociągowa (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Łączna długość sieci wodociągowej	251,76
Długość przyłączy	91,92
Ilość przyłączy	2678
Liczba mieszkańców korzystających z ujęcia	≈ 9028
Wydajność /średnia/:	Piaski + Kęblów 470m ³ /dobę Bystrzejowice 831m ³ /dobę Gardzienice 377m ³ /dobę Brzeziczki 200m ³ /dobę Majdan Kozic Górnych 35,5m ³ /dobę RAZEM Gmina 1 913,5m³/dobę

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Tabela 11 Kanalizacja i oczyszczalnia ścieków

Łączna długość sieci kanalizacyjnej	12,8 km
Ilość przyłączy	504
Liczba mieszkańców korzystających z sieci	≈ 1860
Przepustowość oczyszczalni ścieków	315 m ³ /d

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Piaskach

Tabela 12 Sieć gazowa

Łączna długość sieci gazowej	42,058 km
Długość przyłączy średniego ciśnienia	10,304 km
Długość przyłączy niskiego ciśnienia	-
Ilość przyłączy	527
Liczba mieszkańców korzystających z sieci	801

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Piaskach

I.3.2. Polityka przestrzenna Gminy

Wiodącym celem zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Piaski jest ukształtowanie zrównoważonego rozwoju, osiągnięcie wyższej pozycji ekonomicznej gminy i poprawa warunków życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu zasobów i walorów środowiska kulturowego oraz stabilności procesów w środowisku przyrodniczym.

Generalnie gmina Piaski powinna wzmocnić swoją pozycję w regionie pod względem gospodarczym, kulturalnym i rekreacyjnym. Podstawą ugruntowania pozycji jest wykorzystanie istniejących potencjałów i szans rozwojowych tj. naturalnych zasobów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy oraz jej tradycji i funkcji rozwoju przedsiębiorczości. Zakłada się wzbogacenie i rozwijanie funkcji gospodarczych rozwój miasta jako znaczącego ośrodka aglomeracji lubelskiej, urozmaicenie jego bazy ekonomicznej i usługowej.

Osiągnięcie celu określa się przez:

- Wykorzystanie położenia gminy w obszarze Aglomeracji Lubelskiej, w tym zwłaszcza w strefie podmiejskiej miasta Świdnika w rozwoju funkcji usługowo-mieszkaniowych i rekreacyjnych.
- Wykorzystanie położenia gminy wzdłuż międzynarodowych traktów transportowych w rozwoju strefy produkcyjno-handlowej i obsługi ruchu komunikacyjnego.
- Wykorzystanie walorów krajobrazowych dorzecza Giełczwi, położenia na obrzeżu Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego i w bezpośrednim sąsiedztwie Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, jako terenów predysponowanych dla rozwoju różnych form rekreacji i turystyki, w powiązaniu z modernizacją niskotowarowych gospodarstw wiejskich.
- Wykorzystanie zespołów zabytkowych i walorów kulturowych gminy, w tym ośrodka kultury i praktyk w Gardzienicach, tradycji i folkloru do ubogacenia oferty turystycznej gminy, w tym promocji cech wielokulturowości tego obszaru.
- Rozwój różnych form przedsiębiorczości, usług i rzemiosła, zwłaszcza w ośrodku miejskim oraz w miejscowościach położonych w strefie aktywności tras transportowych.
- Restrukturyzacja i modernizacja zespołów produkcyjno-hodowlanych, baz obsługi rolnictwa na funkcje mniej kolizyjne, produkcyjne i usługowe.
- Rozwój towarowej gospodarki rolnej, wykorzystujący predyspozycje glebowe i agroklimatyczne oraz położenie w strefie żywicielskiej Lublina i Świdnika, szczególnie działów specjalnych produkcji roślinnej i hodowlanej oraz gospodarki rybackiej na bazie zbiorników wodnych oraz innych funkcji ekologicznie uwarunkowanych.
- Podniesienie standardu obsługi ludności.

Cele rozwoju przestrzennego

Głównymi determinantami kształtowania struktury przestrzennej gminy, określającymi kierunki zagospodarowania są:

- kształtowanie ładu przestrzennego przez ochronę terenów otwartych i struktury terenów zabudowanych – zachowanie zwartej struktury osadniczej terenów wiejskich, dążenie do skupienia zabudowy, krystalizowanie i integracja funkcjonalno-przestrzenna jednostek osadniczych;
- planowany wzrost miasta i kształtowanie Piask jako wielofunkcyjnego ośrodka obsługi w obszarze aglomeracji lubelskiej;
- wykreowanie miejscowości Gardzienice na regionalny ośrodek kultury i turystyki kulturoznawczej;
- dostosowanie dróg krajowych nr 12/17 do parametrów dróg ekspresowych, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i ruchu komunikacyjnego pojazdów;
- poprawa i usprawnienie wewnętrznych powiązań oraz obsługi komunikacyjnej obszaru gminy, przez korektę układu drogowego, rozbudowę sieci dróg lokalnych, dostosowanie węzłów i powiązań do parametrów drogi ekspresowej i dróg klasy głównej ruchu przyspieszonego, z uwzględnieniem uwarunkowań technicznych i ekologicznych;
- rozwój infrastruktury turystycznej, umożliwiającej ekspozycję walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy;
- delimitacja obszarów rekreacji dla rozwoju funkcji turystycznych i wypoczynkowych; przeznaczenie nowych terenów na rozwój bazy turystycznej, usług z zakresu turystyki i mieszkalnictwa letniskowego, wyznaczenie zbiornika wodnego na rzece Giełczew w pobliżu Piask;
- kształtowanie lokalnego systemu ekologicznego w powiązaniu z systemem regionalnym, opartego szczególnie na ochronie dolin rzek oraz obszarów leśnych jako podstawy struktury przestrzennej, warunkującej harmonizację procesów urbanizacyjnych i inwestycyjnych z ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- objęcie ochroną prawną i planistyczną wszystkich obiektów i obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo, a przede wszystkim dowartościowanie dziedzictwa kulturowego gminy;
- ochrona walorów środowiska i zasobów wód podziemnych wynikająca z uwarunkowań regionalnych, kształtowanie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej, uwzględniającej podatność systemu hydrologicznego na degradację;
- ochrona przeciwpowodziowa terenów położonych w sąsiedztwie rzeki Giełczew poprzez planowaną budowę zbiornika małej retencji na rzece w rejonie miejscowości Piaski, który będzie pełnił również rolę rekreacyjną;
- wzbogacenie programu funkcji usługowo-produkcyjnych w gminie, rozwój usług publicznych i komercyjnych, szczególnie w zakresie kultury, ochrony zdrowia, rehabilitacji i profilaktyki, sportu i rekreacji, gastronomii;
- zwiększenie wyposażenia miejscowości wiejskich w placówki i urządzenia usługowe, ukształtowanie lokalnych ośrodków obsługi, atrakcyjnych programowo dla mieszkańców oraz rozbudowa i modernizacja bazy lokalowej usług;
- przeznaczenie nowych terenów na rozwój przedsiębiorczości, stymulowanie lokalizacji funkcji komercyjnych – usługowych i produkcyjnych, składowo-magazynowych oraz

związanych z obsługą komunikacji przy trakcie transportowym drogi ekspresowej oraz w obrębie miasta Piaski;

- przekształcenie zdegradowanej bazy obsługi rolnictwa, przez jej modernizację, rozwój różnych form przedsiębiorczości, w tym funkcji zaopatrzenia, zbytu, produkcyjno-usługowych.

I.3.3. Infrastruktura transportowa

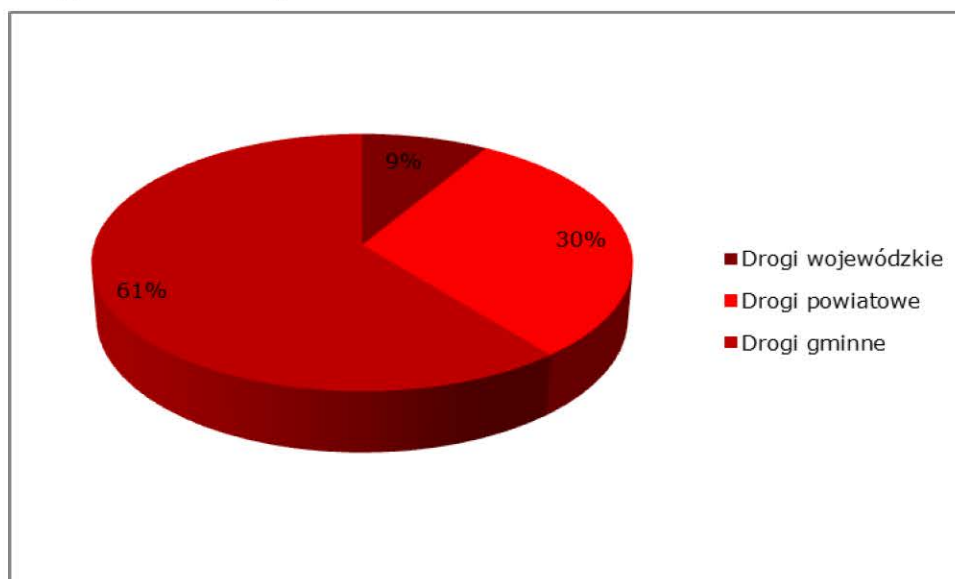
Na terenie gminy znajdują się ważne szlaki komunikacyjne **łącznie Lublin z Zamościem i Lublin z Chełmem**. Oprócz nich na jej terenie istnieje rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych. Północna część gminy ma lepiej rozwiniętą sieć dróg niż południowa. Wiąże się to z bliskością Świdnika i Lublina. Ponadto gmina położona jest 25 km od Lublina, przy trasie międzynarodowej Nr 12 i 17 Warszawa-Kijów, Warszawa-Lwów, w odległości ok. 60 km od przejścia granicznego w Dorohusku oraz ok. 120 km od przejścia granicznego w Hrebennem.

Tabela 13 Sieć dróg na terenie gminy Piaski

Wyszczególnienie	Łączna długość (km)
Drogi wojewódzkie	16,8
Drogi powiatowe	59,3
Drogi gminne	118,059

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Rysunek 6 Sieć dróg na terenie Gminy Piaski

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Tabela 14 Szczegółowy wykaz dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Lp.	Nazwa ulicy	Nr drogi	Długość (km)	W tym drogi o nawierzchni:	
				twardej	gruntowej
1.	Franciszków – Kol. Wierzchowiska Drugie – dr. gm. 105676L	105531L	0,665	0,665	-
2.	dr. pow. 2107L – Kol. Wierzchowiska	105674L	0,764	-	0,764
3.	dr. kraj. nr 17 – Kol. Wierzchowiska Drugie – dr. pow. 2107L	105675L	1,985	1,985	-
4.	dr. kraj. nr 17 – Kol. Wierzchowiska Drugie – dr. pow. 2106L	105676L	1,857	1,857	-
5.	dr. pow. 2106L – Wierzchowiska – dr. krajowa nr 17	105677L	2,537	2,537	-
6.	dr. pow. 2106 L – Wierzchowiska – dr. gminna 105677L – dr. gm. 105712L	105678L	1,921	1,921	-
7.	dr. pow.2110L – Komasaćja Nowa	105679L	2,931	2,931	-
8.	dr. kraj. nr 17 – Folwark – Bystrzejowice – Komasaćja – gr. gminy Głusk	105680L	7,160	7,160	-
9.	dr. pow. 2110L – Komasaćja – dr. kraj. nr 17	105681L	2,657	2,657	-
10.	Kol. Janówek – dr. kraj. nr 17	105682L	0,797	0,797	-
11.	dr. pow. 2110L – Kawęczyn – dr. pow. 2110L	105683L	1,109	1,109	-
12.	dr. pow. 2110L – Kol. Kawęczyn – dr. pow. 2109L	105684L	3,168	3,168	-
13.	dr. pow. 2110L – Kol. Kawęczyn	105685L	1,607	1,607	-
14.	dr. pow. 2110L – Kawęczyn – dr. kraj. nr 17	105686L	3,880	2,380	1,5
15.	dr. pow. 2112L – Kozice Dolne II – Kol. Kozice Dolne I – dr. gm. 105686L	105687L	3,640	3,640	-
16.	dr. woj. nr 836 – Kol. Wola Piasecka – dr. gm. 105686L	105688L	1,635	1,635	-
17.	dr. pow. 2111L – Kozice Górne – Wola Piasecka – dr. pow. 2112L	105689L	4,624	4,0	0,624
18.	dr. woj. nr 836 – Wola Piasecka – dr. gm. 105689L	105690L	1,472	1,0	0,472
19.	dr. woj. nr 836 – Marysin – dr. pow. 2110L – dr. pow. 2111L	105691L	3,770	3,270	0,5
20.	dr. pow. 2110L – Majdan Kozic Dolnych – Majdan Kozic Górnych – gr. gminy Jabłonna	105692L	5,678	5,678	-
21.	dr. woj. nr 836 – Majdan Kozic Górnych	105693L	1,388	1,388	-
22.	dr. pow. 2111L – Koci Majdan – dr. pow. 2112L	105694L	2,181	2,181	-
23.	dr. pow. 2112L – Stefanówka – gr. gminy Rybczewice	105695L	1,517	1,0	0,517
24.	dr. pow. 2112L – Podleski Kąt – dr. woj. nr 837	105696L	1,537	1,537	-
25.	dr. woj. nr 837 – Kol. Borek	105697L	0,82	0,82	-
26.	dr. pow. 2116 L – Wola Gardzienicka	105698L	5,463	4,263	1,2

27.	dr. kraj. nr 17 – Siedliszczki – dr. pow. 2119L	105699L	3,834	3,834	-
28.	dr. gminna 105699L – Siedliszczki	105700L	0,675	0,675	-
29.	dr. gminna 105699L – Kol. Siedliszczki	105701L	0,614	0,614	-
30.	dr. gminna 105704L – Kol. Brzezice – dr. gminna 105699L	105702L	5,193	5,193	-
31.	dr. kraj. nr 12 – Kol. Brzezice – gr. gminy Milejów	105703L	3,109	3,109	-
32.	dr. gminna 105703L – Kol. Brzezice – gr. gminy Trawniki	105704L	1,522	1,522	-
33.	dr. kraj. nr 12 – Kol. Brzezice – dr. gminna 105703L	105705L	1,713	1,713	-
34.	dr. kraj. Nr 12 – Brzeziczki – Kol. Piaski Wielkie	105706L	4,132	4,132	-
35.	dr. gminna 105706L – Brzezice – dr. gminna 105702L	105707L	2,155	2,155	-
36.	dr. kraj. nr 12 – Kol. Piaski Górne – Majdan Brzezicki – dr. pow. 2022L	105708L	3,890	3,890	-
37.	dr. pow. 2022L – Józefów – dr. pow. 2113L	105709L	3,179	3,179	-
38.	dr. pow. 2113L – Kol. Piaski Górne – dr. pow. 2022L	105710L	2,651	2,651	-
39.	dr. pow. 2113L – Kol. Piaski Wielkie – dr. gminna 105708L	105711L	2,288	2,288	-
40.	dr. pow. 2113L – Emilianów – Kol. Wola Piasecka – dr. kraj. nr 17	105712L	3,328	2,828	0,5
41.	dr. pow. 2109L – Jadwisin – dr. gminna 105684L	105713L	2,578	2,578	-
42.	dr. gminna 105686L – Kol. Kozice Dolne – Kozice Dolne	105714L	1,755	1,755	-
43.	dr. kraj. nr 17 – Gardzienice – dr. pow. 2115L	105715L	2,753	2,753	-
44.	dr. woj. nr 837 – Gardzienice II – Gardzienice I – dr. woj. nr 837	105716L	5,927	5,927	-
OGÓŁEM			118,059		
Drogi powiatowe					
45.	Minkowice – Wierzchowiska	2106L	2,6		
46.	Kliny – Wierzchowiska	2107L	3,6		
47.	Wilczopole – Bystrzejowice	2109L	5,2		
48.	Bystrzejowice-Chmiel	2110L	10,0		
49.	Kawęczyn-Kozice-Policzyzna	2111L	6,5		
50.	Kęblów Stary-Majdan Policki	2112L	8,4		
51.	Mełgiew – Piaski	2113L	5,0		
52.	Piaski – Gardzienice	2115L	4,0		
53.	Gardzienice – Suchodoły	2116L	4,3		
54.	Młodziejów-Klimusin-Stryjno	2117L	5,2		
55.	Zalesie-Brzeziczki	2022L	4,5		
OGÓŁEM			59,3		

Drogi wojewódzkie				
56.	Piaski-Chmiel	836	10,7	
57.	Piaski-Wygnanowice	837	6,1	
OGÓLEM			16,8	

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Tabela 15 Szczegółowy wykaz dróg w m. Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Lp.	Nazwa ulicy	Nr drogi	Długość (w km)
1.	Kol. Kęblów – dr. woj. nr 836 – do końca wsi	105815L	0,76
2.	Piaski ul. Armii Krajowej (ul. Lubelska – dr. woj. nr 837)	105816L	1,688
3.	Piaski ul. Brzozowa (dr. pow. 2112L – ul. Klonowa)	105817L	0,97
4.	Piaski ul. Kasztanowa (dr. pow. 2112L – ul. Klonowa)	105818L	0,099
5.	Piaski ul. Klonowa (ul. Brzozowa – ul. Kasztanowa)	105819L	0,128
6.	Piaski ul. Zbożowa (ul. Reja – ul. Armii Krajowej)	105820L	0,563
7.	Piaski ul. Reja (ul. Lubelska – dr. woj. nr 837)	105821L	0,469
8.	Piaski ul. Spółdzielcza (ul. Rynek – ul. Reja)	105822 L	0,15
9.	Piaski ul. Rynek (dr. woj. nr 837 – ul. Lubelska)	105823L	0,076
10.	Piaski ul. Mickiewicza (dr. woj. nr 837 – ul. Armii Krajowej)	105824L	0,7
11.	Piaski ul. Braci Jaroszków (ul. Mickiewicza – ul. Głęboka)	105825L	0,261
12.	Piaski ul. Głęboka (dr. woj. nr 837 – ul. Armii Krajowej)	105826L	0,494
13.	Piaski ul. 500-lecia, 3 Maja (dr. woj. nr 837 – ul. Lubelska)	105827L	0,548
14.	Piaski ul. Krótka (ul. Lubelska – ul. 500-lecia)	105828L	0,082
15.	Piaski u. Makarewicka, ul. Pogorzały Staw, ul. Długosza (ul. Gardzienicka – ul. Lubelska)	105829L	0,667
16.	Piaski ul. Gardzienicka, ul. Kozia (dr. woj. nr 837 – ul. Lubelska)	105830L	0,996
17.	Piaski ul. Strażacka (ul. Gardzienicka – ul. Długosza)	105831L	0,193
18.	Piaski ul. Zielona (dr. woj. nr 837 – ul. Ogrodowa)	105832L	0,375
19.	Piaski ul. Ogrodowa (ul. 500-lecia – ul. Zielona)	105833L	0,306
20.	Piaski ul. Niepodległości (od ul. Lipowej – do „Targu koszyczkowego” i od ul. Lipowej – do parkingu przy cmentarzu od strony północnej)	105834L	0,323
21.	Piaski ul. Orzechowskiego (ul. Lubelska w kierunku rzeki Sierotki)	105835L	0,158
22.	Piaski ul. Lipowa (ul. Lubelska – w kierunku rzeki Sierotki)	105836L	0,251
23.	Piaski ul. Projektowana (ul. Lubelska w kierunku rzeki Sierotki)	105837L	0,121
24.	Piaski ul. Braci Spozów (ul. Rynek – Ośrodek Zdrowia)	105838L	0,235
OGÓLEM			10,613

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

I.4. Diagnoza sfery gospodarczej

I.4.1. Rolnictwo

Gmina Piaski ma charakter typowo rolniczy. Powierzchnia użytków rolnych w gminie wynosi 13 545 ha, co stanowi 79,80 % ogólnej powierzchni. Na terenie gminy przeważają gospodarstwa o powierzchni do 5 ha. Działalność rolnicza jest podstawowym źródłem utrzymania dla przeważającej części mieszkańców. W produkcji roślinnej przeważa uprawa zbóż, buraków i ziemniaków. Natomiast w hodowli zwierzęcej przeważa bydło i trzoda chlewna. W gminie Piaski jest blisko 50% ludności w wieku produkcyjnym, która jest zatrudniona w tej właśnie gałęzi gospodarki. Większość rolnictwa stanowią niewielkie, prywatne gospodarstwa rolne.

Użytki rolne w większości są położone na dobrych glebach (większość III klasa bonitacyjna). W związku z tym w produkcji roślinnej dominują uprawy pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych oraz kukurydzy.

Tabela 16 Użytkowanie ziemi (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Wyszczególnienie	Ogółem (ha)
Powierzchnia ogólna	16973
Użytki rolne, w tym:	13 545
grunty orne	12 630
Sady	484
Łąki	344
pastwiska trwałe	87
Lasy i grunty leśne	1 933
Pozostałe grunty	1 495

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Tabela 17 Zasoby ludzkie

Powierzchnia gminy	169	km2
Pracujący ogółem	1 141	osób
Pracujące kobiety	559	osób
Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania - mężczyźni	5458	osób
Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania - kobiety	5 859	osób

Źródło: Zasoby internetowe.

I.4.2. Podmioty gospodarcze

W gminie Piaski działa **528 podmiotów gospodarczych** (w tym 466 posiadających główną siedzibę prowadzenia działalności w Gminie Piaski i 62 podmioty wskazujące Gminę Piaski jako dodatkowe miejsce prowadzenia działalności). Zakłady usługowe i rzemieślnicze świadczą usługi w zakresie produkcji rolniczej i potrzeb bytowych mieszkańców gminy. Handel i usługi skoncentrowane są w sektorze prywatnym. Sklepy wielobranżowe i inne usługi społeczne zlokalizowane są głównie w Piaskach.

Struktura branżowa podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy przedstawia się następująco:

- handel i gastronomia - 158
- usługi budowlane - 57
- usługi transportowe - 42
- naprawa i konserwacja samochodów - 49
- wykonywanie instalacji elektrycznych i wodno-kanalizacyjnych - 15
- produkcja wyrobów tartacznych - 7
- produkcja mebli - 7
- produkcja trumien - 9
- działalność usługowo wspomagająca produkcję roślinną - 9
- usługi lekarskie - 14
- fryzjerstwo - 14
- ubezpieczenia - 10
- działalność weterynaryjna - 3
- pozostałe - 134

Tabela 18 Wykaz ważniejszych przedsiębiorstw (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach):

Nazwa przedsiębiorstwa	Rodzaj produkcji	Liczba zatrudnionych osób
Polskie Zioła Sp. z o.o.	Skup i przetwórstwo ziół	46
„BETSTAL” KĘPKA I SYNOWIE Sp.j. Siedliszczki	Wyroby betonowo- stalowe	25
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piaskach	Skup i przetwórstwo mleka	126
A.J. Motyl Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Rolno Spożywczego Sp. z o.o., Bystrzejowice Pierwsze	Kompleksowe zaopatrzenie w surowce, półprodukty, maszyny, urządzenia branży spożywczej, szkolenia	30
Piekarnia Krystyna	piekarstwo	15

Tkaczyk		
Młyn Piaski – Stanisław Gryczan, Piaski	Przemiał zboża	7
Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o.	Komunalna działalność gospodarcza	15
Spółdzielczy Bank Powiatowy w Piaskach	Działalność kredytowa, rozliczeniowa, oszczędnościowa	20
Zrzeszenie Producentów Owoców „STRYJNO SAD”	Przetwórstwo owocowe	51
CTC Sp z o.o. Oddział Lublin	Sprzedazy samochodów ciężarowych, naczepek oraz maszyn budowlanych	40

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Również kluczowymi firmami są: Restauracja Rarytas, Restauracja Pałacowa.

II. Stan infrastruktury społecznej

II.1. Oświata i wychowanie

Na terenie gminy znajduje się **4 szkoły podstawowe oraz 2 gimnazja**. Szkolnictwo ponadgimnazjalne jest prowadzone przez Zespół Szkół w Piaskach w skład, którego wchodzi: Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Zaoczne, Technikum Mechaniczne Samochodowe, Technikum Fryzjerskie oraz ZSZ.

Tabela 19 Wykaz placówek oświatowych w gminie Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Wyszczególnienie	Liczba uczniów	Liczba zatrudnionych nauczycieli
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Zaoczne	24	Razem: Zespół Szkół 28
Technikum Mechaniczne Samochodowe	83	
Technikum Fryzjerskie	12	
ZSZ	88	
Szkoły Podstawowe	587	81
Gimnazja	321	36
Przedszkole	117	10

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

II.1.1. Służba zdrowia i opieka społeczna

Opiekę zdrowotną mieszkańców na terenie gminy zapewniają:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bystrzejowicach Pierwszych
- Poradnia Ginekologiczno-Położnicza w Piaskach; dwóch lekarzy
- NZOZ „Normed” S.C. w Piaskach posiada lekarzy ze specjalizacjami: 3 internistów, 2 pediatrów, reumatolog, ginekolog, chirurg, okulista, neurolog,
- Centrum Medyczne „AGA MED”: medycyna rodzinna, pediatria, medycyna pracy, rehabilitacja, punkt szczepień, promocja zdrowia psychicznego,
- Praktyka Stomatologiczna w Piaskach i Bystrzejowicach
- Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego SPZOZ w Lublinie
- Pogotowie Ratunkowe Stacjonarne „Analco”
- Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy „Pod Złotym Liściem” w Klimusinie.

W Piaskach znajdują się cztery apteki.

Z powodu trudnej sytuacji materialnej niektórych mieszkańców gminy istnieją różne formy pomocy społecznej, której finansowanie odbywa się ze środków:

- budżetu gminy z przeznaczeniem na finansowanie zadań własnych;
- dotacji celowych budżetu centralnego z przeznaczeniem na realizację zadań zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piaskach zapewnia pomoc doraźną i okresową najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy. Główne kierunki działań realizowane przez OPS w Piaskach w latach 2013 – 2015 to:

- pomoc społeczna;
- świadczenia rodzinne;
- fundusz alimentacyjny;
- działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- inne zadania (realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego, Karta Dużej Rodziny, dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne).

Poniższa tabela przedstawia formy pomocy społecznej oraz liczbę osób, które z niej skorzystały:

Tabela 20 Formy pomocy społecznej w gminie Piaski w latach 2013-2015 (dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Piaskach)

Dział	Rodzaj świadczenia	2013 (liczba osób)	2014 (liczba osób)	2015 (liczba osób)
Pomoc społeczna	Zasiłki stałe	44	42	36
	Zasiłki okresowe	106	99	86
	Zasiłki celowe i w naturze	269	216	217
	Posiłki	249	261	212
	Usługi opiekuńcze	11	11	12
Świadczenia rodzinne	Zasiłki rodzinne	734	1089	633
	Zasiłek pielęgnacyjny	301	290	262
	Świadczenie pielęgnacyjne	166	31	29
	Specjalny zasiłek opiekuńczy	18	19	37
	Zasiłek dla opiekuna	-	109	55
Fundusz Alimentacyjny		69	66	108
Dodatki mieszkaniowe		22	21	19
Dodatki energetyczne		-	2	5
Karta Dużej Rodziny		-	148	155

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Ponadto wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w latach 2013 – 2015 prowadzone było poprzez:

- realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którym podejmowane były różne działania mające na celu przeciwdziałanie, ograniczanie i eliminowanie szkód wynikających z sięgania po substancje psychoaktywne. W ramach ogłoszonego przez Burmistrza Piask otwartego konkursu ofert na wspieranie zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki podmioty wyłonione w drodze konkursu realizowały między innymi: lokalne imprezy profilaktyczne; festyny i imprezy o charakterze rozrywkowym; pozalekcyjne zajęcia sportowe i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży; organizowano różnego rodzaju oddziaływania rehabilitacyjne po zakończonym leczeniu, które kierowane były do osób uzależnionych i członków ich rodzin. Duże znaczenie dla lokalnej społeczności ma działalność Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego utworzonego w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej. Jego głównym celem jest poradnictwo psychologiczne w zakresie uzależnienia od alkoholu i narkotyków, przemocy domowej (ofiary i sprawcy przemocy), sytuacji kryzysowych i innych problemów z którymi boryka się społeczność lokalna. W ramach działań Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego zatrudnionych zostało trzech niezależnych specjalistów z zakresu problematyki, którą zajmował (i zajmuje się) Punkt.

- realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprzez prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie; zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym dnia 28 marca 2013 r. przyjęta została Uchwała Nr XXIX/ 216/203 Rady Miejskiej w Piaskach - Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Piaski na lata 2013-2016.

II.1.2. Turystyka

Turystyka gminy Piaski związana jest z istniejącymi kompleksami zabytków położonych w następujących miejscowościach: Brzezice, Gardzienice, Kawęczyn, Kozice Dolne i Wierchowiska. Atrakcyjnym terenem krajobrazowo-przyrodniczym jest południowo-zachodnia część gminy, w obszarze której znajduje się otulina Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego.

Atrakcją turystyczną regionu jest także Ośrodek Praktyk Teatralnych w Gardzienicach. Jest to miejsce chętnie odwiedzane przez miłośników i koneserów sztuki.

Tabela 21 Baza noclegowa gminy Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Obiekty noclegowe	Miejsca noclegowe
„Noclegi u Jakuba” Piaski, ul. Chełmska 6	15
Kwatera Agroturystyczna Jączyk Agata, Gardzienice Pierwsze 62, 21-050 Piaski	8
Kwatera Agroturystyczna Jakub i Jadwiga Baltyn, Brzeziczki 1, 21-050 Piaski	8
Kwatera Agroturystyczna, Wola Gardzienicka 30, 21-050 Piaski	4
Gospodarstwo Agroturystyczne, Gardzienice Drugie 25, 21-050 Piaski	5
Gospodarstwo Agroturystyczne „NEVER NEVER LAND”, Stefanówka 24, 21-050 Piaski	4
Agroturystyka u Garncarza, Jadwisin 6, 21-050 Piaski	7
Kwatera Agroturystyczna, Majdanek Kozicki 33A, 21-050 Piaski	4
Gospodarstwo Agroturystyczne Małgorzata Kulik, Gardzienice Drugie 36, 21-050 Piaski	4
Dom Weselny „Gorzelnia” Michał Troczyński, Piaski Wielkie 31, 21-050 Piaski	17
„Wiejski Dom” Lidia Kowalczyk, Klimusin 18, 21-050 Piaski	7

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego.

Ocena stanu i identyfikacja zagrożeń środowiska

Na obszarze gminy Piaski nie stwierdzono obiektów szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi. Zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym gminy Piaski uwarunkowane są czynnikami o oddziaływaniu lokalnym, a także działalnością gospodarczą człowieka.

W warunkach istniejących na terenie gminy najistotniejszymi czynnikami, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko są:

- niepełny system kanalizacyjny i brak kompleksowego systemu oczyszczania ścieków;
- nielegalna penetracja terenów leśnych;
- zanieczyszczenia powietrza spowodowane komunikacją samochodową;
- intensyfikacja produkcji rolnej.

Pewnym zagrożeniem występującym na terenie gminy jest maszt radiowo-telewizyjny w Piaskach, który może przyczynić się do zmniejszania populacji ptaków na tym terenie. Bardzo ważnym elementem utrzymującym równowagę w środowisku przyrodniczym są lasy. Należy więc utrzymać tendencję zalesiania nieużytków i gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa. Dla poprawy stanu środowiska należy w pierwszym rzędzie rozwiązać problem kanalizacji największych skupisk ludności. Pod rozwój działalności przemysłowej i usługowej należy przeznaczać tereny o najniższych wartościach użytkowych z rolniczego punktu widzenia.

II.1.3. Działalność kulturalna

Działalność kulturalna w gminie Piaski jest realizowana głównie przez **Miejskie Centrum Kultury** w Piaskach. Swoje zadania statutowe Centrum realizuje zgodnie z ustawą o działalności kulturalnej państwa. Celem nadrzędnym jest pozyskiwanie i przygotowanie środowiska do aktywnego udziału w kulturze, współtworzeniu jej wartości w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury.

Główne kierunki działania MCK:

- Prowadzenie amatorskiego ruchu artystycznego: kół i zespołów zainteresowań itp.
- Organizacja spektakli, koncertów, wystaw, warsztatów, imprez artystycznych, rozrywkowych i rekreacyjnych.
- Prowadzenie działalności instruktażowo – metodycznej.
- Upowszechniania kultury filmowej.
- Rozwijanie sztuki folklorystycznej.
- Realizowanie imprez okolicznościowych i obrzędowych.
- Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju kultury i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej.

I. Stałe formy pracy w zespołach:

- dziecięcy zespół plastyczny 34 osoby, w wieku od 6 do 16 lat,
- zespoły taneczne „Emce Dance Studio” 55 osób cztery grupy wiekowe od 6 do 40 lat,
- orkiestra dęta 39 osób w wieku od 12 do 70 lat,
- grupa teatralna 25 osób dorosłych,
- sekcja brydżowa 6 osób dorosłych.

II. Stałe formy działalności kulturalnej:

- „Dni Piask”
- „Festiwal Flaków”
- Finał WOŚP
- organizacja zajęć w czasie wakacji i ferii zimowych
- Dzień Kobiet
- Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek
- Turniej Gminny Małego Konkursu Recytatorskiego
- wystawy plastyczne i fotograficzne
- projekcje filmowe
- „Festiwal Śladami Singera”
- Upamiętnienie wydarzeń historycznych:
- Obchody 3-go Maja
- Obchody Święta Niepodległości
- Współorganizacja:
- Gminnych Mikołajek
- Święta Rodziny

W imprezach organizowanych przez MCK w Piaskach w skali roku szacunkowo uczestniczy ok.50.000 osób.

Rysunek 7 Miejskie Centrum Kultury w Piaskach.

Źródło: Zasoby internetowe.

Miejska Biblioteka Publiczna

Głównym kierunkiem działań MBP w Piaskach jest zakup i uzupełnianie zbiorów zgodnie z potrzebami środowiska ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży, opracowanie i udostępnianie zakupionych nowości, gromadzenie informacji o regionie, rozwój i poprawa jakości usług biblioteczno-informacyjnych świadczonych przez bibliotekę.

MBP w Piaskach prowadzi szeroką działalność kulturalną, adresowaną do różnych kategorii wiekowych od przedszkolaków do emerytów. Fundamentem pracy biblioteki jest książka i promocja czytelnictwa. Efektem prowadzonych działań jest umacnianie placówki w środowisku, rozwijanie zainteresowań i pozyskiwanie nowych czytelników. Stałym elementem działań jest współpraca ze szkołami, przedszkolem, stowarzyszeniami, samorządem lokalnym i innymi instytucjami znajdującymi się na terenie gminy.

Najliczniej prowadzone formy pracy z dziećmi i młodzieżą to lekcje biblioteczne realizowane w ramach przysposobienia czytelniczego lub własnego programu upowszechniania wybranych treści. Do uczestnictwa w nich zapraszane są dzieci z przedszkola oraz dzieci i młodzież ze szkół znajdujących się na terenie gminy Piaski. Tematyka lekcji dostosowana jest do wieku uczestników, lekcje te są oparte na konspektach, niekiedy towarzyszą im wystawy oraz prezentacje multimedialne. Głównym zamierzeniem jakie chcemy osiągnąć poprzez organizację i przeprowadzanie tego typu zajęć jest zachęcanie dzieci i młodzieży do zapisywania się do biblioteki oraz uświadomienie jak wiele znaczy książka w życiu każdego człowieka. Stawiamy na dzieci, chcemy je rozczytać i rozmiłować w książkach.

Do stałych form działalności kulturalnej wchodzi też wystawy tematyczne i okolicznościowe, związane z rocznicami różnego rodzaju wydarzeń, wystawy monograficzne poświęcone pisarzom i ich twórczości, a także ekspozycje prac konkursowych i nowości wydawniczych. Podejmując realizację tego rodzaju działań mamy na celu aktywację kulturalną naszych czytelników. Kolejną formą działań prowadzonych przez naszą bibliotekę jest działający od 5 lat Dyskusyjny Klub Książki dla czytelników dorosłych. Działalność klubu polega na czytaniu, spotkaniach (raz w m-cu) i dyskusjach o książkach. W ramach działalności klubu organizowane są spotkania autorskie oraz wycieczki.

Z myślą o najmłodszych mieszkańcach od 2 lat działa Dziecięcy Klub Przyjaciół Biblioteki działający przy oddziale dla dzieci. Grupa składa się ze stałych czytelników, którzy są uczniami okolicznych szkół podstawowych oraz przedszkola. W ramach spotkań, które odbywają się raz w tygodniu prowadzone są zajęcia plastyczne, teatralne, głośnego czytania oraz liczne konkursy, gry i zabawy. Biblioteka prowadzi systematyczną pracę upowszechnieniową wśród dzieci przedszkolnych. Przybiera ona różne formy, organizowane są: zajęcia plastyczne, gry i zabawy czytelnicze, zajęcia edukacyjne. Oddział dla dzieci prowadzi cykliczne zajęcia z głośnego czytania połączone często z zajęciami plastycznymi. Miesiąc maj jest miesiącem „Dni otwartych” czyli odwiedzin biblioteki przez dzieci najmłodsze tzn. grupy przedszkolne, które zapoznają się z biblioteką, jej rolą i księgozbiorem. Ponieważ wielu najmłodszych z naszej gminy często nie miałyby okazji przyjść do naszej placówki, dzięki tym majowym wycieczkom mają możliwość zapoznania się z naszą biblioteką. Od kilku lat w kwietniu obchodzony jest „Światowy Dzień Książki”. W ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom” biblioteka organizuje spotkania najmłodszych czytelników.

Corocznie placówka nasza włącza się w obchody „Tygodnia Bibliotek” w ramach których odbywają się spotkania z baśniami, konkursy plastyczne, gry i zabawy z książką. W każdym roku organizowane są zajęcia wakacyjne i ferie zimowe dla dzieci (Akcja Lato, Akcja Zima). Wychodząc na przeciw potrzebom czytelników, biblioteka zaproponowała nowe formy pracy, takie jak: „Koszyk z książkami” dla przedszkolaków, bibliotekarz 2 razy w m-cu odwiedza przedszkole i prowadzi głośne czytanie, oraz „Książka na telefon” dla mieszkańców miasta, którzy samodzielnie nie mogą dotrzeć do biblioteki ze względu na stan zdrowia.

Łącznie we wszystkich placówkach bibliotecznych w I półroczu 2015 r. odbyły się:

- Lekcje biblioteczne- 8/119
- Konkursy- 8/208:
  - plastyczny- 7/158
  - literacki- 1/50
- zajęcia edukacyjne- 55/1246
- spotkania czytelnicze – 15/234
- inne- 40/1012 (ferie; DBI; klub, Dzień Kobiet)
- edukacja czytelnicza dzieci najmłodszych- 13/653
- warsztaty, zajęcia plastyczne – 5/36
- Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki – 6/67
- Spotkania autorskie – 1/22
- Wycieczka dla czytelników i członków DKK – 1/45
- Rajd rowerowy „Odjazdowy Bibliotekarz” - 1/19

Stan zasobów książkowych na dzień 21 lipca 2015 r. wynosi 27 301 woluminów.

II.2. Wartości historyczne i kulturowe

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy Piaski pochodzą z okresu paleolitu, o czym świadczą wykopaliska w okolicach Piask. Nieznany jest czas założenia miasta, jednak pierwszą wzmiankę o Piaskach znaleźć można w materiałach z 1401 roku. Ze względu na nikłe źródła dotyczące okresu sprzed XIV wieku ciężko jest stwierdzić i opisać istnienie osadnictwa w tamtych czasach, jednak na podstawie innych przesłanek można wnioskować, że takowe istniało.

W 1869 r. z powodu carskich represji Piaski utraciły prawa miejskie i odzyskały je dopiero w 1993 r. W trakcie trwania II wojny światowej miasto było czterokrotnie bombardowane i powstało w nim getto żydowskie. Jednocześnie na początku wojny na ten teren napłynęły duże ilości uciekinierów. W Piaskach organizowano potajemne nauczanie i działała Rada Pomocy Żydom, tzw. „Żegota”.

Brzeżnice - dwór z pierwszej połowy XIX w. Zespół dworsko-parkowy, dwór murowany z I poł. XIX w. rozbudowany XIX/XX w. Do 2005 r. funkcjonowała tam Szkoła Podstawowa. Obecnie obiekt jest własnością prywatną.

Zespół folwarczny:

- spichlerz murowany z 1868r. stodoła mur. z 1868 r.
- stajnia mur. z 1903 r.
- stajnia tzw. fornalska z 1924 r.
- obora z 1924 r.
- obora tzw. fornalska z 1924 r.
- magazyn z ok. 1937r.
- budynek gospodarczy z I. ćw. XX w.

Rysunek 8 Brzezice - dwór z pierwszej połowy XIX w.

Źródło: Zasoby internetowe.

Gardzienice Pierwsze

Kapliczka przydrożna mur. z I ćw. XX w. Szkoła z ok. 1920 r. Dom murowany, I ćw. XX.

Zespół pałacowo-parkowy

- pałac – murowany, powst. ok. 1627 r.
- oficyna – mur. z 1852 r. (siedziba Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice”)

Zespół folwarczny: czworak nr 3 (ok. 1904 r.), czworak nr 4 (ok. 1904 r.), ruina rządcówki (ok. 1900 r.) spichlerz (ok. 1900 r.), stodoła (ok. 1853 r.), obora (chlewnia) – poł. XIX w., cielętnik – II poł. XIX w., brojlernia – poł. XIX w., kuźnia nr 9 – ok. 1900.

Rysunek 9 Zespół pałacowo-parkowy w Gardzienicach

Źródło: Zasoby internetowe.

Kaweczyn

Zespół kościelny:

- kościół parafialny rzymsko-katolicki P.w. Św. Józefa Robotnika i Św. Antoniego, drewniany, powst. 1922-23, przeniesiony z Siedliszcza w 1936 r.

- dzwonnica drewniana z 1931 r.
- plebania drew. z 1921 r.
- Kapliczka przydrożna mur. z 1933 r.

Zespół dworsko-parkowy: dwór z ok. 1830 r., spichlerz mur. z XVII., park z ok. 1830 r., przekształcony w XX w. wg projektu S. Celichowskiego, Kuźnia drewn. z ok. 1938 r. Cmentarz parafialny Rzym.-kat. założ. 1922 r.

Rysunek 10 Zespół dworsko-parkowy w Kawęczynie

Źródło: Zasoby internetowe.

Gardzienice Drugie

Zespół dworsko-parkowy – ruiny dworu z XIX w. oraz pozostałości parku krajobrazowego również z XIX w. i alei dojazdowej, Obora dworska, murowana, z 1910 r., wł. F. Winiarczyk, Spichlerz dworski nr 94, ok. 1908 r., wł. F. Winiarczyk, Cmentarz z I wojny światowej.

Kebłów (Piaski Wielkie)

Pozostałości zespołu dworsko-parkowego:

Gorzelnia mur. z II poł. XIX w.

Brykociarnia mur. z II poł. XIX w.

Park z XVIII w.

Kozice Dolne

Zespół dworsko-parkowy: (obecnie własność Starostwa Powiatowego w Świdniku, w zarządzie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego).

Dwór, oficyna, spichlerz z XIX w.

Park XVIII/XIX w.

Kozice Górne

Pozostałości parku krajobrazowego ze stawami z XIX w.

Siedliszczki Kolonia

Cmentarz z I i II wojny światowej.

Wierzchowiska Drugie

Zespół pałacowo-parkowy z I poł. XIX w. Dwór, oficyna i park ze stawem.

Brama wjazdowa i brama na folwark z IV ćw. XIX w.

Rysunek 11 Zespół pałacowo-parkowy w Wierzchowiskach.

Źródło: Zasoby internetowe.

Wola Piasecka Mogiła żołnierza radzieckiego z 1945 r.

W poniższej tabeli zostały przedstawione szczegółowo zabytki znajdujące się w gminie Piaski.

Tabela 22 Wykaz zabytków położonych na terenie Gminy Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach)

Lp.	Numer A	Nazwa obiektu	Miejsce	Ulica
1	11658	Stajnia dworska w ZDP	Brzezice	
2	11658	Stajnia fornalska w ZDP	Brzezice	
3	11658	Obora dworska w ZDP	Brzezice	
4	11658	Obora fornalska w ZDP	Brzezice	
5	11658	Stodoła w ZDP	Brzezice	
6	11658	Spichlerz w ZDP	Brzezice	
7	11658	Magazyn w ZDP	Brzezice	
8	11658	Kuźnia w ZDP	Brzezice	
9	11658	Oranżeria w ZDP (ruina)	Brzezice	
10	11658	Ogrodzenie z bramą w ZDP (pozostałości)	Brzezice	
11	11659	Kapliczka przydrożna	Brzeziczki	
12	11660	Zespół folwarczny	Brzeziczki	
13	11660	Czworak w ZF ob. Dom	Brzeziczki	Nr 35a

14	11660	Lamus w ZF	Brzeziczki	
15	11661	Park dworski (pozostałości)	Bystrzejowice I	
16	11662	Zespół pałacowo – parkowy	Gardzienice I	
17	11662	Oficyna II w ZPP	Gardzienice I	
18	11662	Ogrodzenie w ZPP (pozostałości)	Gardzienice I	
19	11662	Park w ZPP	Gardzienice I	
20	11663	Zespół folwarczny	Gardzienice I	
21	11663	Rządówka	Gardzienice I	
22	11663	Czworak I w ZF ob. Dom	Gardzienice I	Nr 3
23	11663	Czworak II w ZF ob. Dom	Gardzienice I	Nr 4
24	11663	Czworak III w ZF ob. Dom	Gardzienice I	Nr 8
25	11663	Czworak IV w ZF ob. Dom	Gardzienice I	Nr 10
26	11663	Wartownia w ZF ob. magazyn	Gardzienice I	
27	11663	Stajnia w ZF ob. Brojlernia	Gardzienice I	
28	11663	Obora w ZF	Gardzienice I	
29	11663	Cielętnik w ZF	Gardzienice I	
30	11663	Chlewnia w ZF	Gardzienice I	
31	11663	Stodoła w ZF	Gardzienice I	
32	11663	Spichlerz z suszarnią chmielu w ZF	Gardzienice I	
33	11663	Piwnice w ZF	Gardzienice I	
34	11663	Gorzelnia w ZF w ruinie	Gardzienice I	
35	11663	Magazyn spirytusu w ZF	Gardzienice I	
36	11663	Kuźnia w ZF ob. Dom	Gardzienice I	Nr 9
37	11664	Szkoła	Gardzienice I	
38	11665	Dom	Gardzienice I	
39	11666	Rządówka w ZDF	Gardzienice II	Zw. Borek
40	11666	Spichlerz w ZDF	Gardzienice II	Zw. Borek
41	11667	Dom młynarza	Gardzienice II	Zw. Borek
42	11668	Cmentarz wojenny z I WŚ	Gardzienice II	Zw. Borek
43	11669	Dom	Giełczew	
44	11670	Zespół kościelny	Kawęczyn	
45	11670	Kościół parafialny pw. św. Józefa Robotnika w ZKK	Kawęczyn	
46	11670	Dzwonnica w ZKK	Kawęczyn	
47	11670	Plebania w ZKK	Kawęczyn	
48	11671	Kapliczka	Kawęczyn	
49	11672	Czworak w ZDP ob. Dom	Kawęczyn	Nr 51
50	11673	Kuźnia	Kawęczyn	Nr 82

51	11674	Cmentarz parafialny	Kawęczyn	
52	11675	Zespół folwarczny	Kęblów	
53	11675	Gorzelnia w ZF	Kęblów	
54	11675	Brykociarnia w ZF ob. magazyn	Kęblów	
55	11675	Park w ZF (pozostałości)	Kęblów	
56	11677	Park krajobrazowy (pozostałości)	Kozice Górne	
57	11678	Układ urbanistyczny	Piaski	
58	11679	Zespół kościelny	Piaski	
59	11679	Kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża w ZKK	Piaski	
60	11679	Dzwonnica w ZKK	Piaski	
61	11679	Ogrodzenie z bramą w ZKK	Piaski	
62	11679	Cmentarz przykościelny w ZKK	Piaski	Lubelska
63	11680	Dom Ludowy dawny	Piaski	Lubelska 1
64	11681	Kapliczka przydrożna	Piaski	Lubelska
65	11682	Kapliczka	Piaski	
66	11683	Kościół polsko – katolicki ob. magazyn	Piaski	Lubelska 87
67	11684	Wzgórze Kościelec w ZKK	Piaski	
69	11685	Kamienica	Piaski	Lubelska 3/5/7
70	11686	Kamienica	Piaski	Lubelska 10
71	11687	Kamienica	Piaski	Lubelska 12
72	11688	Kamienica	Piaski	Lubelska 11/13
73	11689	Kamienica	Piaski	Lubelska 14
74	11690	Kamienica	Piaski	Lubelska 15/17
75	11691	Kamienica	Piaski	Lubelska 16/16a
76	11692	Kamienica	Piaski	Lubelska 18/20
77	11693	Kamienica	Piaski	Lubelska 19/21
78	11694	Kamienica	Piaski	Lubelska 23/25
79	11695	Dom	Piaski	Lubelska 31
80	11696	Dom	Piaski	Lubelska 35
81	11697	Dom	Piaski	Lubelska 38
82	11698	Dom	Piaski	Lubelska 40
83	11699	Dom	Piaski	Lubelska 42/44/46
84	11700	Garbarnia ob. Dom	Piaski	Zamojska 21
85	11701	Dom	Piaski	Lubelska 49/51/35
86	11702	Dom	Piaski	Lubelska 50/52/54
87	11703	Dom	Piaski	Lubelska 55/57/59/61

88	11704	Dom	Piaski	Lubelska 65/67/69
89	11705	Dom	Piaski	Lubelska 66/68/70
90	11706	Dom	Piaski	Lubelska 72/74
91	11707	Dom	Piaski	Piłsudskiego 1
92	11708	Dom	Piaski	Piłsudskiego 2
93	11709	Dom	Piaski	Piłsudskiego 8
94	11710	Dom	Piaski	Piłsudskiego 10
95	11711	Dom	Piaski	Piłsudskiego 12
96	11712	Dom	Piaski	Piłsudskiego 14
97	11713	Dom	Piaski	Piłsudskiego 16
98	11714	Dom	Piaski	Piłsudskiego 18
99	11715	Dom	Piaski	Piłsudskiego 46
100	11716	Dom	Piaski	Rynek 4/6/8
101	11717	Dom	Piaski	500 - Lecia 24/26/28
102	11719	Dom	Piaski	Zamojska 5
103	11720	Dom	Piaski	Zamojska 7
104	11721	Dom	Piaski	Zamojska 9
106	11723	Wiatrak holender	Piaski	Gardzienicka 65
107	11724	Młyn „Korona”	Piaski	Lubelska 47c
108	11724	Dom młynarza	Piaski	Lubelska 47c
111	11726	Młyn ob. Obora	Piaski	Chełmska 9
112	11726	Dom młynarza	Piaski	Chełmska 9
113	11727	Kuźnia	Piaski	Lubelska 104
114	11729	Mydlarnia dawna ob. Dom	Piaski	Furmańska 6
115	11730	Cmentarz parafialny	Piaski	
116	11731	Cmentarz żydowski	Piaski	
117	11732	Cmentarz żydowski dawny ob. Targowisko	Piaski	500 - Lecia
118	11733	Zespół dworsko - parkowy	Siedliszczki	
119	11733	Dwór w ZDP	Siedliszczki	
120	11733	Rządówka w ZDP ob. Dom	Siedliszczki	
121	11733	Obora w ZDP	Siedliszczki	
122	11734	Szkoła	Siedliszczki	
123	11735	Cmentarz wojenny z I WŚ	Siedliszczki	
124	11736	Obora w ZDP ob. Magazyn	Wierzchowiska	
125	11736	Spichlerz w ZDP	Wierzchowiska	
126	11736	Stodoła w ZDP	Wierzchowiska	

127	11736	Kuchnia w ZDP ob. Magazyn	Wierzchowiska	
128	11736	Piwnica w ZDP	Wierzchowiska	
129	11736	Brama na folwark w ZDP	Wierzchowiska	
130	11737	Kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena	Wierzchowiska	
131	11738	Młyn	Wierzchowiska	
132	11739	Mogiła wojenna z WŚ II	Wola Piasecka	
133	50305	Gorzelnia	Piaski Wielkie	
134	50306	Brykielniarnia, gorzelnia	Piaski Wielkie	
135	50336	Budynek folwarczny ob. chałupa	Kozice Górne	
136	80122	Układ zabudowy Piask	Piaski	

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego.

II.3. Bezpieczeństwo publiczne

W gminie Piaski znajduje się jeden komisariat Policji, gdzie wykazywanych jest 29 etatów. Komisariat wyposażony jest w 3 radiowozy oznakowane i 2 nieoznakowane. Na wyposażeniu jednostki znajdują się także urządzenia do badania trzeźwości: 6 (w tym 2 stacjonarne i 4 przenośne), 5 terminali mobilnych, 20 zestawów komputerowych, 3 kserokopiarki.

Tabela 23 Struktura przestępstw na terenie gminy Piaski

Kategoria p-twa	2011	2012	2013	2014	2015	Prognoza
kradzież	26	30	29	14	16	<u>wzrost</u>
kradzież z włamaniem	30	28	39	21	15	<u>spadek</u>
bojki i pobicia	4	5	2	4	1	<u>stała</u>
rozbój	1	1	1	5	3	<u>stała</u>
uszczerbek na zdrowiu	2	2	2	3	3	<u>stała</u>
uszkodzenie mienia	11	10	10	13	11	<u>spadek</u>
Razem przestępstwa kryminalne	74	76	83	60	49	<u>spadek</u>

Źródło: Komisariat Policji w Piaskach

Ilość przestępstw na terenie Miasta i Gminy Piaski od lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Zmienia się ich struktura szczególnie w tzw. przestępstwach przeciwko mieniu - gdzie kaskadowo rośnie liczba osób pokrzywdzonych, gdzie obszarem oszustw są tzw. "oszustwa internetowe" przy

wszelkiego rodzaju zakupach i transakcjach bankowych. Zagrożeniem na najbliższe lata będzie wzrost liczby ujawnianych przypadków przestępczości narkotykowej (posiadanie i uprawa środków odurzających itp.).

Tabela 24 Struktura zdarzeń w ruchu drogowym

* dot. miasta i gm. Piaski

Kategoria zdarzenia	2011	2012	2013	2014	2015	Prognoza
wypadek	12	7	8	8	8	spadek
liczba ofiar śmiertelnych	6	1	3	0	1	
liczba osób rannych	10	7	6	11	7	
liczba kolizji	130	111	80	76	93	spadek

Źródło: Komisariat Policji w Piaskach

W ruchu drogowym na terenie całego powiatu świdnickiego w tym na terenie Miasta i Gminy Piaski systematycznie zmniejsza się liczba wypadków drogowych w tym ze skutkiem śmiertelnym. Zmniejsza się też liczba kolizji drogowych. W tym zakresie zapewne na poprawę bezpieczeństwa wpływ ma poprawa infrastruktury drogowej (budowa S12/17, modernizacje dróg wojewódzkich i lokalnych) oraz dostosowywana na bieżąco do zagrożenia polityka represji kierowców agresywnie zachowujących się na drodze.

Tabela 25 Struktura wykroczeń

* dane dot. wykroczeń dotyczą ujawnionych wykroczeń na terenie działania całej jednostki tj. miasta i gm. Piaski + gm. Trawniki + Gm. Rybczewice

Kategoria wykroczenia	2011	2012	2013	2014	2015	Prognoza
przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	-	39	94	27	47	spadek
bezpieczeństwu osób i mienia	-	23	39	23	35	stała
bezpieczeństwu w ruchu drogowym	-	285	627	657	714	wzrost
przeciwko mieniu	-	33	110	154	119	stała
obyczajności publicznej	-	58	119	150	65	stała
przepisom	-					spadek

ustawy o wychowaniu w trzeźwości		74	204	355	181	
Razem wszystkie wykroczenia	301	568	1270	1443	1235	<u>stała</u>

Źródło: Komisariat Policji w Piaskach

Tendencja co do liczby wykroczeń na terenie Miasta i Gminy Piaski od lat utrzymuje się proporcjonalnie jak na terenie całości podległego rejonu służbowego. W związku z otwarciem dużych sklepów samoobsługowych, odnotowuje się więcej tzw. kradzieży sklepowych po tym jak w 2013 roku zwiększony został próg kwotowy pomiędzy przestępstwem, a wykroczeniem z 250 zł na ¼ najniższego wynagrodzenia (aktualnie jest to kwota 462,50 zł). Rośnie liczba ujawnianych wykroczeń w ruchu drogowym, co ma związek z rosnącą liczbą pojazdów poruszających się po drogach publicznych oraz wyposażeniem patroli, w tym WRD w bardziej profesjonalne urządzenia do rejestracji naruszeń przepisów prawa o ruchu drogowym np. video rejestrator. Obserwuje się spadek liczby ujawnianych nietrzeźwych kierujących. Zmniejsza się ilość ujawnianych osób naruszających przepisy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, natomiast więcej jest ujawnianych przypadków używania środków odurzających w tym tzw. dopalaczy. Prognozuje się, że to negatywne zjawisko będzie narastało w kolejnych latach.

OSP

W Gminie Piaski działa **13 jednostek OSP**, które zgodnie z Krajowym Systemem Ratowniczo Gaśniczym /KSRG/ realizują zadania ratownictwa pożarniczego, technicznego, chemiczno-ekologicznego oraz inne w zależności od potrzeb.

Do zadań realizowanych przez jednostki OSP m. in. należą:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
- działania na rzecz ochrony środowiska,
- wspomaganie rozwoju społeczności lokalnej,
- upowszechnianie wśród członków kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalnej i oświatowej,
- działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,
- działania na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Tabela 26 Wyposażenie jednostek OSP w gminie Piaski.

Jednostka OSP	Wyposażenie jednostek OSP
OSP Piaski	<ul style="list-style-type: none"> - MAN TGM A3280 - Ford Transit - Samochód Lublin kombi - Samochód VW Golf - Łódź pływająca z przyczepką - Motopompa 1 szt. - Motopompa Tohatsu - Pompa szlamowa - Pompa pływająca - Agregat prądowórczy - Piła spalinowa 3 szt. - Hydrauliczny sprzęt ratowniczy 2 szt. - Urządzenie do intensywnego gaszenia pożarów
OSP Bystrzejowice Drugie	<ul style="list-style-type: none"> - IVECO - Motopompa PO; 2 szt. - Pompa szlamowa - Pompa pływająca - Agregat prądowórczy - Piła do drewna
OSP Siedliszczki	<ul style="list-style-type: none"> - Samochód Ford Transit 2,4 - Motopompy Po-5 2 szt. - Pompa szlamowa 2 szt. - Piła do betonu i stali - Piła do drewna - Agregat wysokociśnieniowy - Agregat prądowórczy
OSP Brzezice	<ul style="list-style-type: none"> - Samochód Star 244 - Motopompa Po- 1 - Motopompa Kohler - Motopompa Tohatsu - Motopompa pływająca - Motopompa szlamowa - Piła do drewna - Piła do stali i betonu - Zestaw ratownictwa drogowego - Samochód Lublin III
OSP Janówek	<ul style="list-style-type: none"> - Motopompa PO-3 - Motopompa PO-5

	<ul style="list-style-type: none"> - VW Transporter
OSP Majdan Kozic Górnych	<ul style="list-style-type: none"> - Motopompa PO-3 - Motopompa PO-5 - VW Transporter
OSP Wierzchowiska	<ul style="list-style-type: none"> - Samochód Star 244 - Motopompa PO- 5; 2 szt.
OSP Kęblów	<ul style="list-style-type: none"> - Pompa szlamowa - Motopompa PO-5 - Piła do betonu i stali
OSP Majdan Kawęczyński	<ul style="list-style-type: none"> - Samochód Lublin III - Motopompa PO-5 - Motopompa PO-3
OSP Giełczew	<ul style="list-style-type: none"> - Samochód Star 244 - Motopompa PO-5
OSP Kozice Górne	<ul style="list-style-type: none"> - Samochód Star 244 - Pompa szlamowa - Motopompa Po-5; 2 szt. - Land Rover
OSP Majdanek Kozicki	<ul style="list-style-type: none"> - Samochód Star 244 - Motopompa Po-3 - Motopompa PO-5 - Piła do drewna
Posterunek PSP w Piaskach – obsługujący teren całego Powiatu Świdnickiego	<ul style="list-style-type: none"> - Samochód STAR MAN 14280 - Motopompa pływająca Niagara - Piła do betonu i stali - Piła do drewna 2 szt. - Zestaw ratowniczy hydrauliczny LUCAS

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Piaskach.

II.4. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe dysponują wielkim potencjałem aktywności w działaniach na rzecz społeczeństwa. Instytucje sektora pozarządowego są ważnym motorem działań na polu zwalczania wykluczenia społecznego, wspierania rozwoju lokalnego czy też lokalnej przedsiębiorczości. Istotną funkcją pełnioną przez organizacje jest dostarczanie usług społecznych. Jednak ich rola nie ogranicza się tylko do aktywnego obejmowania działaniami różnych grup społecznych, ale przede

wszystkim wiąże się z wnoszeniem do realizacji usług społecznych specyficznej wartości dodanej, jaką są kompetencje - indywidualizacja działań wobec klientów, dopasowanie narzędzi do konkretnych grup i ich potrzeb, wysoka jakość usług, monitorowanie sytuacji beneficjentów w dłuższym horyzoncie czasowym, usamodzielnianie beneficjentów - tak, by sami sobie zaczęli dawać radę z problemami społecznymi oraz wyzwaniem rynku pracy.

Na terenie gminy Piaski działa zespół teatralny założony przez Włodzimierza Staniewskiego, formalnie utworzony w 1978 pod nazwą Ośrodek Praktyk Teatralnych "Gardzienice". Jest to grupa o międzynarodowej sławie mieszcząca się w nurcie teatru antropologicznego. Od początku działalności zespół zyskał światowe uznanie, prezentując swoje spektakle i ćwiczenia aktorskie za granicą. W 1997 r. kursy prowadzone przez zespół stały się podstawą do założenia Akademii Praktyk Teatralnych. Obecnie jest to jeden z najbardziej liczących się teatrów świata. Ważniejsze nagrody Ośrodka w Gardzienicach to:

- 1990 r. - dyplom ministra spraw zagranicznych dla Ośrodka Praktyk Teatralnych "Gardzienice" za wybitne zasługi dla szerzenia kultury polskiej za granicą,
- 1991 r. - nagroda im. Konrada Swinarskiego dla Włodzimierza Staniewskiego i zespołu za stworzenie i działalność Ośrodka Praktyk Teatralnych "Gardzienice",
- 1992 r. - nagroda wojewody lubelskiego,
- 1996 r. - nagroda krytyki oraz publiczności dla spektaklu CARMINA BURANA na MIĘDZYNARODOWYM FESTIWALU TEATRÓW EKSPERYMENTALNYCH w Kairze,
- 1999 r. - nagroda główna dla spektaklu METAMORFOZY według Apulejusza na MIĘDZYNARODOWYM FESTIWALU TEATRALNYM MESS w Sarajewie.

Ludowy Klub Sportowy Wierzchowiska

Siedziba stowarzyszenia mieści się w miejscowości Wierzchowiska. Głównym celem LKS Wierzchowiska jest propagowanie, rozwijanie kultury fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem sportów masowych w środowisku wiejskim. Do działań LKS wpisuje się organizowanie ćwiczeń fizycznych i zajęć szkoleniowych w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie zawodów i imprez sportowych, rekreacyjnych, ponadto zapewnia odpowiedni sprzęt, obiekty i urządzenia potrzebne do prowadzenia działalności w zakresie kultury fizycznej.

Ludowy Klub Sportowy "Piaskovia"

Sekcje występujące w LKS „Piaskovia”: piłka nożna seniorzy (20 osób), trampkarze (18 osób), młodziki (26 osób), orlik (18 osób), żak/ skrzat (26 osób), tenis stołowy (5 osób), siatkówka (60 osób).

Rysunek 12 Drużyna piłki nożnej LKS „Piaskovia”

Źródło: Zasoby internetowe.

Na terenie Gminy Piaski działa **9 Kół Gospodyń Wiejskich:**

- - KGW Brzezice 11 os.
- - KGW Bystrzejowice Trzecie 10 os.
- - KGW Gardzienice 12 os
- - KGW Kęblów 10 os.
- - KGW Kozice Górne 11 os.
- - KGW Piaski 9 os.
- - KGW Piaski Wielkie 13 os.
- - KGW Siedliszczki 15 os.
- - KGW Wola Piasecka 8 os.

Koło Gospodyń Wiejskich to dobrowolna, samorządna i niezależna od organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, społeczno-zawodowa organizacja kobiet wiejskich działająca na podstawie ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników. Koła Gospodyń Wiejskich mają własne demokratycznie wybierane władze i działają w oparciu o uchwalony regulamin. Zdecydowaną większość członkiń stanowią rolniczki, ale do KGW mogą wstąpić również przedstawicielki innych zawodów: nauczycielki, pielęgniarki, pracownice instytucji obsługujących wieś i rolnictwo.

Cele i zadania KGW:

- Propagowanie i podtrzymywanie dawnych i obecnych tradycji ludowych.
- Prowadzenie działalności na rzecz odnowy i rozwoju poprzez czynny udział członków KGW w życiu wsi.
- Dążenie do poprawy ochrony zdrowia.
- Zagospodarowanie wolnego czasu członkiń KGW.

- Pozyskiwanie środków finansowych na modernizację pomieszczeń w budynków, wyposażenie i dostosowanie ich do użytkowania.

Towarzystwo Przyjaciół Gardzienic z siedzibą w Gardzienicach

Towarzystwo Przyjaciół Gardzienic zostało zawiązane na początku 2000 roku, a wpis do Krajowego Rejestru Sądowego uzyskało 22 czerwca 2001 roku. W tym czasie działalność Towarzystwa skupiała się wokół działań kulturalnych i promocyjnych nie tylko Gardzienic, ale też całej Gminy Piaski. 29 czerwca 2010 roku, stowarzyszeniu został przyznany status Organizacji Pożytku Publicznego. W tym samym roku, przy wsparciu samorządu Gminy Piaski, Towarzystwo Przyjaciół Gardzienic pozyskało środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach Osi 3, Działanie: Odnowa i rozwój wsi, na budowę świetlicy kulturalno-oświatowej w Gardzienicach Pierwszych. 11 stycznia 2012 roku, nowy budynek stał się oficjalną siedzibą stowarzyszenia. Od tej pory TPG podejmuje szereg działań mających na celu aktywizację mieszkańców, propagowanie działań kulturalnych i kulturalno-oświatowych oraz przedsięwzięć sportowych. Cyklicznie od 2013 roku, rozgrywany jest turniej tenisa stołowego o puchar Prezesa TPG.

Cele statutowe:

1. Działania na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.
2. Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.
3. Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych oraz osób i rodzin w sytuacjach trudnych.
4. Przeciwdziałanie problemom społecznym takim jak: alkoholizm, narkomania, ubóstwo itp.
5. Działania na rzecz ochrony środowiska.
6. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych.
7. Prowadzenie działalności pożytku publicznego.

Ekologiczny Klub UNESCO

Pracownia na rzecz bioróżnorodności istnieje od 1995 r. Klub UNESCO powstał z potrzeby ochrony unikalnej przyrody oraz dziedzictwa kulturowego Piask i okolic. Z inicjatywy Klubu powstały użytki ekologiczne chroniące dolinę rzeki Giełczew. Klub organizował międzynarodowe spływy kajakowe, rajdy, wycieczki, koncerty, ogniska czy obozy. Wysiłki Klubu zostały dostrzeżone i w 2001 r. został on nagrodzony nagrodą „Pro Publico Bono” za kampanię „Połączy nas Bug” – w dziedzinie dyplomacji społecznej. W 2003 r. otrzymał japońską I nagrodę za projekt „Highroads for Greek Europe”. Klub współpracuje z „Fundacją Batorego”, „Programem Młodzież”, Ministrem Kultury i Sztuki”. Ostatnie realizowane projekty związane były z ochroną Kościelca i protestantyzmu w Piaskach.

Klub abstynenta „Ogniwo”

Klub Abstynenta „Ogniwo” istnieje od 2000 r. Organizuje on spotkania rodzin alkoholików, spotkania towarzyskie, gry i zabawy, jest azylem dla dzieci oraz dorosłych dotkniętych chorobami.

Stowarzyszenie „Wena Źródło”

Stowarzyszenie istnieje od 2006 roku. Działa przy Zespole Szkół w Piaskach gdzie przy ich pomocy powstało „Muzeum Regionalne”.

Regionalne Stowarzyszenie Przyjaciół Piask

Stowarzyszenie działa od 27 października 1983 r. Celem organizacji jest integrowanie społeczności lokalnej poprzez odkrywanie kart historii Piask i okolic oraz losów i dokonań mieszkańców. Wśród licznych inicjatyw Stowarzyszenia należy wymienić budowę pomnika poświęconego pomordowanym nauczycielom (wrzesień 1985 r.), sesję naukową poświęconą dziejom Piask przygotowaną przez pracowników naukowych UMCS, zorganizowanie pleneru malarskiego dla studentów I roku Instytutu Wychowania artystycznego UMCS. Stałymi elementami pracy Regionalnego Stowarzyszenia Przyjaciół Piask były liczne spotkania z ludźmi tworzącymi historię Piask. Jednym z podstawowych działań Stowarzyszenia jest dokumentowanie, opracowywanie i upowszechnianie wiedzy oraz pamiątek z przeszłości miasta i gminy Piaski. Towarzystwo Przyjaciół Piask od wielu lat współpracuje z innymi organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie Piask, okolic czy też całego województwa lubelskiego.

III. Gospodarka finansami

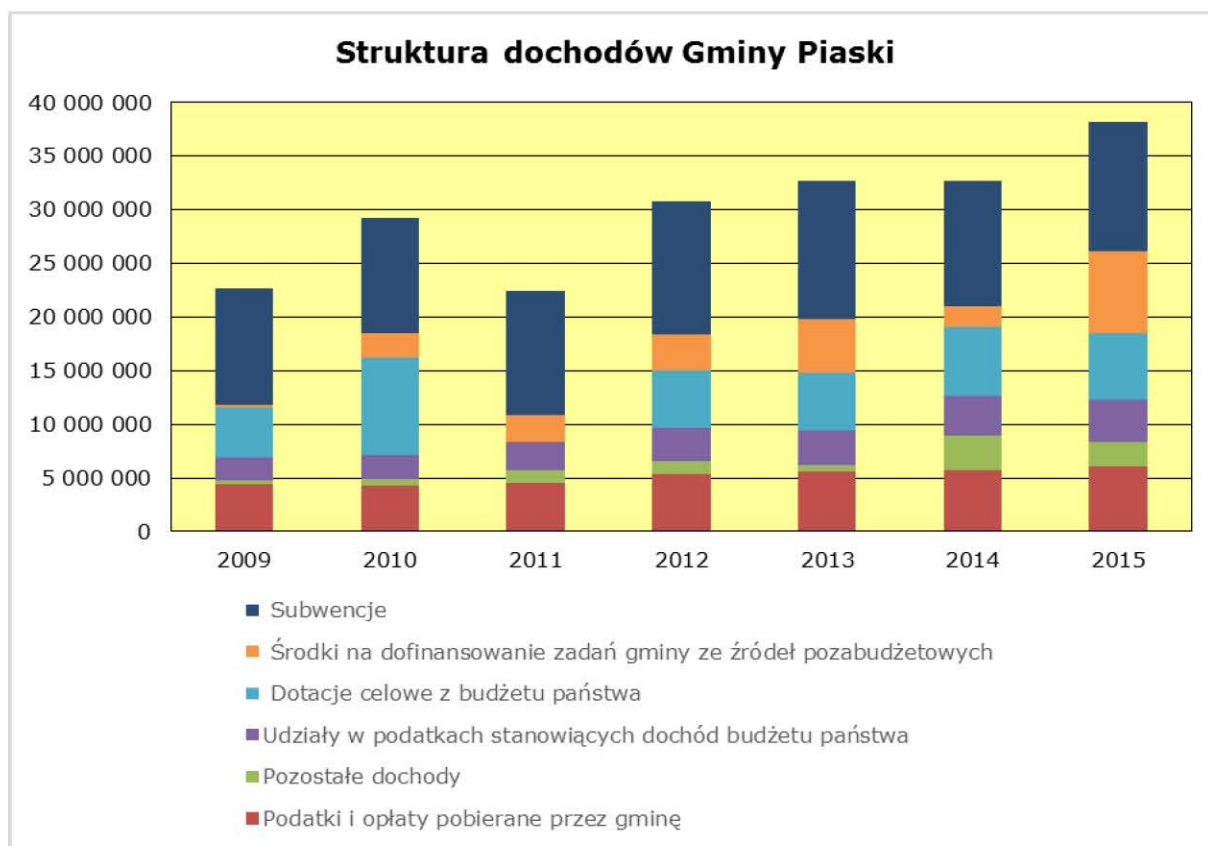

Budżet gminy jest planem rocznym zawierającym dochody i wydatki związane z finansowaniem zadań własnych i zleconych z zakresu administracji rządowej. Możliwość rozwoju gminy limitują dochody budżetowe, wśród których można wyróżnić dochody własne (podatki i opłaty lokalne) oraz różnego rodzaju subwencje i dotacje.

W kolejnych latach działania gminy Piaski będą zmierzały w kierunku pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowych.

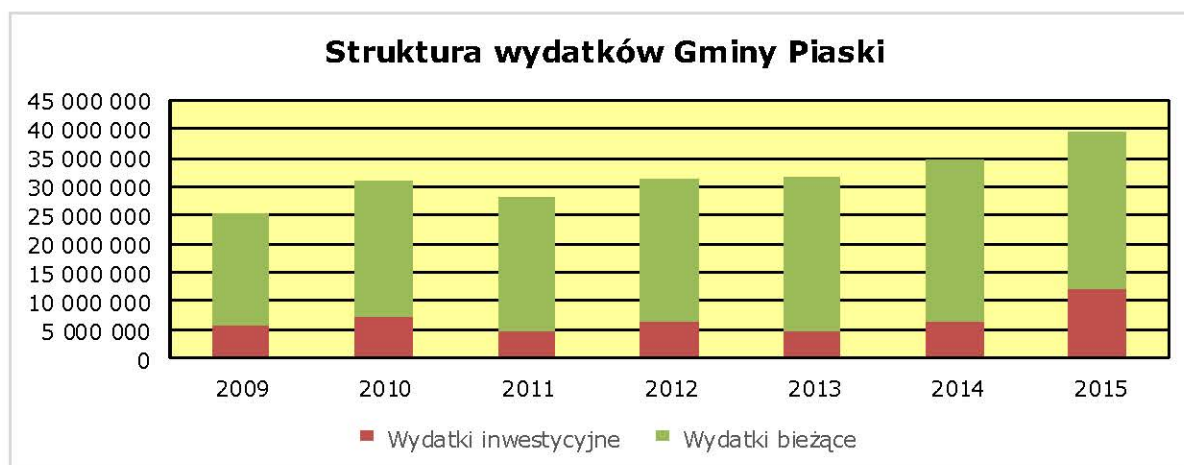

Rysunek 13 Struktura dochodów Gminy Piaski

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Piaskach.

Rysunek 14 Struktura wydatków Gminy Piaski

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Piaskach.

Tabela 27 Dochody i wydatki gminy Piaski

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DOCHODY OGÓŁEM	22 678 887	29 190 033	27 570 050	30 769 972	32 617 892	32 675 931	38 194 288
Podatki i opłaty pobierane przez gminę	4 459 852	4 244 946	4 509 002	5 361 909	5 639 743	5 781 355	6 102 100
<i>podatek rolny</i>	1 696 780	1 562 248	1 674 021	2 186 741	2 420 185	2 360 515	2 363 608
<i>podatek od nieruchomości</i>	1 964 250	1 896 263	1 977 137	2 228 981	2 361 099	2 580 607	2 965 192
<i>podatek leśny</i>	43 026	18 713	17 184	19 615	19 294	16 824	18 129
<i>podatek od środków transportowych</i>	186 118	157 408	182 359	197 853	197 318	220 085	237 316
<i>podatek dochodowy od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą</i>	17 058	16 963	15 910	8 769	8 970	7 523	6 592
<i>podatek od spadków i darowizn</i>	33 336	91 284	30 465	52 821	21 695	16 936	16 936
<i>opłata skarbową</i>	41 491	35 538	32 754	32 215	31 928	28 610	31 277
<i>opłata targowa</i>	85 426	80 421	95 191	84 988	114 288	140 208	116 800
pozostałe dochody	255 381	603 252	1 168 187	1 200 247	603 455	3 161 291	2 256 568
Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	2 197 279	2 292 246	2 698 434	3 076 299	3 227 278	3 733 405	3 901 197
Dotacje celowe z budżetu państwa	4 701 650	9 039 690	5 153 559, 38	5 384 973	5 357 222	6 447 731	6 195 631
Środki na dofinansowanie zadań gminy ze źródeł pozabudżetowych	233 859	2 315 717	2 482 178	3 297 145	4 982 944	1 881 280	7 698 316
Subwencje	10 830 866	10 694 182	11 558 690	12 449 399	12 807 250	11 670 889	12 040 476
<i>subwencja podstawowa</i>	4 536 316	3 825 329	4 250 617	4 961 166	5 295 168	4 215 624	4 418 901
<i>subwencja oświatowa</i>	6 294 550	6 868 853	7 308 073	7 488 233	7 512 082	7 455 265	7 621 575
<i>subwencja drogowa</i>	-	-	-	-	-	-	-
WYDATKI OGÓŁEM	25 201 517	31 003 264	28 047 349	31 375 717	31 493 101	34 594 226	39 612 208
Wydatki inwestycyjne	5 642 202	6 962 482	4 580 462	6 264 567	4 680 242	6 346 389	11 932 161
Wydatki bieżące	19 559 315	24 040 782	23 466 887	25 111 150	26 812 858	28 247 837	27 680 047
<i>wynagrodzenia i pochodne</i>	7 751 006	9 510 531	10 181 768	10 732 245	11 040 961	11 353 639	11 390 371
<i>wydatki rzeczowe</i>	9 751 180	7 456 735	5 894 674	6 609 387	8 908 133	9 739 159	9 542 420
<i>dotacje</i>	1 922 44 7	1 987 526	2 006 020	2 125 806	1 640 122	1 459 987	1 531 364
WYNIK FINANSOWY	-2 822 630	-1 813 231	-477 299	-605 745	-1 124 791	-1 918 295	-1 417 920
ŹRÓDŁO POKRYCIA DEFICYTU							

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

Wydatki inwestycyjne gminy w 2015 roku były największe w porównaniu z latami poprzednimi. Środki były i są przeznaczane głównie na inwestycje komunalne i oświatowe.

IV. Analiza SWOT

Jedną z najczęściej i najchętniej stosowanych zarówno dziś, jak i w przeszłości, procedur analitycznych, jest analiza SWOT. Polega ona na szczegółowej identyfikacji, a następnie klasyfikacji wszystkich zjawisk i stanów mających wpływ na rozwój wspólnoty samorządowej. W analizie bierze się pod uwagę cztery grupy czynników, których pierwsze litery angielskich nazw składają się na nazwę metody, tzn.: mocne (Strengths) i słabe strony gminy (Weaknesses) oraz szanse (Opportunities) i zagrożenia w jej otoczeniu (Threats). Wyniki systematyzacji dają możliwość spojrzenia na gminę z szerokiej perspektywy. Niejednokrotnie ujawniają szereg nieprawidłowości oraz kluczowe determinanty sukcesu. W efekcie pozwalają określić aktualną pozycję gminy i pożądane, najważniejsze kierunki działań.

Poprzez powyższe pojęcia należy rozumieć:

Atut – uwarunkowanie występujące w gminie oceniane pozytywnie ze względu na możliwość realizacji celów rozwojowych i strategicznych, wewnętrzny potencjał gminy,

Słabość – uwarunkowanie wewnętrzne oceniane negatywnie, niewykorzystane z uwagi na realizację celów,

Szansa – korzystne zjawisko zewnętrzne (obecne) lub proces (prognozowany) sprzyjający realizacji celów rozwoju gminy,

Zagrożenie – zjawisko lub proces (obecny lub prognozowany) stanowiący przeszkodę w realizacji konkretnych celów strategicznych.

Natomiast mocne strony i słabości są to pozytywne i niekorzystne zjawiska wewnątrz gminy i w jej najbliższym otoczeniu, które mają charakter endogeniczny. Szanse i zagrożenia obejmują swoim zasięgiem wszelkie zewnętrzne uwarunkowania funkcjonowania i rozwoju gminy Piaski.

Ważnym elementem, stanowiącym punkt wyjścia do opracowania i sformułowania Strategii Gminy jest diagnoza prospektywna, która pozwala ocenić stan obecny gminy oraz wskazać główne kierunki rozwoju i istotne problemy. W owej diagnozie bierze się pod uwagę przede wszystkim te czynniki, które determinują rozwój i podjęte działania. Najbardziej stabilne „podłoże”, które w głównej mierze decyduje o przyszłości gminy to środowisko przyrodnicze i zagospodarowanie materialne sieci osadniczej.

Zauważa się w gminie częściową poprawę infrastruktury. Jest to wynik budowy systemów wodociągów oraz poprawy stanu dróg gminnych oraz poprawę jakości życia poprzez polepszenie stanu infrastruktury społecznej.

To, czy istniejący w niej potencjał będzie wykorzystany dla dalszego jej rozwoju, zależy od wielu różnych czynników, które będą stanowić szanse bądź zagrożenia dla rozwoju. Aby określić mocne i słabe strony gminy, zastosowano analizę SWOT, która jest metodą kompleksową służącą do badania otoczenia gminy oraz jej wnętrza.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Korzystne położenie geograficzne gminy przy trasie międzynarodowej (dostępność komunikacyjna gminy: przebiegające przez gminę drogi krajowe nr 12 i 17 Warszawa-Kijów, Warszawa-Lwów - Bardzo dobre warunki glebowe i klimatyczne dla prowadzenia działalności rolniczej - Specyficzne walory przyrodniczo – krajobrazowe - Bogate dziedzictwo kulturowe (liczne zabytki) - Dobra baza do rozwoju przetwórstwa żywności (w tym żywności ekologicznej) - Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć dróg - Duża powierzchnia lasów - Czyste środowisko - Zabytki, tereny zabytkowe - Potencjał intelektualny gminy Piaski - Organizacja targów gminnych - Stosunkowo niedaleka odległość od Lublina i wykorzystanie pozytywnego oddziaływania miasta (dostępność do wysokiej jakości usług zdrowotnych, kulturalnych, edukacyjnych) - Marka „Teatru w Gardzienicach” - Przynależność do Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego - Aktywność samorządu w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych	<ul style="list-style-type: none"> - Niedostatecznie rozwinięta - w porównaniu do potencjału turystycznego gminy – funkcjonująca na jej terenie infrastruktura turystyczna, sportowa, kulturalna, oświatowa - Słabo rozwinięty sektor przedsiębiorczości pozarolniczej - Niewystarczający poziom rozwoju turystyki w gminie (brak atrakcyjnej oferty dla turystów) - Niski stopień integracji społeczności (mała aktywność społeczna, niska świadomość ekologiczna mieszkańców) - Niezadowolający system wodociągowo - kanalizacyjny - Rozdrobnione, niskodochodowe gospodarstwa rolne - Słabo rozwinięta gospodarka odpadami: (dzięki wysypiska, niska świadomość ekologiczna mieszkańców, brak sieci kanalizacyjnej) - Brak oświetlenia na wsi - Niski poziom wykształcenia mieszkańców - Niekorzystne procesy ludnościowe (zmniejszająca się liczba mieszkańców) - Wysokie bezrobocie (w tym ukryte) - Niewielki stopień rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej - Brak sieci gazowej

<ul style="list-style-type: none"> – Położenie na Szlaku Jana III Sobieskiego – potencjał turystyczny	<ul style="list-style-type: none"> – Zły stan zabudowań i terenów zabytkowych – Niewystarczający stan techniczny infrastruktury drogowej – Brak terenów inwestycyjnych – Niewystarczająca infrastruktura internetowa
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Wykorzystanie środków unijnych w nowej perspektywie finansowej – Wykorzystanie dogodnego położenia dla rozwoju gospodarczego gminy (wymiana handlowa z sąsiadami ze Wschodu) – Wzrastająca popularność aktywnej turystyki oraz wyjazdów weekendowych na wieś – Wykorzystanie krajobrazu gminy i walorów przyrodniczych – Wzrost zapotrzebowania na zdrową żywność – Modernizacja i postępująca specjalizacja rolnictwa (rolnictwo ekologiczne, przetwórstwo rolno-spożywcze) i agroturystyki – Wzrost zainteresowania ze strony inwestorów – Wspieranie działań lokalnych poprzez wyspecjalizowane instytucje działające na szczeblu ogólnokrajowym – Rozwój alternatywnych, pozarolniczych źródeł utrzymania mieszkańców wsi – Lepsze wykorzystanie bliskości i potencjału dużych aglomeracji miejskich – Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy – Przyjazna i ukierunkowana na rozwój polityka władz gminy – Rozwój gospodarczy województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> – Spadek liczby mieszkańców oraz postępująca degradacja społeczna – Ucieczka najlepiej wykształconych i najbardziej dynamicznych grup społecznych do ośrodków miejskich oraz za granicę – Spadek cen produktów rolnych – Niekorzystna struktura agrarna rolnictwa i przestarzałe metody gospodarowania – Pogłębiająca się bieda i wzrost wydatków socjalnych gminy – Istnienie wielu gmin o zbliżonym profilu społeczno – gospodarczym konkurujących o fundusze i inwestorów – Niedostateczny budżet gminy w stosunku do potrzeb – Ubożenie społeczeństwa – Mało inicjatyw lokalnych

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego

V. Perspektywy rozwoju społeczno-gospodarczego

Poprzez wizję rozwoju Gminy rozumie się zwykle zakładany, pożądany stan docelowy, w którym ma zaistnieć gmina Piaski. Wizja jest pewnym wzorcem, do którego system ma się upodobnić, jest zadaniem, które należy zrealizować. Wizja to również określenie, na czym ma polegać sukces realizacji misji gminy. Deklaracja wizji rozwoju gminy to zwięzła formuła określająca wizję jego pożądanego stanu w perspektywie następnych kilkunastu lat. Wyniki analizy stanu gminy oraz jego uwarunkowań rozwojowych umożliwiają spojrzenie w przyszłość i sformułowanie prognoz, co do możliwych scenariuszy dalszego rozwoju. Pochodną deklaracji wizji rozwoju są główne strategiczne cele rozwoju będące z kolei podstawą do wyznaczania celów pośrednich oraz do sformułowania strategicznych programów gospodarczych. Deklaracja jego wizji rozwoju powinna uwzględniać dominujący funkcjonalny charakter danej gminy, ukształtowany w toku historycznego rozwoju.

Celem Strategii Rozwoju Lokalnego jest wskazanie najważniejszych obszarów, które przyczynią się do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Zaproponowane kierunki i cele działań wynikają z problemów przedstawionych w analizie SWOT, a także szans gminy, czyli potencjału wewnętrznego którym dysponuje, a który nie jest w należyty sposób wykorzystywany.

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, że gmina Piaski boryka się z licznymi problemami takimi jak niskodochodowe rolnictwo, brak rozwiniętego sektora pozarolniczego. Niedostateczna infrastruktura umożliwiająca wykorzystanie walorów turystycznych i kulturowych gminy wraz z brakiem odpowiedniego zaplecza przekłada się na niskie dochody gospodarstw domowych, a co za tym idzie emigrację mieszkańców.

Gmina, ze względu na swoje położenie, ma duże szanse wykreowanie impulsów rozwojowych. Bardzo dobre warunki do prowadzenia gospodarki rolnej oraz rozwoju turystyki stanowią znaczący potencjał, do tej pory nie w pełni wykorzystany. Dodatkowym atutem są znaczne zasoby zdolnych do pracy osób oraz ich chęć do współdziałania.

Wykorzystanie tych wewnętrznych potencjałów, przy pomocy środków własnych oraz zewnętrznych, przyczyni się do przyspieszenia procesów modernizacyjnych lokalnej gospodarki i poprawy poziomu życia mieszkańców.

Gmina Piaski posiada więc mocne strony jakimi są dogodne położenie komunikacyjne, dobre warunki do prowadzenia gospodarki rolnej i rozwoju turystyki oraz znaczące zasoby ludzi gotowych do pracy. Wykorzystanie potencjału wewnętrznego gminy wraz z możliwościami jakie dają środki Unii Europejskiej pozwolą gminie na jej rozwój gospodarczy.

W wyniku zdiagnozowania problemów i przyjętych działań na lata 2016-2023 zakłada się, że gmina Piaski będzie:

- gminą z dobrą infrastrukturą techniczną i społeczną,
- gminą gdzie rozwija się dochodowe rolnictwo,
- gminą przyciągającą turystów,

- gminą sprzyjającą lokalnemu rozwojowi gospodarczemu,
- gminą maksymalnie wykorzystującą położenia komunikacyjne,
- gminą cieszącą się dobrze wykształconą, zdrową ludnością o wysokim poziomie świadomości i aktywności obywatelskiej.

Na obszarze gminy Piaski należy w najbliższym czasie podjąć wiele działań umożliwiających efektywne wykorzystanie wyżej wymienionych potencjałów rozwojowych. Wiąże się to z przewyższaniem słabych stron, których istnienie uniemożliwia przyspieszenie procesów rozwojowych.

Należy oczekiwać, iż, pozytywne zmiany, jakie zajdą w wyniku realizacji szeregu działań nakierowanych na rozwój gospodarki i zasobów ludzkich, przyczynią się w dłuższej perspektywie czasu do poprawy jakości życia mieszkańców, co jest misją czy też celem nadrzędnym niniejszej Strategii.

V.1. Misja i wizje

Działalność władz samorządu gminnego powinna być zdeterminowana zasadami celowości i gospodarności. Formułowanie celów jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców, koniecznością zaspokojenia tych potrzeb oraz tworzenia optymalnych warunków dla harmonijnego rozwoju, z uwzględnieniem hierarchii tych celów i pilności ich realizacji. Dlatego też formułuje się cele możliwe do zrealizowania, a na ich podstawie wyznacza zadania. Zaniechanie realizacji poszczególnych zadań może w konsekwencji doprowadzić do osłabienia tempa rozwoju gminy. Głównym warunkiem urzeczywistnienia sformułowanych celów jest przygotowanie planu działania, czyli określenie konkretnych zadań, a także stałe zaangażowanie samorządu terytorialnego oraz innych struktur organizacyjnych (organizacje non – profit, przedsiębiorcy i ich związki oraz instytucje otoczenia biznesu) w realizację zadań służących rozwojowi. Ponadto, należy określić ramy czasowe oraz osoby odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych zadań. Problemem pozostaje nadal niewystarczająca ilość środków finansowych, co prowadzi jedynie do realizowania celów priorytetowych o znaczeniu strategicznym. Analiza celów polega zatem na opisanu przyszłej sytuacji, która zaistnieje, gdy zostaną rozwiązane najważniejsze zidentyfikowane problemy w gminie, przy uwzględnieniu lokalnych zasobów i możliwości ich wykorzystania. Analiza ta prowadzi do określenia stanu, jaki się chce osiągnąć.

Cele strategiczne dla rozwoju gminy Piaski zostały wyznaczone z uwzględnieniem następujących dokumentów:

- „Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2020 r.”,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020,

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel gminy, jego „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do gminy, dla którego została sformułowana. Wypracowana misja rozwoju gminy poprzez wizję, pokazuje pozytywny obraz gminy Piaski w perspektywie 8 lat. Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów strategii. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych strategią. Misja dla gminy Piaski jest opisem wizji gminy oraz głównego pola działań w przyszłości. Koncentruje się ona na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja wyraźnie określa charakter gminy i wskazuje jej atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Obszary rozwojowe gminy Piaski wzajemnie się uzupełniają.

Misja Gminy Piaski brzmi:

Gmina Piaski to nowoczesna, rolniczo – turystyczna gmina wyróżniająca się wysokim standardem życia mieszkańców, opierająca swój rozwój na rolnictwie, dogodnym położeniu komunikacyjnym, atrakcyjności kulturalnej i przyrodniczej.

Misja Gminy wyznacza kierunek dalszych zaplanowanych w niniejszej strategii działań.

Punktem wyjścia dla szczegółowych rozwiązań przewidzianych w strategii jest określenie celów strategicznych, jakie powinna osiągnąć Gmina Piaski.

Opierając się na wynikach badań diagnostycznych zidentyfikowano trzy cele strategiczne, za pomocą których realizowana będzie misja gminy.

V.2. Cele strategiczne

V.2.1. Określenie strategicznych celów rozwoju- priorytety realizacji celu generalnego

---

1. Cel strategiczny: Podniesienie jakości infrastruktury technicznej i społecznej do poziomu stwarzającego warunki dla zrównoważonego rozwoju gminy oraz zapewniającego podniesienie standardu usług dla mieszkańców i turystów.

Kluczowym celem strategicznym Piask jest uzyskanie poziomu infrastruktury technicznej zwiększającej atrakcyjność gminy i wspierającą jej rozwój gospodarczy. Przez Gminę Piaski przebiega droga krajowa nr S12 Warszawa-Kijów oraz droga krajowa nr S17 Warszawa - Lwów. Tak dogodne położenie komunikacyjne gminy jest szansą na jej rozwój gospodarczy, na współpracę i wymianę handlową pomiędzy Wschodnią a Zachodnią częścią Europy. Transeuropejskie położenie gminy będzie wykorzystane gdy gmina będzie miała odpowiednią jakość dróg lokalnych dla ułatwienia funkcjonowania przedsiębiorstw oraz zachęcania do przyjazdu turystów. Obecnie jedną z podstawowych barier w rozwoju gminy jest niedostateczna infrastruktura drogowa, co wpływa na jakość życia mieszkańców, a także na małą ilość przedsiębiorstw. Zarówno system komunikacji drogowej w zakresie powiązań lokalnych, jak i regionalnych wymaga rozbudowy lub modernizacji. Głównie jakość nawierzchni dróg jest bardzo niska, przez co nie spełnia zakładanych potrzeb. Wymagań nie spełnia także istniejąca infrastruktura okołodrogowa.

Część ciągów komunikacyjnych nie posiada poboczy, chodników, oświetlenia. Sytuacja ta powoduje szereg zagrożeń zwłaszcza dla pieszych poruszających się po drodze po zmroku oraz dla dzieci. Koszty bieżącego utrzymania dróg gminnych są zbyt wysokie w stosunku do możliwości budżetu gminy, co powoduje rokroczne pogarszanie się stanu technicznego dróg. Tym samym, niezbędne jest prowadzenie robót modernizacyjnych wybranych ciągów komunikacyjnych.

W ramach działania preferowana będzie realizacja przedsięwzięć obejmujących kompleksowe modernizacje ciągów dróg gminnych, połączone z robotami w pasie około-drogowym. Zadania obejmujące drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe mające kluczowe znaczenie z punktu widzenia komunikacji zarówno wewnątrz gminy, jak również komunikacji pomiędzy gminą, a jej otoczeniem będą polegały na współpracy dotyczącej prac modernizacyjnych z podmiotami odpowiedzialnymi za utrzymanie sieci drogowej o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy.

Wszystkie te działania przyczyniają się do zapewnienia zadowalającej jakości systemu dróg na terenie gminy, poprawiając ich funkcjonalność jak i bezpieczeństwo.

Brak odpowiedniej infrastruktury komunikacyjnej może mieć wpływ na podjęcie decyzji o emigracji. Za bardzo ważny czynnik rozwoju uznaje się inwestycje zewnętrzne, które z upływem czasu powinny przyczynić się do istotnego wzrostu gospodarczego.

Rozwój gospodarczy gminy w perspektywie wieloletniej, musi się opierać na poszukiwaniu możliwości zwiększania jego dochodów własnych. Stąd szerokie otwarcie na wspieranie rozwoju gospodarczego i rozbudowę infrastruktury wspierającej ten rozwój. Wyżej wymieniony cel zostanie osiągnięty poprzez następujące cele operacyjne i kierunki działania:

Główne kierunki działań/typy projektów:

- Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych ze szczególnym uwzględnieniem dróg :
  - łączących się z drogą krajową czy drogami wojewódzkimi i powiatowymi;
  - umożliwiających dojazd do terenów atrakcyjnych pod względem turystycznym czy gospodarczym;
  - prowadzących do budynków użyteczności publicznej

- stanowiących uzupełnianie dróg gminnych.
- Budowa chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia ulicznego.
- Budowa dróg utwardzonych do miejscowości gminnych o utrudnionych warunkach dla usług komunikacji zbiorowej.
- Poprawa bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych (uzupełnienie brakujących chodników, przebudowa skrzyżowań, nowe przejścia dla pieszych, odwodnienie i oświetlenie dróg, uzupełnienie poboczy utwardzonych).
- Lobbowanie na rzecz przebudowy i modernizacji dróg powiatowych.

2. Cel strategiczny: Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki Nowoczesne i efektywne rolnictwo będzie jednym z filarów rozwoju gminy. Tradycje rolnicze i dobre jakościowo gleby jednak nie wystarczą. Niezbędne będzie zwiększenie konkurencyjności istniejących gospodarstw rolnych. Będzie się to wiązało ze zwiększeniem powierzchni tych gospodarstw oraz tworzeniem grup producenckich, które z jednej strony zapewnią lepszą ofertę produktów rolnych, a z drugiej będą w stanie negocjować korzystne warunki sprzedaży dla miejscowych rolników. Uruchomienie przetwórstwa rolno - spożywczego zapewni nowe miejsca pracy i przyniesie zwiększenie dochodów gminy. Gospodarka gminy opiera się w głównej mierze na rolnictwie, dlatego należy podjąć starania aby w wyniku przemian tradycyjna wieś monofunkcyjna przekształciła się w wieś wielofunkcyjną, opartą nie tylko na rolnictwie tradycyjnym, ale także na przetwórstwie, usługach na rzecz rolnictwa. Wiele gospodarstw to małe, słabo wyposażone niskodochodowe jednostki, które funkcjonują ze względu na brak alternatywnego źródła utrzymania.

Niska efektywność rolnictwa oraz wysoki stopień bezrobocia ukrytego na wsi wywołuje potrzebę podejmowania działań wspierających procesy restrukturyzacji rolnictwa. Zwiększenie dochodowości gospodarstw wymaga poprawy stanu budynków, wyposażenia w maszyny rolnicze. Tego typu inwestycje wpłyną na zwiększenie produkcji, podniesienie jej jakości. W celu sprostanania wymaganiom rynku zbytu żywności, zarówno w kraju jak i za granicą, część gospodarstw będzie musiała poddać się procesowi powiększania oraz specjalizacji. Tego typu działania powinny prowadzić do tworzenia na wsiach kapitałów pozwalających na powiększanie gospodarstw oraz wyposażenie ich w środki produkcji i podejmowanie produkcji specjalistycznej. Organizacja skupu i przetwórstwo płodów rolnych jest warunkiem zwiększenia udziału sprzedaży wytwarzanych produktów w stosunku do konsumowanej w gospodarstwach, a tym samym źródłem tworzenia kapitałów na wsiach.

Ze względu na olbrzymie bogactwo przyrodnicze i zabytkowe gminy, powinna być również rozpropagowana turystyka i agroturystyka, która z każdym rokiem znajdzie coraz więcej amatorów i która stanowić będzie dla mieszkańców dodatkowe, sezonowe źródło dochodów.

Główne kierunki działań/typy projektów:

- Rewitalizacja, przywracanie obiektów i terenów zabytkowych, w szczególności obszaru „Kościelec”

- Tworzenie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej skierowanej do turystów i mieszkańców gminy
- Zbiornik retencyjny na rzece Gielczew do wykorzystania turystycznego.

3. Cel strategiczny: Rozwój kapitału ludzkiego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Odływ młodych, dobrze wykształconych mieszkańców do większych ośrodków miejskich jest problemem z którym borykają się mniejsze miejscowości i gminy. W tym celu by móc zapobiegać odpływowi ludności gmina zamierza prowadzić działania pozwalające na podnoszenie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych poprzez organizowanie szkoleń, kursów zawodowych, aktywizację organizacji pozarządowych, kultywowanie tradycji, rozbudzanie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszarów wiejskich.

Jak pokazują dane statystyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie gminy jest znaczna grupa osób wymagających wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu trudnych problemów życia codziennego. Odpowiedzią na te potrzeby są między innymi działania prowadzone przez gminne jednostki organizacyjne, takie jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz przez szereg programów ukierunkowanych na zwalczanie przyczyn przyczyniających się do szerzenia wykluczenia społecznego. Działania realizowane w ramach tego celu skierowane są w szczególności do osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, starszych, samotnych, przewlekle chorych, bezdomnych oraz dotkniętych patologiami społecznymi /alkoholizm, narkomania, chuligaństwo/. Ważnym zadaniem jest obniżenie ilości osób korzystających z pomocy społecznej poprzez aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (praktyki zawodowe, staże, aktywne sposoby poszukiwania pracy). Instytucje działające w sferze polityki społecznej w głównej mierze opierają swe działania na profilaktyce i zapobieganiu problemom oraz ograniczaniu ich negatywnych skutków (marginalizacja i wykluczenie społeczne). Obok profilaktyki ważne jest także rozwijanie instrumentów reagowania, które przynosić będą pożądane efekty tam gdzie patologie już wystąpiły.

Działania ukierunkowane na minimalizację negatywnych skutków wykluczenia społecznego zostaną ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Piaski. W obrębie 40 sołectw oraz miasta Piaski podzielonego na trzy sektory, przeprowadzona została diagnoza, w wyniku której wyodrębniono obszary rewitalizacji. W toku konsultacji społecznych zaplanowane zostaną projekty służące poprawie sytuacji zmarginalizowanych społeczności lokalnych. Poza działaniami miękkimi, z myślą o projektach społeczno-kulturalnych i ukierunkowanych na wzrost przedsiębiorczości, powstanie infrastruktura i na nowo zostaną zaaranżowane przestrzenie gminy.

V.2.2. Określenie najważniejszych zadań cząstkowych - cele operacyjne

---

1.1. Cel operacyjny: Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony środowiska i kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy. Nieodzownym warunkiem rozwoju gminy, jest

poprawa stanu środowiska przyrodniczego. W obszarze ekologii priorytetem jest podjęcie działań w kierunku rozwoju infrastruktury komunalnej związanej bezpośrednio z ochroną środowiska niwelującej nieczystości płynne (infrastruktura kanalizacyjna). Problematyczne pozostają braki w systemie kanalizacyjnym części mieszkańców gminy pozbawionych dostępu do kanalizacji, a znajdujących się na obszarach, gdzie budowa kanalizacji sieciowej jest przedsięwzięciem, na które nie pozwalają warunki techniczne i ekonomiczne (zbyt długa sieć przyłączy). Teren miasta Piaski jako jedyny wchodzi w obszar aglomeracji, dlatego w pełni jest skanalizowany. Natomiast pozostały teren Gminy Piaski nie jest objęty siecią kanalizacyjną, a konieczne jest zapewnienie mieszkańcom alternatywnego systemu gospodarki ściekami. W związku z tym zaplanowano udział Gminy w projektach pozwalających na instalowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Występujące braki w kanalizacji sanitarnej przekładają się na cały szereg negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej np.: zanieczyszczenie cieków wodnych i gleb. Realizacja inwestycji w zakresie budowy kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, doprowadzi do rozwiązania tych problemów. W ramach zadań realizowane będą zatem przedsięwzięcia zmierzające do budowy systemu gospodarki ściekami na nieskanalizowanych obszarach gminy.

W wyniku nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, od 1 lipca 2013 r. odbiór i zagospodarowanie odpadów należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Nowy system obejmuje wszystkich mieszkańców, którzy w ramach uiszczanej opłaty mogą oddać każdą ilość wytworzonych śmieci. Takie rozwiązanie przyczynia się do zmniejszenia liczby nielegalnych wysypisk oraz do zwiększenia udziału odpadów trafiających do odzysku. Na terenie Gminy Piaski funkcjonuje pojemnikowy system zbiórki odpadów komunalnych dla odpadów zmieszanych oraz workowy dla odpadów segregowanych. Segregacji podlegają: szkło, plastik, papier, metal, popiół oraz odpady biodegradowalne. Dwa razy w roku organizowane są zbiórki mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odzieży i tekstyliów, zużytych opon oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Ponadto na terenie Gminy zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy mogą bezpłatnie oddać zgromadzone odpady. Obecnie w Gminie Piaski odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkałych oraz niezamieszkałych realizuje Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o.

Planowane działania muszą pozostawać w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju i jak w najmniejszym stopniu ingerować w środowisko naturalne. Postęp w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju, uwarunkowany jest zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury technicznej. Jako działania komplementarne do budowy infrastruktury, która również przyczyni się do realizacji powyższego kierunku rozwoju, wskazano przedsięwzięcia edukacyjne w zakresie podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Zapewnienie nowoczesnej i kompleksowej infrastruktury ochrony środowiska naturalnego wzmocni potencjał inwestycyjny, poprawi jakość życia mieszkańców, stan środowiska naturalnego oraz pozwoli na zrównoważone i racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy.

Główne kierunki działań/typy projektów:

- Inwestycje z zakresu budowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

- Gazyfikacja wybranych obszarów gminy.
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Borkowszczyzna, Brzezice, Brzeziczki, Bystrzejowice Pierwsze, Bystrzejowice Drugie, Bystrzejowice Trzecie, Emilianów, Gardzienice Pierwsze, Gardzienice Drugie, Gielczew, Jadwisin, Janówek, Józefów, Kawęczyn, Kęblów, Klimusin, Kozice Dolne, Kozice Dolne Kolonia, Kozice Górne, Majdan Brzezicki, Majdan Kawęczyński, Majdan Kozic Dolnych, Majdan Kozic Górnych, Marysin, Majdanek Kozicki, Młodziejów, Nowiny, Piaski Górne, Piaski Wielkie, Siedliszczki, Siedliszczki Kolonia, Stefanówka, Wierchowiska Drugie, Wierchowiska Pierwsze, Żegotów, Wola Piasecka, Wola Piasecka Kolonia, Wola Gardzienicka.
- Instalacje Odnawialnych Źródeł Energii w miejscowościach: Borkowszczyzna, Brzezice, Brzeziczki, Bystrzejowice Pierwsze, Bystrzejowice Drugie, Bystrzejowice Trzecie, Emilianów, Gardzienice Pierwsze, Gardzienice Drugie, Gielczew, Jadwisin, Janówek, Józefów, Kawęczyn, Kęblów, Klimusin, Kozice Dolne, Kozice Dolne Kolonia, Kozice Górne, Majdan Brzezicki, Majdan Kawęczyński, Majdan Kozic Dolnych, Majdan Kozic Górnych, Marysin, Majdanek Kozicki, Młodziejów, Nowiny, Piaski, Piaski Górne, Piaski Wielkie, Siedliszczki, Siedliszczki Kolonia, Stefanówka, Wierchowiska Drugie, Wierchowiska Pierwsze, Żegotów, Wola Piasecka, Wola Piasecka Kolonia, Wola Gardzienicka.
- Likwidacja nielegalnych wysypisk.
- Upowszechnianie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców.
- Ochrona jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zabezpieczenia zasobów tych wód w niezmiennym stanie dla przyszłych pokoleń.

1.2. Cel operacyjny: Zachowanie i wzmocnienie walorów kulturowych i turystycznych gminy

Ważnym kierunkiem aktywności gminy i mieszkańców powinno być dbanie o jak najpełniejsze zachowanie dla przyszłych pokoleń pamięci o historii i tradycji. Działania podejmowane w tym zakresie przyniosą niewątpliwą korzyść w dalekiej przyszłości, przyczynią się jednocześnie do podnoszenia aktualnej atrakcyjności gminy. Znaczące walory obiektów zabytkowych oraz bogata tradycja miejscowości mogą stanowić czynnik przyciągający do gminy turystów i pasjonatów historii.

Gminę Piaski można uznać za obszar atrakcyjny turystycznie. Na terenie gminy występuje szereg zabytków zarówno o charakterze historycznym jak i pomników przyrody. Powyższy cel przewiduje podjęcie prac o charakterze konserwatorskim oraz remontowym, ukierunkowanych na zachowanie obiektów w jak najlepszej kondycji oraz odpowiedniej ochrony pomników przyrody zlokalizowanych w gminie.

Niezaprzeczalnymi walorami są lasy, czyste powietrze, przepływające przez gminę rzeki oraz wartości kulturowe związane z Ośrodkiem Praktyk Teatralnych – „Gardzienice”. Na terenie gminy usytuowanych jest szereg enklaw przyrodniczych. Wykorzystując te walory oraz podnosząc ich

atrakcyjność, np. poprzez tworzenie tras rowerowych, pieszych, małej infrastruktury turystycznej, gmina ma szanse większego rozwoju turystyki na swoim terenie.

Rozwój turystyki uzależniony jest przede wszystkim od potrzebnej i oczekiwanej przez turystów infrastruktury, która umożliwi również sterowanie ruchem turystycznym. Niezbędna jest też kompleksowa promocja i informowanie potencjalnych turystów o atrakcjach i możliwościach spędzania wolnego czasu na terenie gminy.

Zachodzące w krajobrazie przemiany o podłożu ekonomicznym i kulturowym powodują często utratę jego walorów. Zachodzi zatem potrzeba aktywnej ingerencji, dla zachowania najcenniejszych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych. Kwestie te połączone są również z kształtowaniem środowiska zwłaszcza w zakresie krajobrazu, ochrony zabytków oraz szeroko rozumianej estetyki otoczenia.

Na terenie gminy znajduje się rozbudowywane zaplecze sportowo rekreacyjne. Jednak baza ta wymaga ciągłej poprawy i uzupełniania, w celu skonstruowania kompleksowej oferty spędzania wolnego czasu.

Niezwykle istotnym celem jest ochrona dziedzictwa kulturowego oraz promocja kultury i lokalnych tradycji. Pielęgnacja folkloru, dbałość o istniejące dziedzictwo pomaga budować wewnętrzną integrację społeczną, a także spełnia ważną rolę wychowawczą. Szereg działań kulturalnych pielęgnują Koła Gospodyń Wiejskich, a także organizacje pozarządowe. Na terenie Gminy Piaski działa 9 KGW, a wśród organizacji wymienić można m. in. Towarzystwo Przyjaciół Gardzienic, Lokalną Grupę Działania „Dolina Giełczwi”.

Gmina Piaski jest położona na Szlaku Jana III Sobieskiego – szlaku turystycznym wykorzystującym związki króla Jana III Sobieskiego z gminami zlokalizowanymi na linii Olesko-Wiedeń. Zakrojony geograficznie od Oleska, miejsca narodzin Króla, do Wiednia, stanowi nową kanwę do rozwoju w dziedzinie: kultury, edukacji, przedsiębiorczości, w tym turystyki oraz odnawialnych źródeł energii. Stanowi podstawę do budowania funkcjonalnych połączeń terytorialnych, obejmujących Ukrainę, Polskę, Słowację, Czechy, Węgry i Austrię.

Główne kierunki działań/typy projektów:

- Ochrona i utrzymanie obiektów oraz obszarów zabytkowych oraz przystosowania ich do nowych potrzeb w celu wzbogacenia oferty turystycznej obszaru gminy (renowacja obiektów zabytkowych).
- Aktualizacja Programu Opieki nad zabytkami.
- Podjęcie działań ukierunkowanych na podniesienie walorów krajobrazu kulturowego i turystycznego, wykorzystanie naturalnych zasobów przyrodniczych (ścieżki dydaktyczne, szlaki turystyczne).
- Rewitalizacja Wzgórza Zamkowego „Kościelec”.
- Promocja walorów przyrodniczo – krajobrazowych gminy.

1.3. Cel operacyjny: Poprawa warunków technicznych systemów komunikacyjnych w celu zwiększenia atrakcyjności dla inwestorów oraz polepszenia dostępności do usług mieszkańcom gminy.

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej stanowi podstawę lokalnego rozwoju, decyduje o funkcjach zewnętrznych i wewnętrznych Gminy. W dziedzinie infrastruktury gminnej udało się zrealizować wiele inwestycji, lecz nadal potrzeby w tej dziedzinie są duże.

Jednym z zasadniczych elementów w obszarze infrastruktury drogowej, który będzie miał decydujący wpływ zarówno na poprawę warunków życia mieszkańców jak i na rozwój gospodarczy Gminy będzie poprawa stanu dróg lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie uliczne).

Realizacja inwestycji w obszarze infrastruktury drogowej będzie miała duży wpływ na zadania przewidziane do realizacji w innych obszarach m.in. atrakcyjność inwestycyjną i rozwój gospodarczy gminy Piaski.

Realizowane będą następujące działania:

- Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- Zagospodarowanie centrum miejscowości w gminie Piaski.
- Budowa lub modernizacja świetlic wiejskich w miejscowościach: Janówek, Majdan Kozic Górnym, Wierzchowiska Pierwsze, Bystrzejowice Drugie, Kęblów, Piaski.
- Montaż trybun w LKS „Piaskovia”.
- Boisko wielofunkcyjne przy ZS Bystrzejowice.
- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przy Zakładzie Usług Komunalnych w Piaskach.
- Zagospodarowanie Placu Różanego w Piaskach.
- Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Wola Piasecka, Bystrzejowice Pierwsze, Piaski Wielkie.

2.1. Cel operacyjny: Rozwój produkcji rolnej, przetwórstwa rolno- spożywczego i agroturystyki

Główne kierunki działań/ typy projektów:

- Modernizacja i unowocześnienie lokalnych gospodarstw rolnych (poprawa efektywności rolnictwa w gminie i dostosowanie do standardów europejskich).
- Inicjowanie i wspieranie tworzenia grup producenckich.
- Wspieranie rozwoju przetwórstwa żywności ekologicznej, warzyw i owoców, miodu i runa leśnego.
- Wspieranie procesu różnicowania działalności gospodarstw rolnych (przetwórstwo produktów rolnych i leśnych, agroturystyka).
- Rozwijanie agroturystyki i turystyki w oparciu o zabytki architektury jak i walory przyrodnicze.

- Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji rolników w zakresie prowadzenia gospodarstwa i jego modernizacji.
- Wspieranie procesu zwiększania powierzchni gospodarstw rolnych (scalanie gruntów).

2.2. Cel operacyjny: Kreowanie konkurencyjności inwestycyjnej gminy.

Zauważalna między gminami walka o inwestorów przejawia się przede wszystkim w stwarzaniu dogodnych warunków dla lokowania i rozwijania działalności gospodarczej na danym terenie. Ograniczone możliwości inwestycyjne lokalnych przedsiębiorstw i mieszkańców gminy wymagają w celu zapewnienia rozwoju gospodarczego pozyskiwania inwestorów zewnętrznych, którzy dzięki prowadzeniu działalności gospodarczej stworzą dodatkowe miejsca pracy na terenie gminy. Działanie ukierunkowane jest na pozyskanie inwestorów zewnętrznych oraz promowanie gminy jako obszaru atrakcyjnego dla potencjalnych zainteresowanych przedsiębiorców.

Z uwagi na korzystne położenie gminy na szlaku komunikacyjnym Wschód-Zachód, przy granicy państwa, łatwiejsze wydaje się pozyskanie inwestorów, którym zależy na dogodnej lokalizacji dla inwestycji.

Działania gminy przyjmują charakter swego rodzaju interwencji samorządu w lokalny rynek, której celem jest utrzymanie istniejących oraz powstawanie nowych przedsiębiorstw. Od liczby i potencjału firm zależy liczba miejsc pracy, przekładającą się na lokalny popyt, a następnie na możliwości rozwojowe gminy. Dlatego też podjęte będą działania w tym zakresie jako jedna z głównych ścieżek rozwoju gminy.

Jedną z metod zachęcania potencjalnych inwestorów do lokalizowania swojej działalności na danym obszarze jest tworzenie terenów uzbrojonych w pełen zakres infrastruktury technicznej koniecznej do prowadzenia działalności gospodarczej, jednocześnie wspartych systemem zachęt prawnych i finansowych. Działania te warunkują rozwijanie promocji gminy ukierunkowanej na zewnętrznych inwestorów.

W ramach działania przewiduje się również kroki polegające na zbieraniu informacji na temat warunków, jakie oferują inwestorom sąsiednie gminy. Pozwoli to na efektywne konkutowanie w pozyskiwaniu inwestorów. Odpowiednio przeprowadzona kampania promocyjna kreuje korzystny wizerunek gospodarczy, rozwija zainteresowanie gminą wśród potencjalnych inwestorów, a w konsekwencji przyczynia się do podjęcia decyzji o inwestowaniu. Konieczne będzie wykorzystanie kanałów i narzędzi promocji pozwalających dotrzeć do potencjalnych inwestorów i zainteresować ich ofertą gminy. Narzędzia wykorzystywane do promocji gminy dostosowane będą do odbiorców zainteresowanych ofertą w zakresie warunków inwestycyjnych. Przewiduje się reklamę poprzez Internet, czasopisma branżowe. Zasadniczą rolę powinny odegrać także bezpośrednie kontakty z przedsiębiorcami, w trakcie których możliwe będzie nawiązanie kontaktów biznesowych z potencjalnymi kontrahentami oraz prezentacja własnych usług, czy produktów.

Główne kierunki działań/typy projektów:

- Organizowanie szkoleń dla zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej.

- Przygotowanie terenów inwestycyjnych na cele przemysłowe, turystyczne, rekreacyjne.
- Aktywna promocja gminy na forum regionalnym, krajowym i międzynarodowym z wykorzystaniem możliwości Internetu czy fachowych gazet.
- Kontynuowanie kampanii promocyjno-informacyjnej prezentującej potencjały i walory inwestycyjne gminy, wykorzystanie portalu www.biznes.piaski.pl.
- Zmiany zapisów w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Piaski.
- Zmiany zapisów w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Piaski.

3.1. Cel operacyjny: Rozwój infrastruktury społecznej i świadczenie wysokiej jakości usług edukacyjno-oświatowych.

Ludność Piask jest niedostatecznie wykształcona, dlatego należy podjąć wszelkie działania, aby zapobiec temu zjawisku. Poprawa bazy infrastrukturalnej, łatwiejszy dostęp do pomocy naukowych wpływa na poziom wykształcenia mieszkańców. Od niego zależy aktywność gospodarcza i społeczna mieszkańców, ich przedsiębiorczość, a co za tym idzie poziom dochodów.

Zmiany w strukturze demograficznej spowodowane znacznym spadkiem przyrostu naturalnego spowodowała konieczność podjęcia długofalowych działań na rzecz racjonalizacji sieci placówek oświatowych. Władze gminy podjęły czynności zmierzające do racjonalizacji kosztów funkcjonowania szkół podstawowych.

Gmina zrealizowała już szereg zadań z zakresu remontów, modernizacji obiektów szkolnych. Jednak wymagają one jeszcze inwestycji. Oprócz odpowiedniej bazy lokalowej funkcjonujące na terenie gminy, szkoły winny posiadać zaplecze zapewniające świadczenie najwyższej jakości usług na rzecz młodzieży, w tym biblioteki oraz obiekty sportowe. Niezbędne jest również wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne i oprogramowanie, które musi być wsparte szkoleniem nauczycieli. Kształcenie nauczycieli stanowi bowiem kluczowy element przekładający się na jakość dydaktyki. Stąd konieczność zapewnienia systemowych rozwiązań w zakresie podnoszenia umiejętności zawodowych nauczycieli wszystkich typów placówek oświatowych oraz wychowawczych.

Kierunki działań/typy projektów:

- Budowa Przedszkola i Żłobka.
- Rozbudowa i modernizacja Miejskiego Centrum Kultury w Piaskach.
- Doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz modernizacja pracowni informatycznych i przyrodniczych.
- Podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej.
- Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży (zajęcia wyrównawcze, zasiłki dla rodzin najuboższych, systemy stypendialne dla uzdolnionych uczniów).
- Rozbudowa i modernizacja SP w Piaskach i ZS w Bystrzejowicach.

3.2. Cel operacyjny: Informatyzacja gminy i jej promocja.

Brak odpowiedniej infrastruktury informatycznej wpływa na zmniejszenie konkurencyjności gminy. Brak sieci internetowej jest barierą dla dzieci, młodzieży, osób poszukujących pracy czy rolników. W ramach działania realizowane będą projekty zmierzające do stworzenia sieci Internet na terenie całej gminy oraz utworzenia bezpłatnych punktów dostępu do Internetu w szkołach, bibliotekach czy w Miejskim Centrum Kultury. Należy podjąć także działania umożliwiające dostęp do Internetu dla gospodarstw domowych.

W obecnej dobie Internet jest ważnym elementem aktywizacji społecznej, integracji i pozyskiwania informacji na temat możliwości tworzenia własnych warsztatów pracy i dostępnych źródeł finansowania rodzących się inicjatyw społecznych. Brak odpowiedniej infrastruktury informatycznej wpływa na zmniejszenie konkurencyjności gminy. Dobrze rozwinięta sieć internetowa służy nie tylko mieszkańcom gminy ale i sprzyja napływowi turystów. Ważnym czynnikiem oddziałującym na jakość życia w gminie jest sprawność funkcjonowania administracji publicznej, przejawiająca się głównie w prawidłowym funkcjonowaniu Urzędu Miejskiego i jednostek mu podległych. Konieczne jest więc stałe podnoszenie jakości usług publicznych oraz sprawności struktur instytucjonalnych.

Najsukuteczniejszą drogą prowadzącą do realizacji tych zadań jest ciągłe podnoszenie kwalifikacji kadry zarządzającej oraz kadry urzędniczej w gminie. W ramach działania przewiduje się udział w szkoleniach z zakresu tematyki związanej z działaniami Urzędu Miejskiego, szkolenia specjalistyczne z zakresu zarządzania, działań promocyjnych, przygotowywania wniosków w ramach programów pomocowych itp. Dodatkowo, aby obsługa obywateli była sprawnie realizowana przez Urząd Miejski, konieczne jest wykorzystanie nowoczesnych metod w zakresie przekazywania informacji. W związku z tym przewiduje się podjęcie działań polegających na wsparciu rozwoju zaplecza informatycznego (komputery, akcesoria, oprogramowanie), jak również o charakterze szkoleniowym dla pracowników Urzędu. Informatyzacja obejmie w szczególności: rozbudowa elektronicznego obiegu dokumentów, tworzenie i upublicznianie przez sieć kompleksowych baz danych oraz opracowań dotyczących gminy. Jako jedno z głównych działań wyznacza się także stworzenie z gminnej strony internetowej - efektywnego narzędzia komunikacji i promocji gminy.

Główne kierunki działań/typy projektów:

- Budowa społeczeństwa informacyjnego:
  - budowa infrastruktury Internetu szerokopasmowego
  - uruchomienie publicznych punktów dostępu do Internetu.
- Informatyzacja Urzędu Miejskiego - e-urząd i wdrożenie usług on-line.
- Stworzenie z gminnej strony internetowej efektywnego narzędzia komunikacji z mieszkańcami oraz promocji gminy.
- Inicjowanie i promowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności do Internetu dla mieszkańców oraz wypromowanie gminy jako miejsca przyjaznego inwestorom oraz atrakcyjnego miejsca zamieszkania.

3.3. Cel operacyjny: Wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W każdym społeczeństwie są osoby wymagające wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu trudnych problemów życia codziennego. Odpowiedzią na te potrzeby są między innymi działania prowadzone przez gminne jednostki organizacyjne, takie jak: Ośrodek Pomocy Społecznej. Działalność tego ośrodka skierowana jest w szczególności do osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, starszych, samotnych, przewlekle chorych, bezdomnych. Jak pokazują dane statystyczne na terenie gminy jest znaczna grupa osób wymagających wsparcia.

Bardzo poważnym problemem występującym na terenie gminy jest duża liczba osób niepełnosprawnych, dlatego należy podjąć działania zarówno profilaktyczno - rehabilitacyjne jak i zapobiegawcze, promujące zdrowy tryb życia. Ważnym zadaniem jest obniżenie ilości osób korzystających z pomocy społecznej poprzez aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (praktyki zawodowe, staże). Mówiąc o pomocy społecznej należy brać pod uwagę, że gmina to przede wszystkim mieszkańcy, wspólnota lokalna funkcjonująca w bliskim sobie otoczeniu i na określonych zasadach społecznych. Społeczeństwo lokalne jest zróżnicowane pod względem statusu społecznego i ekonomicznego, co jednak nie powinno wpływać na kształtowanie więzi pomiędzy różnymi grupami zamieszkującymi gminę, a na pewno nie może mieć wpływu na równy dostęp wszystkich mieszkańców do praw społecznych.

Institucje działające w sferze polityki społecznej w głównej mierze powinny opierać się na działaniach profilaktycznych, bowiem zapobieganie problemom i ich rozwiązywanie na wczesnym etapie, pozwoli ograniczyć negatywne ich efekty (marginalizacja i wykluczenie społeczne). Obok profilaktyki ważne jest także rozwijanie takich instrumentów reagowania, które przynosić będą pożądane efekty w przypadku wystąpienia u rodzin i osób trudnych sytuacji, którym nie są oni w stanie samodzielnie przeciwdziałać.

Główne kierunki działań/typy projektów:

- pomoc społeczna;
- świadczenia rodzinne;
- fundusz alimentacyjny;
- działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- rewitalizacja społeczna (opracowanie Lokalnego Planu Rewitalizacji);
- inne zadania (realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego, Karta Dużej Rodziny, dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne).

VI. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2016-2023 jest dokumentem programowym polityki rozwoju gminy Piaski, wyznacza cele, dzięki którym możliwe będzie rozwiązanie problemów

społecznych i gospodarczych oraz rozwój gminy. Jest to wyzwanie, jakie przed nim stoi w dobie postępującego procesu globalizacji i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

Zgodnie z zasadą programowania rozwoju i komplementarności polityk rozwoju regionalnego i lokalnego, Strategia jest dostosowana do priorytetów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2007-2020. Cele strategiczne i operacyjne gminy Piaski są spójne z celem nadrzędnym jak również z priorytetowymi kierunkami rozwoju województwa lubelskiego na lata 2006-2020.

Zgodność wyznaczonych celów operacyjnych Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski z priorytetami (celami operacyjnymi) **Strategii Województwa Lubelskiego na lata 2007-2020.**

- Poprawa warunków technicznych systemów komunikacyjnych w celu zwiększenia atrakcyjności dla inwestorów oraz polepszenia dostępności do usług mieszkańcom gminy - odzwierciedlony jest w priorytecie 3 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Poprawa atrakcyjności i spójności terytorialnej województwa lubelskiego” i celu operacyjnym 3.1 „Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa”.
- Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony środowiska i kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców gminy jest zgodny z priorytetem 3 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Poprawa atrakcyjności i spójności terytorialnej województwa lubelskiego” i celem operacyjnym 3.2 „Zachowanie i wzmocnienie różnorodności przyrodniczej, krajobrazowej i kulturowej”.
- Zachowanie i wzmocnienie walorów kulturowych i turystycznych gminy, powiązane jest z priorytetem 3 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Poprawa atrakcyjności i spójności terytorialnej województwa lubelskiego” i celem operacyjnym 3.2 „Zachowanie i wzmocnienie różnorodności przyrodniczej, krajobrazowej i kulturowej”.
- Rozwój produkcji rolnej, przetwórstwa rolno – spożywczego i agroturystyki - znajduje swoje odzwierciedlenie w priorytecie 1 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy” i celu operacyjnym 1.2 „Rozwój i podnoszenie konkurencyjności regionalnego agrobiznesu”.
- Kreowanie konkurencyjności inwestycyjnej gminy – jest zgodne z priorytetem 3 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Poprawa atrakcyjności i spójności terytorialnej województwa lubelskiego” i celem operacyjnym 3.4 „Poprawa jakości życia mieszkańców wsi oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich” a także priorytetem 4 „Rozwój współpracy między regionalnej województwa w układzie międzynarodowym, krajowym i transgranicznym”.
- Rozwój infrastruktury społecznej i świadczenie wysokiej jakości usług edukacyjno-oświatowych przyporządkowany jest do priorytetu 2 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy” i celu operacyjnego 2.2 „Podniesienie poziomu wykształcenia i wiedzy mieszkańców regionu”.
- Informatyzacja gminy i jej promocja - znajduje swoje odzwierciedlenie w priorytecie 1 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego „Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki

oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy” i celu operacyjnym 1.6 „Rozwój społeczeństwa informacyjnego”.

- Wsparcie grup zagrożonym wykluczeniem społecznym - przyporządkowane jest do priorytetu 2 Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego “Rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy” i celu operacyjnego 2.4 „Wspieranie integracji społecznej i ograniczenie poziomu ubóstwa w regionie”.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski na lata 2016-2023 jest zgodna ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2007-2020, dzięki czemu może posłużyć jako argument przy okazji aplikacji samorządu gminnego o środki budżetu państwa jak również funduszy unijnych na realizację planów strategicznych.

Dokument Strategii powiązany jest również z innymi dokumentami (krajowymi i lokalnymi) o charakterze programowym:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Piaski.

VII. Monitorowanie i wdrażanie

VII.1. Wdrażanie Strategii

Dla skutecznej implementacji Strategii Rozwoju Gminy Piaski konieczne jest określenie systemu jej wdrażania. Punktem wyjścia jest tu jasno określony zbiór działań i zadań, wynikających z potrzeb gminy. System wdrażania Strategii zostanie oparty na istniejącej strukturze instytucjonalnej gminy (Burmistrz, Rada Miejska). W proces będą zaangażowani pracownicy Urzędu Miejskiego w Piaskach, jednostki podległe gminie (placówki oświatowe, Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej), Kościół oraz partnerzy społeczno-gospodarczy, pełniący funkcje opiniotwórczą, uczestniczącą w aktualizacji strategii.

Władze gminy ponoszą odpowiedzialność za wdrażanie przedsięwzięć wynikających ze Strategii. W przypadku realizacji poszczególnych zadań odpowiedzialność spoczywa na pracownikach Urzędu lub

jednostkach podległych gminie. Oceniany będzie postęp prac nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy, a następnie wskazane będą kolejne priorytetowe zadania do realizacji w roku następnym.

Przy wyborze zadań do realizacji będą brane pod uwagę zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych), jak i zasoby gminy. Wszelkie proponowane zmiany uchwalane będą przez Radę Miejską w Piaskach. Możliwość wprowadzania zmian w dokumencie strategii, jej aktualizacja, ma zachować ciągłość jej realizacji, świadczyć o tym, iż strategia „żyje”, dzięki czemu możliwe staje się osiągnięcie celów przyjętych w trakcie jej tworzenia. Tylko w takiej sytuacji można mówić o sukcesie planowania strategicznego w gminie.

Władze gminy powinny więc dokonywać okresowej oceny realizacji celów zawartych w Strategii i w przypadku potrzeby wprowadzać korekty. Część działań związanych z wdrażaniem Strategii może być również zlecona zewnętrznym podmiotom lub specjalistom (ekspertom, projektantom, szkoleniowcom, konsultantom).

Strategia Rozwoju Gminy dotyczy ośmioletniego okresu tj. lata 2016 - 2023. Realizacja Strategii wywoła inicjatywę, pobudzi aktywność społeczną, która pozwoli władzom lokalnym, liderom tej gminy oraz społeczeństwu na ściśle skoncentrowanie działań zmierzających w określonym kierunku dla osiągnięcia zamierzonego celu głównego.

Najtrudniejszym a zarazem najważniejszym zadaniem będzie poszukiwanie środków finansowych, umożliwiających zrealizowanie Strategii. Od tego zależeć bowiem będzie skuteczna jej realizacja.

Osiągnięcie zakładanych celów możliwe jest jedynie poprzez wdrożenie i realizację konkretnych przedsięwzięć, przede wszystkim o charakterze inwestycyjnym. Przy wielości potrzeb i związanych z nimi celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań, kluczowym zagadnieniem jest odpowiednia selekcja przedmiotowa przedsięwzięć oraz ustalenie sekwencji ich realizacji. W niniejszej strategii jako kryteria doboru przedmiotowego i chronologicznego poszczególnych przedsięwzięć przyjęto:

- zgodność z ustawowymi uprawnieniami samorządu gminnego,
- kosztochłonność realizacji,
- możliwość uzyskania wsparcia ze środków rządowej lub wspólnotowej polityki regionalnej,
- możliwość osiągnięcia względnie szybkich zakładanych efektów.

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania Strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało lub nie zostało zrobione. Monitoring jest więc niezbędnym warunkiem świadomego i w pełni kontrolowanego („mierzalnego”) kreowania rozwoju gminy.

Znajomość stanu realizacji poszczególnych zadań zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy, pozwala na wprowadzanie zmian w hierarchii priorytetów rozwoju. Z kolei znajomość aktualnej pozycji (roli i rangi) gminy na tle obszarów sąsiednich, umożliwia podejmowanie optymalnych działań w zakresie promocji oraz stosowanie właściwych instrumentów dla pozyskiwania inwestorów.

Realizacja poszczególnych zadań prowadzona będzie przez Burmistrza przy pomocy pracowników odpowiedzialnych za poszczególne zadania/zagadnienia, a w szczególności:

- przygotowanie i składanie wniosków aplikacyjnych do właściwych instytucji,
- monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- informowanie o współfinansowaniu przez Unię Europejską realizowanych projektów.

System wdrażania ze strony finansowej będzie realizowany przede wszystkim przy udziale środków finansowych Unii Europejskiej, budżetu państwa oraz własnych zasobów finansowych przewidzianych w budżecie gminy. Niektóre przedsięwzięcia wymagały będą zaangażowania środków prywatnych społeczności i przedsiębiorców. Niezwykle ważnym składnikiem systemu wdrażania jest sprawny system kontroli i monitoringu wprowadzanych w życie celów strategicznych. Dzięki temu systemowi przeprowadzana jest bieżąca kontrola i ocena, która dostarcza niezbędnych informacji o aktualnej sytuacji i stopniu realizacji Strategii.

VII.2. Monitoring

Monitoring realizowany będzie w zakresie wszystkich obszarów, celów operacyjnych oraz działań. Monitoring obejmował będzie w szczególności:

- analizę rzeczową zrealizowanych przedsięwzięć,
- analizę finansową zrealizowanych przedsięwzięć,
- przesłanki w zakresie aktualizacji zapisów Strategii,
- główne problemy napotkane podczas wdrażania Strategii,
- katalog przedsięwzięć planowanych do realizacji w roku następnym.

Jednym z narzędzi monitoringu będzie analiza wskaźnikowa. Jej podstawowym zadaniem jest wskazywanie na stopień realizacji określonych celów. Tak więc każdy wskaźnik powinien być obiektywnie sprawdzalny.

Zadaniem monitoringu jest pomoc w określaniu stopnia realizacji poszczególnych celów operacyjnych oraz monitorowanie postępu procesu zrównoważonego rozwoju gminy.

W tabeli poniżej, w ramach obszarów każdemu celowi operacyjnemu przyporządkowano zestaw wskaźników. Wskaźniki muszą skupiać się na najważniejszych cechach celu stanowiąc podstawę monitoringu. Odpowiedzialność za prowadzenie procedury monitoringu spoczywać będzie na osobach realizujących poszczególne zadania, do których obowiązku będzie należało prowadzenie kart ocen realizacji projektu.

Tabela 26 Tabela przykładowych wskaźników

Nazwa celu	Rodzaj wskaźnika
Cel główny: Podniesienie jakości infrastruktury technicznej i społecznej do poziomu stwarzającego warunki dla zrównoważonego rozwoju gminy oraz zapewniającego podniesienie standardu usług dla mieszkańców i turystów.	
1. Poprawa warunków technicznych systemów komunikacyjnych w celu zwiększenia atrakcyjności dla inwestorów oraz polepszenia dostępności do usług mieszkańcom gminy.	<ul style="list-style-type: none"> - udział dróg o nawierzchni twardej (twardej ulepszonej) w długości dróg ogółem (km) - powierzchnia zmodernizowanych dróg (km) - długość wybudowanych chodników (km) - długość oświetlonych ulic (km) - nakłady gminy na infrastrukturę drogową
2. Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony środowiska i kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> - długość czynnej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wraz z przyłączami - liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk - liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej - zmodernizowana oczyszczalnia ścieków - ilość odprowadzonych ścieków - liczba akcji promujących wśród mieszkańców ochronę przyrody, akcji porządkowych w lasach - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach ekologicznych
3. Zachowanie i wzmocnienie walorów kulturowych i turystycznych gminy	<ul style="list-style-type: none"> - remonty przeprowadzone w obiektach historycznych, kulturalnych i sakralnych - liczba tablic promujących miejsca historycznie i przyrodniczo interesujące - długość tras i ścieżek rowerowych (km) - liczba turystów wypoczywających na terenie gminy
Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki	
1. Rozwój produkcji rolnej, przetwórstwa rolno - spożywczego i agroturystyki	<ul style="list-style-type: none"> - wielkość powierzchni gospodarstw rolnych (ha) - liczba wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych - liczba gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych - liczba przedsiębiorstw przetwórstwa płodów rolnych - liczba turystów korzystających z usług agroturystycznych - nakłady gminy na wspieranie działań rolniczych, agroturystycznych - średnia wielkość gospodarstwa rolnego - udział kierujących gospodarstwem z wykształceniem wyższym/po kursie rolniczym/ w ilości kierujących gospodarstwami ogółem

2. Kreowanie konkurencyjności inwestycyjnej gminy	<ul style="list-style-type: none"> - wyznaczone tereny pod inwestycje - tereny przygotowane pod inwestycje - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych - wpływy do budżetu gminy z podatku od nieruchomości oraz odpisów PIT i CIT - liczba akcji promocyjnych gminy
Rozwój kapitału ludzkiego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	
1. Rozwój infrastruktury społecznej i świadczenie wysokiej jakości usług edukacyjno-oświatowych	<ul style="list-style-type: none"> - zakupione pomoce dydaktyczne i oprogramowanie - zmodernizowane obiekty szkolne i sportowe - powstałe boiska wiejskie i przyszkolne - liczba osób korzystających z bazy rekreacyjno - sportowej - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozaszkolnych - liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne i stypendia dla dzieci szczególnie uzdolnionych
2. Informatyzacja gminy i jej promocja	<ul style="list-style-type: none"> - udział gospodarstw domowych wyposażonych w komputery osobiste z dostępem do Internetu - liczba publicznych punktów dostępu do Internetu - liczba przeprowadzonych szkoleń, w których uczestniczyli pracownicy urzędu z zakresu nowoczesnych metod pozyskiwania informacji - liczba mieszkańców korzystająca z gminnych e-usług, w tym liczba odwiedzin na gminnej stronie internetowej (promującej gminę)
3. Wsparcie grup zagrożonym wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców - średnia wysokość świadczenia pomocy społecznej w gminie

Podsumowując, monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy. Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

Monitoring rzeczowy obejmował będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w Strategii Rozwoju Lokalnego i będzie prowadzony w dwóch kategoriach:

- wskaźniki produktu,
- wskaźniki rezultatu.

Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

Kluczowe znaczenie w monitoringu i stymulowaniu realizacji Planu posiadać będzie Burmistrz oraz Rada Miejska. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Istotnym elementem wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski jest stworzenie efektywnego sposobu kontroli i monitorowania poszczególnych elementów planu. W tym celu podjęto decyzję o przyjęciu Strategii Uchwałą Rady Miejskiej oraz realizacji przyjętych zadań zgodnie z zatwierdzonym dokumentem.

System wdrażania Strategii będzie odnosił się do:

- bieżącej aktualizacji części diagnostycznej zgodnie z trendami rynku lokalnego,
- dostarczania informacji o stopniu realizacji poszczególnych zadań/projektów programu,
- okresowej weryfikacji programu przy współudziale różnych partnerów społecznych.

Zakres zadań związanych z weryfikacją i monitoringiem Strategii został przypisany do Wydziału Inwestycji, Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Mieniem Urzędu Miejskiego w Piaskach.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski została opracowana w taki sposób, aby monitoring poszczególnych faz jego realizacji był stosunkowo prosty. Harmonogram Planu uwzględniający etapy poszczególnych zadań oraz szacunkowe nakłady inwestycyjne pozwala na weryfikowanie, w jakim zakresie program jest realizowany oraz jakie są ewentualne odstępstwa w fazie realizacji. Osobami odpowiedzialnymi za weryfikację i monitoring Planu będą:

- Burmistrz i Skarbnik Gminy Piaski;
- Kierownik Wydziału Inwestycji, Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Mieniem.

VIII. Prognoza finansowania strategii rozwoju

Finansowanie rozwoju gminy stanowi kluczową kwestię w zakresie wdrażania Strategii. Zakłada się, że oprócz środków własnych budżetu gminy, ciężar finansowania projektów rozwojowych zostanie przesunięty na rzecz programów pomocowych. Kluczową kwestią będą programy Unii Europejskiej dostępne dla jednostek samorządu terytorialnego w okresie programowania, na lata 2007 - 2013. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia obejmującego ten okres, przewidziano

znacznie większe możliwości wsparcia gmin w zakresie przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój lokalny i regionalny.

Ze względu na perspektywę czasową wdrażania Strategii oraz różnorodną specyfikę obszarów strategicznych, niemożliwe jest oszacowanie procentowego udziału poszczególnych wydatków. W związku z powyższym założono, iż Strategia Rozwoju Gminy będzie miała charakter dokumentu nadrzędnego, natomiast działania będą podejmowane w ramach programów operacyjnych. Będą one prezentowane w odniesieniu do poszczególnych projektów w podziale na źródła finansowania oraz okresy wydatkowania.

Głównymi źródłami finansowania Strategii będą:

- budżet gminy,
- zewnętrzne środki publiczne (dostępne przede wszystkim w ramach programów finansowanych z Unii Europejskiej),
- środki z sektora prywatnego (np. w ramach projektów partnerstwa publiczno-prywatnego).

Najważniejsze programy i mechanizmy finansowe, które umożliwią aplikację o środki zewnętrzne to:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- Program Operacyjny Polska Wschodnia
- Fundusze Norweskie i EOG 2014-2021
- Banku Gospodarstwa Krajowego.

IX. Opis przebiegu i wyników konsultacji społecznych

Realizacja programów strategicznych wymaga nawiązania harmonijnej współpracy pomiędzy Urzędem Miejskim, instytucjami pozarządowymi, lokalnymi podmiotami gospodarczymi oraz mieszkańcami Gminy Piaski. W tym celu niezbędne jest informowanie o podejmowanych działaniach związanych z realizacją strategii. Władze gminy mogą wykorzystać różne formy przekazu informacji:

- umieszczenie Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Piaski oraz informacji o realizowanych zadaniach na stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz na tablicy ogłoszeń w celu upowszechnienia treści realizowanych zadań,

- powszechnego dostępu do informacji dotyczących uzyskania dofinansowania ze środków unijnych na realizację projektów,
- bieżącego informowania społeczności lokalnej o realizowanych projektach w ramach działalności strategicznej,
- ujawnienie instytucji, które zaangażowane są w realizację,
- informacje z przeprowadzonych zebrań wiejskich.

Komunikacja społeczna wymaga współpracy nie tylko władz gminy z innymi zaangażowanymi instytucjami, ale również ze środkami masowego przekazu (media, lokalna prasa) i innymi grupami docelowymi. Taka działalność będzie miała przede wszystkim na celu szersze i bogatsze promowanie gminy w zakresie inwestycji, przedsiębiorczości i walorów przyrodniczo – kulturowych.

Efektami działań, które zostaną podjęte przez Gminę Piaski w zakresie Public Relations Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski są:

- lepsze i skuteczniejsze zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług publicznych;
- zapewnienie mieszkańcom wpływu na losy gminy i kierunek jej rozwoju;
- budowanie wzajemnego zaufania pomiędzy władzami samorządowymi a społeczeństwem;
- uzyskanie poparcia dla działań i inwestycji władz lokalnych podejmowanych dla dobra wspólnego;
- zwiększenie zaangażowania mieszkańców Gminy w realizację wspólnych przedsięwzięć.

Strategia była konsultowana z różnymi partnerami: z Radą Miejską, z mieszkańcami (ankiety, zebrania z sołtysem i mieszkańcami sołectw), z przedsiębiorcami, placówkami oświatowymi, zakładami pracy oraz lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Strategia powstała jako efekt dyskusji pomiędzy różnymi grupami społecznymi. Zaangażowanie przedstawicieli społeczności lokalnej w opracowywanie Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Piaski miało na celu wykorzystanie ich wiedzy, doświadczenia i informacji o gminie.

Działania promocyjne z jednej strony skierowane będą do społeczności lokalnej, (której akceptacja jest konieczna), z drugiej natomiast strony prowadzone będą na zewnątrz gminy, zwłaszcza w zakresie promocji gospodarczej (poszukiwanie inwestorów). Jednocześnie na rzecz rozwoju gminy, prowadzona będzie współpraca z rolnikami, podmiotami gospodarczymi, instytucjami oraz stowarzyszeniami z terenu gminy. Bezpośrednio z zagadnieniem promocji wiąże się obowiązek informacji w ramach projektów współfinansowanych środkami europejskimi. Procesy te będą promowane zgodnie z wymaganiami funduszy strukturalnych w zakresie tablic informacyjnych, pamiątkowych, oznaczenia dokumentów, zamieszczania wymaganych logotypów, informacji itp.

Odpowiedzialność za rozpowszechnianie informacji o realizowanych projektach oraz rezultatach spoczywa na Burmistrzu Piask. Głównym jego zadaniem jest rozpowszechnienie informacji o Strategii Rozwoju Lokalnego na szczeblu gminnym oraz ponadgminnym. Osoby i instytucje odpowiedzialne za

realizację poszczególnych projektów będą również zobowiązane za rozpowszechnianie informacji i promocję.

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Piaski jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej aktualizacji, podyktowanej wieloma obiektywnymi czynnikami, do których można zaliczyć:

- sytuację ekonomiczną kraju, województwa, powiatu oraz Gminy Piaski,
- zaangażowanie lokalnych instytucji we wdrażanie Strategii,
- wielkość pozyskiwanych środków finansowych itp.

Zapisane w strategii zadania nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków) bądź zgłaszanych potrzeb.

Strategia Rozwoju Gminy Piaski powstała w wyniku zaangażowania władz samorządowych i społeczności lokalnej. Dzięki temu dokument ten jest wyrazem zarówno potrzeb, jak i dążeń oraz ambicji lokalnej społeczności. Strategia Rozwoju Gminy powinna być dokumentem „żywym” - powinna być po prostu podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazującym sposoby ich osiągnięcia.

W przygotowanej strategii sformułowana została misja gminy, wyznaczono cele i obszary strategiczne, jak również cele operacyjne i działania. Aby zrealizować ambitne cele wyznaczone w Strategii konieczne jest, więc podjęcie działań o charakterze partnerskim pomiędzy władzami gminy, urzędem i społecznością lokalną. Niezbędna jest ich rzetelna realizacja, monitoring i ocena.

Kluczowym znaczeniem w tym procesie będzie promowanie strategii oraz dystrybucja informacji na temat jej wdrażania - jako czynników, które zapewniają zainteresowanie i aktywny udział mieszkańców w kreowaniu polityki rozwojowej gminy.

Podsumowując sukcesy w rozwoju gminy i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców wiążą się dzisiaj ściśle ze sprawnością zarządzania rozumianego jako wiedza i umiejętności sterowania zasobami (ludzkimi, finansowymi, przestrzennymi, przyrodniczymi itp.), procesami i informacjami w celu ich optymalnego wykorzystania dla osiągnięcia zamierzonych rezultatów w istniejących warunkach działania samorządu terytorialnego. Temu celowi będzie służyć właśnie Strategia Rozwoju Gminy Piaski na lata 2016–2023.

Na podstawie Zarządzenia Nr 37/2016 Burmistrza Piask z dnia 15 lipca 2016 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Piaski w związku z opracowywaniem Strategii Rozwoju Gminy Piaski zostały przeprowadzone w dniach od 18 lipca 2016 r. do 12 sierpnia 2016 r. konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy Piaski. W konsultacjach mogły brać udział osoby zamieszkujące na terenie gminy Piaski. Ankiety konsultacyjne były dostępne w Urzędzie Miejskim, na stronie internetowej www.piaski.pl oraz zostały rozesłane sołtysom. Wypełnione karty można było

wrzucić do urny ustawionej w Urzędzie, przesłać drogą mailową lub oddać osobiście. Wyniki konsultacji ogłoszone zostały 31 sierpnia na tablicy informacyjnej w Urzędzie Miejskim w Piaskach.

W konsultacjach oddano łącznie **620 Ankiety Konsultacyjnych**. W konsultacjach udzielano odpowiedzi na **35 pytań**. Na wszystkie pytania odpowiedzi udzielano przez wybór opcji odpowiedzi z wyjątkiem pytania nr III.9 i grupy pytań IV.1-IV.4, które były pytaniami opisowymi. Pierwsza część (10 pytań) dotyczyła zagadnień z Infrastruktury i gospodarki. Druga część dot. Środowiska i turystyki zawierała 8 pytań. Trzecia część dotycząca Społeczeństwa i edukacji to 13 pytań, w tym jedno opisowe. Ostatnia część dotycząca potrzeb mieszkańców, słabych i mocnych stron gminy to 4 pytania, w całości opisowe.

Odpowiedzi zawarte w pytaniach opisowych zostały przedstawione na Rysunkach (15, 16, 17, 18, 19) w postaci wykresów. Odpowiedzi na pozostałe pytania przedstawia poniższa Tabela 29.

Tabela 29 Tabela konsultacyjna wraz z wynikami

I. Infrastruktura i gospodarka		bardzo dobrze	dobrze	dostatecznie	źle
1.	Jak ocenia Pani / Pan dostępność i stan podstawowych mediów w gminie /zwodociągowanie, kanalizacja sanitarna/?	138	333	126	23
		Połączenia są wystarczające		Połączenia nie są wystarczające	
2.	Jak ocenia Pani / Pan rozwiązania komunikacyjne na terenie gminy?	459		161	
		bardzo dobrze	dobrze	dostatecznie	źle
3.	Jak ocenia Pani / Pan stan dróg w gminie?	230	275	69	46
4.	Jak ocenia Pani / Pan dostęp do nowoczesnej technologii /komputer, Internet/?	126	356	126	12
5.	Jak ocenia Pani / Pan warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie /ewentualne udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności/ ?	69	367	161	23
6.	Jak ocenia Pani / Pan atrakcyjność inwestycyjną gminy /cechy dzięki którym jest atrakcyjna z zewnątrz/?	126	345	126	23

		Bardzo dobrze rozwinięty	Średnio rozwinięty	zły	
7.	Jak ocenia Pani / Pan poziom usług i przetwórstwa w gminie?	34	563	23	
8.	Jak ocenia Pani / Pan poziom handlu, transportu i magazynowania w gminie?	241	367	12	
		bardzo dobrze	dobrze	dostatecznie	źle
9.	Jak ocenia Pani / Pan stan budynków użyteczności publicznej w gminie?	287	184	103	46
10.	Jak ocenia Pani/Pan efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?	207	275	126	12
II. Środowisko i turystyka		bardzo dobrze	dobrze	dostatecznie	źle
1.	Jak ocenia Pani/Pan estetykę swojej miejscowości?	149	367	92	12
2.	Jak ocenia Pani/Pan stan i jakość terenów rekreacyjnych /parki, skwery, miejsca spacerowe/?	321	230	23	46
3.	Jak ocenia Pani/Pan stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie /wyposażenie w parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci/?	356	161	80	23
4.	Jak ocenia Pani/Pan stan środowiska naturalnego na terenie gminy?	241	299	80	0
5.	Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność turystyczną gminy? /ilość i jakość zabytków, miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, stan środowiska naturalnego, obszary chronione i rezerваты, ścieżki przyrodnicze i edukacyjne/?	58	287	149	126
6.	Jak ocenia Pani/Pan poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej /baza noclegowa, gastronomiczna/?	23	230	275	92
7.	Jak ocenia Pani/Pan promocję gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów?	46	310	195	69

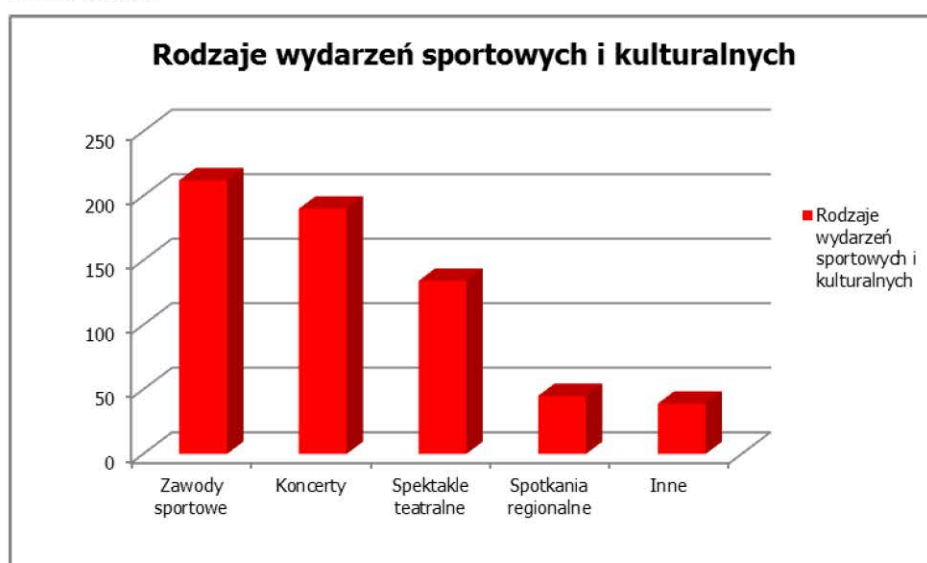
8.	Jak ocenia Pani/Pan poziom upowszechnienia na terenie gminy instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii ?	413	126	69	12
III. Społeczeństwo i edukacja		Niska	Średnia	Wysoka	Bardzo wysoka
1.	Jaka jest Pani / Pana zdaniem skala występowania w gminie przestępczości i przemocy w rodzinie?	207	287	92	34
2.	Jaka jest Pani / Pana zdaniem skala występowania w gminie biedy?	46	471	103	0
3.	Jaka jest Pani / Pana zdaniem skala występowania w gminie alkoholizmu i narkomanii?	92	459	57	12
		bardzo dobrze	dobrze	dostatecznie	źle
4.	Jak ocenia Pani/Pan profilaktykę w tym zakresie / sposób rozwiązywania problemów społecznych w gminie i funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej/?	34	264	253	69
5.	Jak ocenia Pani/Pan możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?	23	126	287	184
6.	Jak ocenia Pani/Pan poziom rozwoju infrastruktury sportowo – rekreacyjnej /boiska, place zabaw, parki, ławeczki/ i liczbę obiektów kulturalnych w gminie	253	241	92	34
7.	Jak ocenia Pani/Pan ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy /dla dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów/?	46	264	218	92
		Bardzo często	Często	Rzadko	Nigdy
8.	Czy uczestniczy Pani/ Pan w wydarzeniach kulturalnych i sportowych na terenie gminy?	80	333	195	12
9.	Jakich wydarzeń kulturalnych i sportowych Pani/ Pana zdaniem brakuje?	<i>Wyniki na Rysunku 15</i>			
		bardzo dobrze	dobrze	dostatecznie	źle
10.	Jak ocenia Pani / Pan dostępność do usług	46	379	103	92

	ochrony zdrowia w gminie /podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog/?				
11.	Jak ocenia Pani /Pan poziom edukacji w gminie /jakość kształcenia, dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze/?	172	253	149	46
12.	Jak ocenia Pani/ Pan wsparcie osób bezrobotnych w gminie /ewentualne kursy i zajęcia dla bezrobotnych, kluby pracy, wsparcie emocjonalne/?	103	275	150	92
		Wystarczająca		Niewystarczająca	
13.	Jak ocenia Pani/Pan liczbę obiektów oświatowych w gminie (przedszkola, szkoły)?	402		218	
IV. Potrzeby mieszkańców, mocne i słabe strony gminy					
1.	Prosimy o podanie 5 aspektów, które są najpilniejsze do poprawy w Gminie Piaski w najbliższym czasie	Wyniki na Rysunku 16			
2.	Prosimy o podanie 5 najpoważniejszych problemów związanych obecnie z jakością życia w Gminie Piaski (czego brak/niedostatek/niewłaściwe funkcjonowanie jest odczuwalne najbardziej):	Wyniki na Rysunku 17			
3.	Prosimy o podanie 5 mocnych stron Gminy Piaski	Wyniki na Rysunku 18			
4.	Prosimy o podanie 5 słabych stron Gminy Piaski	Wyniki na Rysunku 19			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z analizy ankiet.

Rysunek 15. Opinia mieszkańców dot. wydarzeń kulturalnych i sportowych, których brakuje na terenie Gminy Piaski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z analizy ankiet.

Rysunek 16 Opinia mieszkańców dot. 5 aspektów, które są najpilniejsze do poprawy w Gminie Piaski w najbliższym czasie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z analizy ankiet.

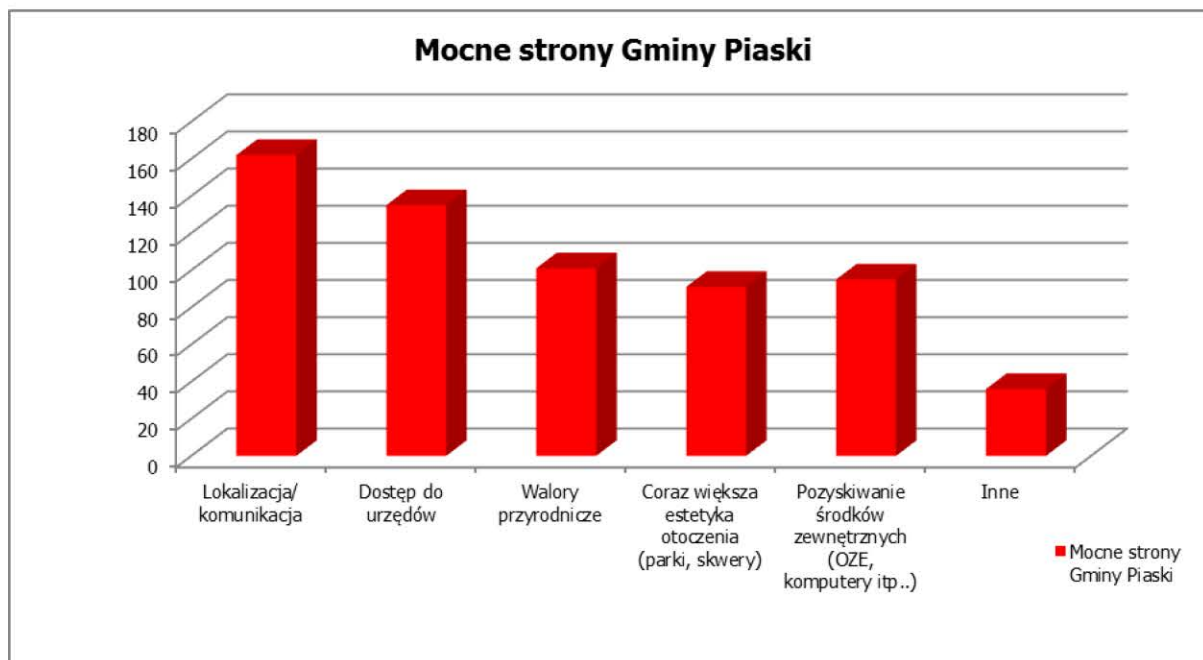
Rysunek 17 Opinia mieszkańców dot. 5 najpoważniejszych problemów związanych obecnie z jakością życia w Gminie Piaski (czego brak/niedostatek/niewłaściwe funkcjonowanie jest odczuwalne najbardziej).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z analizy ankiet.

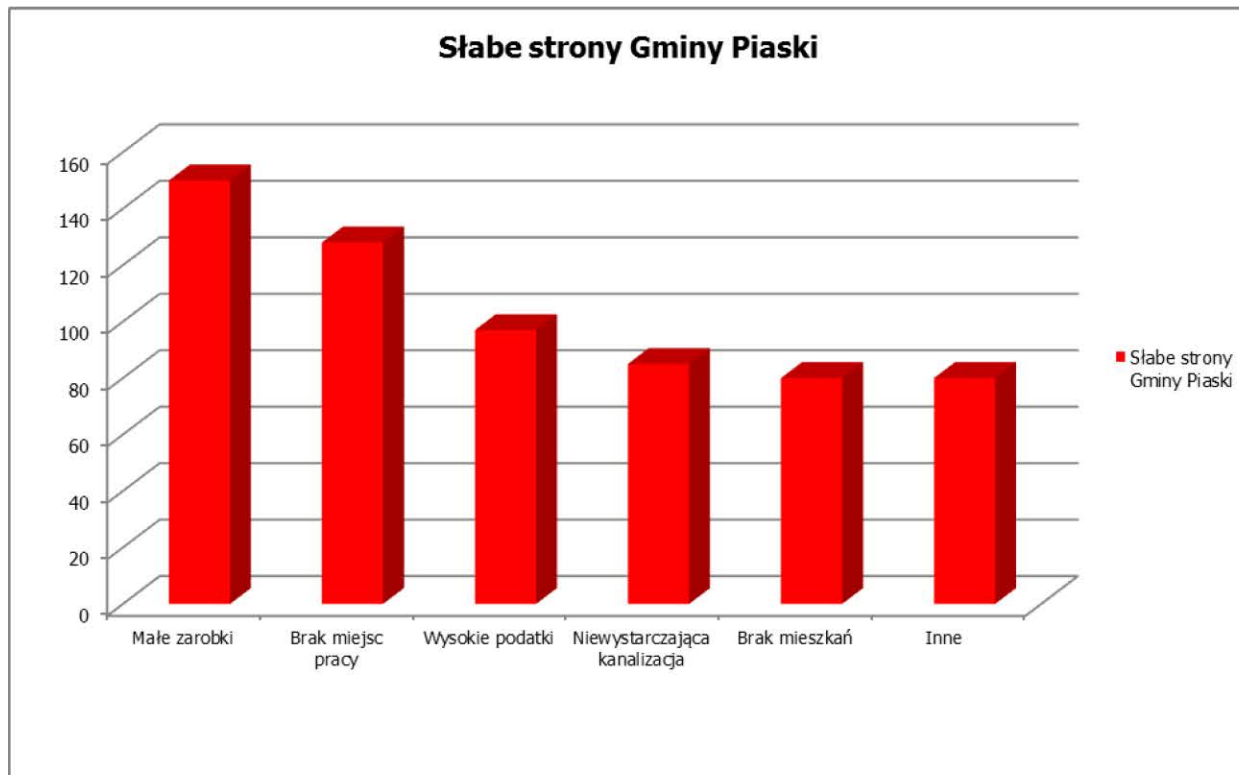

Rysunek 18 Opinia mieszkańców dot. 5 mocnych stron Gminy Piaski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z analizy ankiet.

Rysunek 19 Opinia mieszkańców dot. 5 słabych stron Gminy Piaski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z analizy ankiet.

X. Wieloletni Plan Inwestycyjny

Wieloletni Plan Inwestycyjny zawiera zadania jakie będą realizowane w ramach strategii rozwoju gminy Piaski oraz staje się instrumentem wdrażania tejże strategii.

Oprócz przedstawionych w tabeli operacji planowane jest wytwarzanie oraz dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca czy biogazu albo biomasy na terenie miasta i gminy Piaski.

Przedstawione poniżej projekty inwestycyjne planowane przez gminę będą realizowane w wyznaczonym przedziale czasowym przy założonych nakładach finansowych. Działania te wynikają ściśle z przyjętych celów strategicznych gminy.

Tabela 30 Wieloletni Plan Inwestycyjny

NAZWA ZADANIA	CZAS REALIZACJI							JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	WYSOKOŚĆ BUDŻETU W PLN	ŹRÓDŁO BUDŻETU
	17	18	19	20	21	22	23			
ZACHĘCANIE INWESTORÓW ZEWNĘTRZNYCH DO INWESTOWANIA										
Wyznaczenie terenów pod inwestycje (zgodnie ze studium i planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Piaski)		→						Gmina	150.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Uzbrojenie terenów przeznaczonych dla potencjalnych inwestorów (energia elektryczna, gaz, kanalizacja, wodociągi)		→						Gmina	4.000.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa, prywatni inwestorzy
PROMOCJA GMINY										
Wydanie folderów, katalogów reklamowych		→						Gmina	50.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa, sponsorzy
Imprezy sportowo-kulturalne		→						Gmina	700.000,00	Gmina, środki UE, sponsorzy, Budżet Państwa
Współpraca z gminami partnerskimi zza granicy		→						Gmina	100.000,00	Gmina, środki UE, Budżet

								Państwa
Współpraca z mediami	→					Gmina	50.000,00	gmina
Utrzymanie i modernizacja strony WWW	→					Gmina	30.000,00	gmina
Utrzymanie Biuletynu Informacji Publicznej dla Gminy Piaski	→					Gmina	50.000,00	gmina
Informatyzacja Urzędu Miejskiego – e-urząd i wdrożenie usług on-line.	→					Gmina	1.500.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
ROZWÓJ TURYSTYKI I AGROTURYSTYKI								
Rewitalizacja Wzgórza Zamkowego „Kościelec”	→					Gmina	6.000.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Tworzenie ścieżek zdrowia, rowerowych i szlaków turystycznych	→					Gmina, LGD	1.500.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Szkolenia i informacje dla osób tworzących gospodarstwa agroturystyczne	→					Gmina, ODR, organizacje pozarządowe, LGD	100.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
INWESTYCJE ZWIĄZANE Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA								
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Piaski	→					Gmina, ZUK	8.000.000,00	Mieszkańcy, Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Montaż instalacji Odnawialnych Źródeł Energii na terenie Gminy Piaski w budynkach	→					Gmina, mieszkańcy	25.000.000,00	Mieszkańcy, Gmina, środki

prywatnych i w budynkach użyteczności publicznej								UE, Budżet Państwa	
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Piaskach							Gmina, ZUK	2.000.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Rozbudowa sieci kanalizacji							Gmina, ZUK	1.000.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa, Mieszkańcy
Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Wola Piasecka i Kolonia Kozice Dolne							Gmina, ZUK, mieszkańcy	8.700.000,00	Gmina, mieszkańcy, środki UE, Budżet Państwa
Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Kozice Górne i Kozice Dolne							Gmina, ZUK, mieszkańcy	5.100.000,00	Gmina, mieszkańcy, środki UE, Budżet Państwa
Rozbudowa infrastruktury wodociągowej w Majdanie Kozic Dolnych i Majdanie Kozic Górnych							Gmina, ZUK, mieszkańcy	2.850.000,00	Gmina, mieszkańcy, środki UE, Budżet Państwa
Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w miejscowości Piaski							Gmina, ZUK, mieszkańcy	650.000,00	Gmina, mieszkańcy, środki UE, Budżet Państwa

Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Janówek	→					Gmina, mieszkańcy	2.500.000,00	Gmina, mieszkańcy
Utworzenie zakładu gospodarki odpadami z sortownią mechaniczną	→					Gmina, ZUK	5.000.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Zakup samochodu do odbioru odpadów i nieczystości stałych	→					Gmina, ZUK	500.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Stworzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów	→					Gmina, ZUK	200.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
BUDOWA I REMONT DRÓG (łącznie z chodnikami i kanalizacją burzową)								
Przebudowa drogi gminnej nr 105681L w miejscowości Janówek	→					Gmina	606.500,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Przebudowa dróg gminnych nr 105823L 105822L 105838L w m. Piaski	→					Gmina	1.000.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Budowa drogi gminnej 105838L – przedłużenie Braci Spozów	→					Gmina	150.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Budowa ul. Armii Krajowej w Piaskach	→					Gmina	2.000.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa

BUDOWA ZBIORNIKA MAŁEJ RETENCJI na rzece Gielczew w Piaskach							Gmina	30.000.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
MODERNIZACJA I ROZBUDOWA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, ZESPOŁÓW SZKÓŁ, CENTRUM KULTURY ORAZ PRZEDSZKOLI W PIASKACH									
Modernizacja Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w miejscowości Piaski							Gmina	1.500.000,00	Gmina, Kuratorium Oświaty, ME, środki UE
Zespół Szkół w Bystrzejowicach: rozbudowa i modernizacja							Gmina	2.000.000,00	Gmina, Kuratorium Oświaty, ME, środki UE
Budowa boiska wielofunkcyjnego przy ZS Bystrzejowice							Gmina	1.200.000,00	
Modernizacja Miejskiego Centrum Kultury w Piaskach							Gmina	400.000,00	Gmina, środki UE
Budowa Przedszkola i Żłobka w Piaskach							Gmina	4.500.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA									
Montaż Trybun w LKS „Piaskovia”							Gmina	300.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Zagospodarowanie Placu Różanego w Piaskach							Gmina	500.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa

Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Wola Piasecka, Bystrzejowice Pierwsze, Bystrzejowice Drugie, Piaski Wielkie.						Gmina	250.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Budowa lub modernizacja świetlic wiejskich w miejscowościach: Janówek, Majdan Kozic Górnych, Wierzchowiska Pierwsze, Bystrzejowice Drugie, Kęblów, Piaski						Gmina	2.500.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej						Gmina	500.000,00	Gmina, środki UE, Budżet Państwa

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Piaskach

Spis tabel

Tabela 1 Dane Gminy Piaski.....	8
Tabela 2 Klasa bonitacyjna gruntów ornych (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	9
Tabela 3 Liczba ludności w Gminie Piaski w latach 2011-2015.....	13
Tabela 4 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	14
Tabela 5 Przyrost naturalny w Gminie Piaski w latach 2011-2015.....	16
Tabela 6 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.....	16
Tabela 7 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w %.....	17
Tabela 8 Stan bezrobocia.....	18
Tabela 9 Bezrobocie wg wieku.....	18
Tabela 10 Sieć wodociągowa (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	19
Tabela 11 Kanalizacja i oczyszczalnia ścieków.....	19
Tabela 12 Sieć gazowa.....	19
Tabela 13 Sieć dróg na terenie Gminy Piaski.....	22
Tabela 14 Szczegółowy wykaz dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	23
Tabela 15 Szczegółowy wykaz dróg w m. Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	25
Tabela 16 Użytkowanie ziemi (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	26
Tabela 17 Zasoby ludzkie.....	26
Tabela 18 Wykaz ważniejszych przedsiębiorstw (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	27
Tabela 19 Wykaz placówek oświatowych w Gminie Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	28
Tabela 20 Formy pomocy społecznej w Gminie Piaski (dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Piaskach).....	30
Tabela 21 Baza noclegowa Gminy Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	31
Tabela 22 Wykaz zabytków położonych na terenie Gminy Piaski (dane Urzędu Miejskiego w Piaskach).....	38
Tabela 23 Struktura przestępstw na terenie Gminy Piaski (dane Komendy Powiatowej Policji w Piaskach).....	42
Tabela 24 Struktura zdarzeń w ruchu drogowym dot. miasta i gm. Piaski.....	43

Tabela 25 Struktura wykroczeń dot. ujawnionych wykroczeń na terenie działania całej jednostki tj. miasta i gm. Piaski + gm. Trawniki + Gm. Rybczewice.....	43
Tabela 26 Wyposażenie jednostek OSP w Gminie Piaski.....	45
Tabela 27 Dochody i wydatki Gminy Piaski.....	49
Tabela 28 Tabela przykładowych wskaźników.....	71
Tabela 29 Tabela konsultacyjna wraz z wynikami.....	77
Tabela 30 Wieloletni plan inwestycyjny.....	84

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie miejscowości Piaski w Gminie Piaski.....	7
Rysunek 2 Przedwojenna kamienica w miejscowości Piaski.....	12
Rysunek 3 Mieszkaniec żydowski Gminy Piaski.....	13
Rysunek 4 Liczba ludności w latach 2011-2015.....	14
Rysunek 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.....	17
Rysunek 6 Sieć dróg na terenie Gminy Piaski.....	22
Rysunek 7 Miejskie Centrum Kultury w Piaskach.....	33
Rysunek 8 Brzezice - dwór z pierwszej połowy XIX w.	36
Rysunek 9 Zespół pałacowo-parkowy w Gardzienicach.....	36
Rysunek 10 Zespół dworsko-parkowy w Kawęczynie.....	37
Rysunek 11 Zespół pałacowo-parkowy w Wierchowiskach.....	38
Rysunek 12 Drużyna piłki nożnej LKS „Piaskovia”.....	48
Rysunek 13 Struktura dochodów Gminy Piaski.....	51
Rysunek 14 Struktura wydatków Gminy Piaski.....	51
Rysunek 15 Opinia mieszkańców dot. wydarzeń kulturalnych i sportowych, których brakuje na terenie Gminy Piaski.....	80
Rysunek 16 Opinia mieszkańców dot. 5 aspektów, które są najpilniejsze do poprawy w Gminie Piaski w najbliższym czasie.....	81
Rysunek 17 Opinia mieszkańców dot. 5 najpoważniejszych problemów związanych obecnie z jakością życia w Gminie Piaski (czego brak/ niedostatek/ niewłaściwe funkcjonowanie jest odczuwalne najbardziej).....	81
Rysunek 18 Opinia mieszkańców dot. 5 mocnych stron Gminy Piaski.....	82

Rysunek 19 Opinia mieszkańców dot. 5 słabych stron Gminy Piaski.....82